

СТРАТЕГИЯ ЗА ВОМР НА МЕСТНА ИНИЦИАТИВНА ГРУПА РАКИТОВО-ПАЗАРДЖИК шрифт Times New Roman 12, междуредие 1,15	
1. Географски район и население, обхванати от стратегията за ВОМР (не повече от 2 страници)	
1.1. Информация за територията и населението на МИГ:	
- Списък на общините, обхванати от МИГ;	В МИГ „Ракитово – Пазарджик“ са включени Община Ракитово и Община Пазарджик без град Пазарджик в строителните му граници – съгласно териториалния обхват на подхода ВОМР за програмния период 2023 – 2027 г.
- Списък на населените места, обхванати от МИГ;	На територията на МИГ „Ракитово – Пазарджик“ се намират общо 34 населени места, от които 2 града – Ракитово и Костандово и 32 села. И двата града се намират на територията на Община Ракитово. От Община Пазарджик в МИГ участват само села – 31 броя. Населените места на територията на МИГ по общини са: Община Ракитово – гр. Ракитово, гр. Костандово и с. Дорково Община Пазарджик – с.Алеко Константиново, с.Априлци, с.Братаница, с.Величково, с.Гелеменово, с.Главиница, с.Говедаре, с.Дебръщица, с.Добровница, с.Драгор, с.Звъничево, с.Ивайло, с.Крали Марко, с.Ляхово, с.Мало Конаре, с.Мирянци, с.Мокрище, с.Овчеполци, с.Огняново, с.Паталеница, с.Пищигово, с.Росен, с.Сарая, с.Сбор, с.Синитово, с.Тополи дол, с.Хаджиево, с.Цар Асен, с.Црънча, с.Черногорово, с.Юнаците.
- Брой жители на населените места, обхванати от МИГ.	Съгласно данни на НСИ към 31.12.2020 г. населението на територията на МИГ „Ракитово – Пазарджик“ е 50 584 жители. От които 14 383 са жителите на Община Ракитово, а 36 471 са жители на Община Пазарджик.

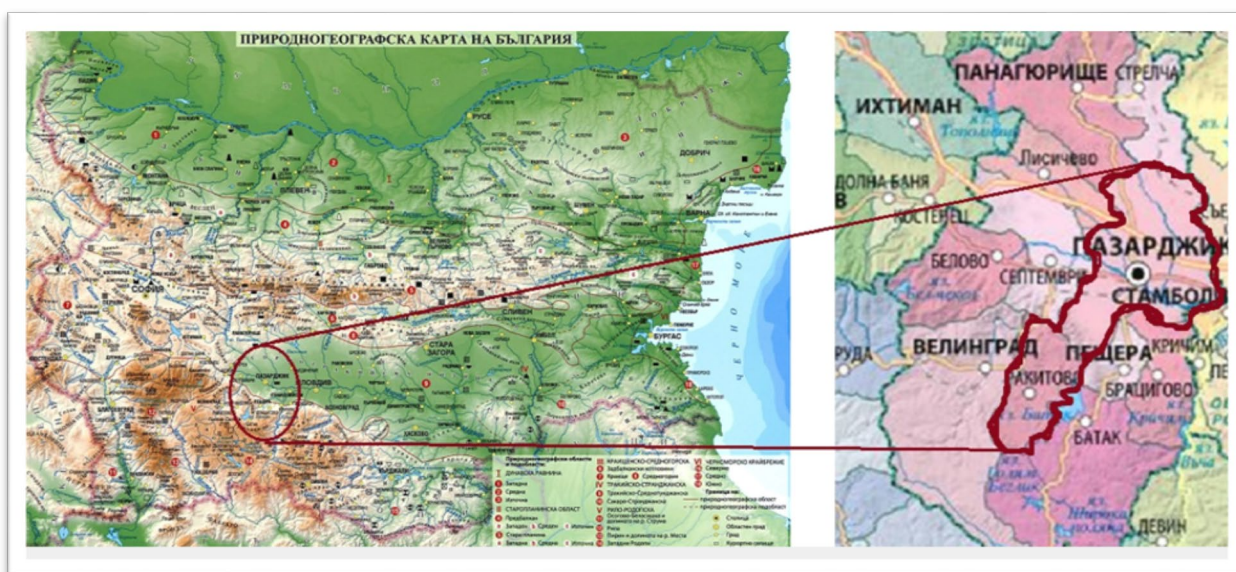
Разпределението на населението на МИГ по населени места е:

Населено място ЕКАТТЕ	Брой жители
1324 Община Ракитово	14383
23008 с.Дорково	2521
38844 гр.Костандово	4008
62004 гр.Ракитово	7854
1319 Пазарджик	36 471
00254 с.Алеко Константиново	2743
00571 с.Априлци	467
06149 с.Братаница	1971
10505 с.Величково	827
14619 с.Гелеменово	658
15028 с.Главиница	2015
15271 с.Говедаре	1441
20362 с.Дебръщица	762
21556 с.Добровница	1380
23457 с.Драгор	1340
30572 с.Звъничево	1670
32010 с.Ивайло	2574
39428 с.Крали Марко	175
44879 с.Ляхово	344
46749 с.Мало Конаре	3792
48444 с.Мирянци	548
48876 с.Мокрище	1721
53285 с.Овчеполци	871
53335 с.Огняново	2160
55556 с.Паталеница	1004
56561 с.Пищигово	882
63032 с.Росен	461
65437 с.Сарая	1286
65468 с.Сбор	184

66559 с.Синитово	1688
72713 с.Тополи дол	177
77061 с.Хаджиево	952
78056 с.Цар Асен	231
78570 с.Црънча	878
81089 с.Черногорово	1857
86074 с.Юнаците	1412

1.2. Описание на географския район и карта на територията, обхваната от МИГ:

Територията на Местната инициативна група включва две съседни общини – Ракитово и населените места от община Пазарджик без общинския център в строителните му граници. И двете общини се намират в област Пазарджик (тя е от равнище NUTS 3 и съответно е част от Южен централен район за планиране или NUTS 2 равнище), разположени в Южна България и се намира на юг от Стара планина и на север от Родопите, като община Ракитово обхваща най-западната част на Горнотракийската низина, а община Пазарджик централната част на Горнотракийската низина, по поречието на река Марица. Общата територия на МИГ граничи с общините: Велинград, Батак, Пещера, Стамболийски, Съединение, Лесичово, Панагюрище, Стрелча, Септември.

В рамките на тази територия на МИГ попадат 2 града (Ракитово и Костандово) и 32 села с: общо население през 2022 г. – 48 534 души; обща площ – 845,78 кв.км. или 19% от площта на област Пазарджик. Средната гъстота в МИГ “Ракитово – Пазарджик” е 57,39 жители на кв.км. или това е около средното за областта и страната.

2. Описание на процеса на участие на общността в разработване на стратегията: (не повече от 3 страници)

2.1. Описание на процеса – проведени срещи, семинари, конференции, обучения, обществени

обсъждания с местната общност и описание на съответствието на стратегията с Интегрираната/ите териториална/и стратегия/и за развитие на региона/ите от ниво 2:

Описание на процеса на изготвяне на стратегията за ВОМР.

Проектът на стратегия за ВОМР е одобрен от колективния върховен орган на МИГ след публично проведени консултации, обсъждания, информационни срещи и др. със заинтересованите страни от територията на МИГ „Ракитово – Пазарджик“.

Процесът на разработването на Стратегия за водено от общностите местно развитие на територията на общините Ракитово и Пазарджик е извършен в съответствие с целите, задачите и планираните дейности в рамките на проект, изпълняван от Община Ракитово по подмярка 19.1 "Помощ за подготвителни дейности" от Програмата за развитие на селските райони 2014 - 2020 г., спазвайки принципите на подхода Водено от общностите местно развитие /ВОМР/, особено принципа „отдолу – нагоре“ и общите принципи за стратегическо планиране. При разработването на Стратегията беше извършена широка информационна кампания и бяха въввлечени всички заинтересовани страни, чието мнение е важно за вземането на решения от местната общност. В хода на изпълнение на проект № BG06RDPN001-19.610-0003 “Проект за изготвяне на стратегия за ВОМР за територията на община Ракитово и община Пазарджик за периода 2023-2027г., финансиран по подмярка 19.1” беше проведена информационна кампания, семинари, обучения и обществени обсъждания на проекта на Стратегия за местно развитие. В процеса на изготвяне и съгласуване на стратегията бяха включени представители на всички групи заинтересовани лица, идентифицирани в анализа, в т. ч. представители на малцинствените и уязвимите групи, млади хора и жени от територията на МИГ „Ракитово – Пазарджик“.

Информационните срещи се проведоха в гр. Ракитово и с. Мало Конаре, общ. Пазарджик на 05.04.2023г. и 06.04.2023г., на които присъстваха над 100 души, представители на публичния сектор, неправителствени организации, фирми в региона, земеделски производители, уязвимите групи и жители на територията на МИГ. На тези срещи обществеността беше запозната с подхода ВОМР, одобрения проект, неговите цели и дейностите, които предстоят по реализирането му, очакваните резултати и важноста от включване на местното население в дискусиите.

През месец юни се проведоха четири семинара в гр. Ракитово и с. Дорково, общ. Ракитово и с. Хаджиево и с. Главиница, общ. Пазарджик. По време на семинарите се представиха пред общността изготвените Проучване и Анализ на потенциала на територията на община Ракитово и населените места в община Пазарджик без областния град, както и се проведоха дискусии за проучване на нагласите на заинтересованите страни относно изведените изводи и идентифицираните силни и слаби страни, възможностите и заплахите на територията, нуждите, целите и приоритетите на разработваната Стратегията за водено от общностите местно развитие. На семинарите присъстваха над 100 човека, представители на всички заинтересовани страни от територията.

През август месец 2023 г. се проведоха четири обучения на местни лидери и заинтересовани лица, като 60 души преминаха обучение. Обученията се проведоха в с. Звъничево и с. Гелеменово, общ. Пазарджик и гр. Ракитово, общ. Ракитово.

В последния етап бяха организирани 2 обществени обсъждания в гр. Ракитово и с. Мирянци, свързани с консултиране за подготовка на Стратегията, в които участваха над 100 души, като през 2025 г. се проведе последното трето обществено обсъждане в зала на общински съвет Ракитово на 31.03.2025 г.

По време на горепосочените събития работата по стратегическия документ бе подкрепена с актуална информация и мнения на множество представители на територията, представляващи 100% от всички групи/сектори заинтересовани лица, идентифицирани в анализите и проучванията (служители от общинската администрация, представители на НПО, читалища, училища, местни предприемачи, земеделски производители, уязвими групи, граждани и др.). Тяхното мнение бе взето предвид, както на етапа на проучване на фактическото състояние на територията, така и на етапа на формулиране на целите и интервенциите, необходими за бъдещото развитие.

За популяризиране процеса на разработване на Стратегията за местно развитие бяха направени също пет публикации в местни медии в периода август - септември. На провежданите семинари и срещи бяха разпространявани изготвени брошури относно изпълнявания проект, а в края на месец август по местната телевизия е излъчен информационен клип.

При съгласуването на проекта на стратегия за ВОМР на МИГ „Ракитово – Пазарджик“ са проведени три обществени обсъждания, за което са приложени документи, доказващи консултиране на проекта на стратегия за ВОМР със заинтересованите страни, както и такива, доказващи представителност на заинтересованите страни, включително уязвими групи и малцинства. Получените предложения от местната общност по време на обсъжданията са отразени в стратегията.

Описание на съответствието на стратегията с Интегрираната териториална стратегия за развитие на Южен централен регион за периода 2021-2027 г.

Стратегията за Водено от общностите местно развитие на МИГ „Ракитово – Пазарджик“, нейните цели и приоритети са в пълно съответствие с целите и приоритетите залегнали в Плановите за интегрирано развитие на община Пазарджик и община Ракитово за периода 2021-2027, както и с тези в Интегрираната териториална стратегия за развитие на Южен централен регион за периода 2021-2027 г. Стратегическият приоритет 1 от Интегрираната териториална стратегия за развитие на ЮЦР „Засилване на конкурентните позиции на ЮЦР регион чрез инвестиции във факторите на растеж“ е адресиран в Приоритет 1 „Балансиран и устойчив икономически растеж, развитие на конкурентоспособно земеделие, насърчаване на предприемачеството и неземеделските дейности“ от СВОМР, който е насочен към подкрепа за местната икономика – въвеждане на иновации и повишаване на нейната конкурентоспособност и мащаб. И двата приоритета предвиждат въвеждане на иновации и растеж на икономиките на съответните територии на прилагане (включително селското стопанство и туризма). Приоритет 2 на СВОМР „Устойчиво развитие на територията чрез обновяване на инфраструктурата, (вкл. туристическата) подобряване на състоянието на околната среда, подкрепа за развитие на туристическия потенциал, на социалните услуги и социалното включване“ напълно съответства на стратегическия приоритет 2 „Подобряване на социалната и екологичната среда на ЮЦР“, както и на трети приоритет „По-балансирано териториално развитие и намаляване на неравенствата в ЮЦР“. По цитираните приоритети са предвидени дейности, свързани с подобряване на социалните услуги, подобряване на културното наследство, околната среда и условията за живот (вкл. подобряване на свързаността и на жизнеността на селските райони).

Третият приоритет на СВОМР „Изграждане на капацитет за сътрудничество, развитие, укрепване и интегриране на териториалната общност и за изпълнение на стратегията за

ВОМР“ съответства напълно на Стратегически приоритет 3 „По-балансирано териториално развитие и намаляване на неравенствата в ЮЦР“, като и по двата приоритета се подкрепят дейности, свързани с развитие на сътрудничеството и местния потенциал и разработването на съвместни продукти.

2.2. Групи/сектори заинтересовани лица, участвали в процеса на съгласуване на стратегията:

В процеса на съгласуване на стратегията участваха представители на всички идентифицирани в анализа на територията на МИГ „Ракитово – Пазарджик“ заинтересовани страни от публичния сектор (представители на публичната администрация – кметове и общинска администрация на общините Ракитово и Пазарджик, кметове на населените места в двете общини, общински съветници, директори на образователни институции); стопанския сектор представители на бизнес структури – микро, малки и средни предприятия от преработващата промишленост; търговията; услуги за населението като: ремонт на автомобили и мотоциклети, транспорт, складиране и пощи; дървообработващата промишленост; хотелиерството и ресторантьорството; строителството и туризма; земеделски стопани от секторите растениевъдство и животновъдство) и нестопанския сектор (неправителствени организации, работещи в областта на спорта, туризма и младежките дейности, опазване на околната среда, интеграцията на хората с увреждания и хората в неравностойно положение, ромите, малцинствените и уязвимите групи; читалища; активни граждани, местни лидери, представители на местната общност, вкл. младежи).

Участието на всички заинтересовани страни в процеса на изготвяне и съгласуване на стратегията за ВОМР на МИГ „Ракитово – Пазарджик“ е показателно за големия интерес, който подхода ВОМР предизвиква на местно ниво, както и за подкрепата на местната общност към МИГ. Жителите от територията на МИГ имат големи надежди и очаквания от изпълнението на СВМР и разчитат на предвидените по нея инвестиции за решаване на редица местни проблеми.

3. Анализ на нуждите и потенциала за развитие на територията: (не повече от 10 страници)

3.1. Описание на ситуацията на територията на МИГ към момента на кандидатстване:

Природни ресурси

Територията на МИГ включва мек среднопланински климат, разнообразна гама от релефни форми, богатство от пейзажи, подземни и термални минерални води, както и изобилна и добре поддържана флора и фауна. Релефът, плодородните почви и наличните водни ресурси са основна благоприятна предпоставка за развитието на селско стопанство в община Пазарджик основно, докато релефът на община Ракитово е с преобладаващ планинско-котловинен характер, който повлиява съответно стопанското усвояване на територията. Едно от основните предимства в територията на МИГ, но все още слабо използвано като ресурс за развитието на разнообразни стопански дейности, които да спомогнат икономическото развитие, е наличието на минерални води. Релефните особености и климатичните условия създават условия за развитие и на туристически дейности. Важен природен ресурс е и наличието на горска растителност (обхваща значителна площ от територията на община

Ракитово основно). Тя е от стратегическа важност, както за екологичното състояние на региона, така и за развитието освен на туризма и на други основни икономически сектори като: дърводобив, дървообработване, производство на мебели и изделия от дърво и др.

Природна среда и културно наследство

От проучването на територията на двете общини Ракитово и Пазарджик е установено наличието на голямо разнообразие на категории и брой защитени територии, както и има множество определени защитени зони за опазване на дивите птици и местообитанията, които попадат в европейската екологична мрежа Натура 2000. Освен това на територията на МИГ се намират и редица исторически и археологични места и находки.

Относно състоянието на околната среда обхвата на стратегията следва да включва най-вече превантивни действия с оглед осъществяването на бизнес и инвестиционни проекти да не са във вреда на околната среда и да не са в нарушение със съответните екологични изисквания, както и провеждането на информационни кампании за опазването компонентите на околната среда и кръговата икономика, с възможност за финансиране по програма „Околна среда“ 2023-2027г.

По отношение на нематериалното културно наследство в двете общини съществуват дългогодишни и установени традиции за честване на празници и съхраняване на традиции и обреди, дни на отделни населени места съчетаващи събори, фестивали и фолклорни изяви на местни ансамбли за автентичен фолклор, певчески групи, гостуващи състави. В двете общини основните културни институции са читалищата, които са съхранили своята роля на културни и образователни центрове, развиващи и библиотечна дейност и различни форми на любителското творчество и са основни организатори на споменатите вече празници и събития. На територията на двете общини има над 360 недвижими културни ценности по списък, предоставен от НИНКН. Може да се каже, че в голяма степен чат от тях остават непроучени и до днес, като съществуването им е с недостатъчно използван потенциал. Както от проведеното проучване, така и от анализа е видно, че в двете общини – Ракитово и Пазарджик – има активен и богат културен календар и културна дейност. Необходими са обаче и непрекъснати усилия и прилагането на ефективни мерки за опазването, поддържането и експлоатирането на културните ценности на територията на МИГ.

Човешки ресурси

Като цяло през разглеждания период тенденцията в повечето населени места от МИГ е броят на населението да намалява. Процесът на обезлюдяване, характерен за повечето райони у нас, засяга и двете общини почти със същите темпове, характерни за преобладаващата част от селските райони на страната. Разглеждането на населението в различните структури - полова, възрастова, образователна, етническа – показва характеристики, близки до средните за областта и страната. Разглеждането на възрастовата структура на населението показва, че и в двете общини тя е неблагоприятна и по-скоро показва състояние, в което не би могло да се осигури нормалното възпроизводство на населението. Наблюдава се тенденция делът на възрастните хора (над 65 години) да бележи нарастване, която ще продължи и през следващите години. Това води до влошена демографска структура, което би могло да доведе до стагнация по отношение на подмладяване на населението, като се отрази върху икономиката и възможностите за устойчиво развитие и растеж, като съществува вероятност за недостиг на младо трудоспособно население. Всичко това следва да насочи вниманието към повишаване на качеството на здравните услуги и по-активно провеждане на социална политика, насочена към полагане на грижи за възрастното поколение.

Образователното равнище на населението на общините, по данни от преброяването през 2021 г., е по-ниско от средното за страната, макар да не изостава съществено. Образователната структура на населението бележи положителни тенденции, отчитайки промяната в структурата и увеличаване на относителния дял на населението с висше образование.

В проучването на територията са идентифицирани и специфични проблеми, касаещи населението на МИГ „Ракитово-Пазарджик“, което е от ромски произход. При тях част от посочените проблеми стоят с особена острота и интеграцията им е задължителен елемент от местното развитие и прилаганите политики.

През последните пет години броят на заетите лица на територията на МИГ, макар и слабо нараства с около 5%. Безработицата в общините е в рамките на средното равнище за страната и за областта, като между двете общини има съществени разлики – броя на безработните в община Ракитово спрямо община Пазарджик е няколко пъти по-голям. В двете общини по данни на бюрата по делът на трайно безработните е около 8%. На пръв поглед не толкова висок, но разглеждането на различните характеристики на трайно безработните извежда на преден план, че половината от тях са на възраст над 55 години. Важен момент от функционирането на пазара на труда с цел активизиране на трайно безработните, изисква подходящите мерки и стимули, тъй като това е група със специфични демографски и образователни характеристики, а социалните и професионалните им умения са ограничени от дългосрочната липса на заетост. За цялата територия на МИГ „Ракитово-Пазарджик“ съществена необходимост е създаването на възможности и осигуряване на заетост на безработните младежи и младите хора до 29г., които действия – квалификационни, професионални, мотивационни и др. ще подобрят ролята им в трудовия пазар.

Социална сфера

Системата на **здравно обслужване** в територията на общините Ракитово и Пазарджик не е достатъчно добре териториално разпределена, материално и кадрово обезпечена. От направеното проучване може да се обобщи, че наличните звена за извънболнична помощ и болнични заведения осигуряват добър достъп и избор на пациентите на здравна услуга за населението от територията на МИГ „Ракитово-Пазарджик“.

Социалните услуги имат ключова роля за подобряването качеството на живот на уязвимите групи. Социалните услуги в двете общини се предоставят от дейността на няколко и различни организации и структури, както в специализирани институции, така и в домашна среда. Обектите, включени в системата от социални услуги покриват не само широк спектър от дейности, но и значителен брой ползватели. И в двете общини се отделя особено внимание на социалното включване, най-вече свързано с подобряване достъпа до заетост, образование, обучение, социални и здравни услуги за уязвими етнически общности с фокус върху ромите.

В община Ракитово обемът е по-малък, съобразно броя на населението. Системата от социални услуги е много добре развита, но усилията следва да продължат и в следващия програмен период като се търсят възможни източници на финансиране, включително и чрез Програма „Развитие на човешките ресурси“ и ВОМР.

Основните елементи на **културната инфраструктура** на двете общини са съсредоточени в общинските центрове. И в двете общини във всички населени места функционират и традиционните и специфични за българския културен живот читалища и религиозните храмове (църкви, джамии). В селата това са единствените центрове на културни прояви и културен живот.

На територията на двете общини Ракитово и Пазарджик има добре изградени и развити

елементите на системата в **образованието**. В нея се включват шест начални училища, двадесет и осем основни училища, шест средни училища и десет профилирани и професионални гимназии. От направения анализ става ясно, че в територията на МИГ може да се отчете добра задоволеност с класни стаи. Оценката на физическото състояние на сградните фондове е добро, като не във всички от училищата са осъществени ремонти по саниране и подмяна на дограма.

Много важна част от социалната система е **спортната инфраструктура**. При проучването на територията беше установено, че спортните обекти в рамките на МИГ „Ракитово-Пазарджик“ са концентрирани в град Пазарджик, както и голяма част от останалите елементи на социалната сфера. Там са позиционирани големите спортни зали за тренировки в различни спортове, стадионите с национално значение и съоръжения като плувен комплекс, тенис комплекс и други. Освен това в община Пазарджик почти всяко едно от селата разполага със спортен обект. Въпреки наличието на описаните спортни съоръжения и обекти, достъпността и качеството на предлаганите услуги в тези от тях в малките градове и селата могат да бъдат подобрени значително.

Техническа инфраструктура

Водопреносната мрежа в някои селища все още е изградена от етернитови, стоманени и манесманови тръби с изтекъл експлоатационен срок и в лошо състояние и създават условия за много аварии, а и носят рискове за здравето на населението. Канализационната мрежа не е изградена във всички населени места на МИГ. Липсват и пречиствателни станции за отпадните води в много от селата на община Пазарджик и цялата община Ракитово. Електропреносната мрежа е добре изградена и всички населени места са електрифицирани. Потенциалът на общини Ракитово и Пазарджик да изградят системи за използване на ВЕИ е оценен като добър, предвижданите възможности са по отношение използване на слънчева енергия, води и термална енергия и биомаса.

Икономическо развитие

Броят и отрасловата принадлежност на предприятията във всяка една територия предопределят нейното икономическо развитие. За общините Ракитово и Пазарджик този брой към 2021 г. е 5 851, като за сравнение с предходните години това се отчита намаление в рамките на 2%. От така регистрираните предприятия, най-голям е броят на опериращите в сектора на „Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети“. Определящ е дела на създадените и функциониращите в община Пазарджик. Втори по брой на регистрираните предприятия е сектора на Селското стопанство. Но нито един от двата отрасли не осигурява работни места, както преработвателния отрасъл и за двете общини. Предприемаческата активност в двете общини заедно се оценява в рамките на средните показатели за страната (а именно 50 предприятия на 1 000 жители). В двете общини водещо място в структурата на заетостта и произведената продукция има индустрията. На второ място е секторът на услугите. През последните години в община Ракитово се отбелязва стабилно развитие именно на третичния сектор (сферата на обслужването), а туризмът все по-отчетливо се превръща в структуроопределящ отрасъл в социално-икономическия профил на общината. На трето място е селското стопанство и при двете общини. Наблюдава се положителна тенденция при показателите произведена продукция и приходи от дейността. За последните три години има нарастване и на двата показателя. Увеличението е съответно с повече от 28% при продукцията и 34% при приходите. Обликът на икономиката на МИГ „Ракитово-Пазарджик“ се определя от съществуващите и функциониращи микропредприятия, малките и средните

предприятия, които функционират в община Ракитово и селата на община Пазарджик. Аграрният сектор има важни позиции в икономическата структура на двете общини. Районът е от големите производители на селскостопанска продукция в страната. Природните условия са благоприятни за развитието на растениевъдство - за отглеждане на зърнени, технически и фуражни култури. Особено характерно за община Пазарджик, е че тя е определяна като оризницата на България, за което като територия на МИГ имат ключови предимства. Застъпени са и двата подотрасъла на селското стопанство – растениевъдство и животновъдство (слабо развито, предимно дребни стопанства). По-развитата в селскостопанско отношение е община Пазарджик, където освен зърнени култури се отглежда и богато разнообразие от плодове и зеленчуци - чушки, домати, краставици, дини, пъпеши, картофи, ябълки, круши, дюли, череши, вишни, сливи, праскови, кайсии, малини, ягоди, орехи. Оранжевият производствено е добре застъпено също така, както и лозарството. Отглеждат се и етерични растения, чиито основни представители са маслодайна роза и лавандула, а към наличните медицински и ароматни спада хмела. Отрасълът е и важен източник на доходи (и като допълващи, не само като основни) в населените места на територията на общините Ракитово и Пазарджик и има съществен принос за поддържане на част от промишлената функция в общините, в това число и преработвателната като водеща за местната икономика промишленост според създаваната заетост. Размерът на земеделската земя в двете общини е разпределен неравномерно. Концентрацията е основно в община Пазарджик. В баланса на територията на община Ракитово, земеделските земи бяха само 16% от общата територия, а от тях обработваемите земи са 12%, докато в баланса на територията на община Пазарджик този дял е над 70%.

Физикогеографските условия и структурата на поземлените ресурси, както и регулираната горскостопанска дейност, са факторите, които определят община Ракитово като водеща в територията на МИГ за развитието на горското стопанство и дейностите свързани с това. Горите, които са предназначени за стопански дейности са 77% от общата площ на горските територии в община Ракитово, а стопанисването на тези територии е основно държавна собственост. Дейностите в тях са свързани преди всичко с добив на дървесина. Бъдещото развитие на икономиката на двете общини предполага оползотворяване на горските територии и като стратегически ресурс освен за дърводобива и дървопреработването, но и за развитието на дейности като туризъм, лов, събиране на диворастящите билки, горски плодове и гъби.

Промислеността е неравномерно развита на територията на двете общини – концентрирана е в община Пазарджик. Извън града в община Пазарджик почти не съществуват промишлени структури, напротив отбелязва се тенденцията за непрекъснато увеличаване на пътуванията на трудови ресурси към града. В община Ракитово има добри ресурси и база за развитие има дърводобивната и дървопреработваща промишленост. С най-голям дял са дърводелските предприятия за профилирана дървесина, които произвеждат греди, дюшеме, ламперия и други видове продукти от профилиран и непрофилиран дървесен материал. Добре са застъпени и двата вида мебелно производство-занаятчийското и серийното. В град Ракитово има и предприятия за екобрикети от пресовани дървесни частици. На територията на община Ракитово работят представители на хранително-вкусовата промишленост – цехове за производство на хляб и хлебни изделия; сладкарски цехове; цехове за безалкохолни напитки, сладолед и други. В общината работи предприятие за бутилиране на минерална вода, фабрика за хмелов гранулат килимарски цехове, цехове за текстилопроизводство, за шивашки услуги и

др.

От сектора на услугите в двете общини дейността на фирмите е основно в секторите търговия, ремонт на автомобили, транспорт и складиране, хотелиерство и ресторантьорство. За разлика от промишления отрасъл от третичния сектор се регистрират фирми, които функционират и в селата на община Пазарджик, а не само в община Ракитово, като част от територията на МИГ. Районът разполага с богат потенциал и неусвоени ресурси за развитие на туризъм, въпреки наличието на функциониращи обекти. Основна тежест имат природните ресурси (наличието на минерални води) с редки видове птици, флора и фауна, атрактивни ландшафти и феномени, както и богатото историческо наследство. По експертна оценка са възможни следните форми на туризъм в района: балнео, културен, екотуризм, селски, ловен, орнитоложки.

Изводите, които могат да се направят за равнището на икономическо развитие на двете общини са:

- Община Пазарджик, независимо от проблемите в настоящето развитие, представлява важно икономическо ядро на област Пазарджик и през последните години се наблюдава тенденция на стабилизиране на икономиката ѝ;
- Община Ракитово в икономически план се развива с по-ниски темпове, но притежава потенциал при подходящи инвестиции да се стимулира и повиши темпа на развитие. А самата община Ракитово е малка по териториален обхват и население и се характеризира с относително по-ниски по абсолютна стойност икономически показатели;
- И двете общини (за Пазарджик се отнася до селата в общината) се нуждаят от външни импулси и подпомагане за тяхното развитие, като предлагането на мерки и проекти в тази насока е основна задача на стратегия на МИГ;
- Икономическата структура на двете общини е представена основно от микро и малки фирми, които се характеризират с ниска конкурентоспособност по начало;
- Преобладават ресурсоемки производства с ниска добавена стойност, неориентирана към околната среда и с незначителен дял на иновациите и ниска конкурентоспособност. Основен проблем е ниската производителност и ефективност на производствата;
- Слаба диверсификация на икономическите дейности, което ограничава възможностите за заетост и растеж на местната икономика и увеличава зависимостта от развитието на пазара;
- Ограничено навлизане на информационните и комуникационни технологии;
- Необходимо е да се предвидят мерки за увеличаване на темпът на нарастване на инвестициите в двете общини.

Въз основа на направените анализ и проучване, в това число и анкетно проучване, както и дискусиите и обсъжданията по време на срещите с местната общност са изведените следните основни **потребности** на територията на МИГ „Ракитово-Пазарджик“:

- Инвестиции в иновации (микро и малки предприятия), въвеждането на чисти технологии;
- Технологично обновление и модернизация;
- Инвестиции в селскостопанския сектор;
- Дигитализация;
- Подобряване на конкурентоспособността;
- Насърчаване разнообразяване на селскостопанското производство – вкл. осигуряване на преработвателни мощности;
- По-качествена заетост и професионална реализация;

- Нов тип социални услуги – допълване и надграждане;
- Развитие и подобряване на местната инфраструктура;
- Съхраняване и оползотворяване на местното наследство – природно, културно, историческо – интегрирано развитие с туристически дейности и изграждането на местна идентичност.

3.2. Идентифицирани групи от заинтересовани от изпълнението на стратегията за ВОМР лица на територията на МИГ:

Окончателното идентифициране на заинтересованите страни е в следствие на събраната и обработена от извършените проучвания и анализи на територията на МИГ информация. Тези страни са както следва:

СЕКТОР	ЗАИНТЕРЕСОВАНА СТРАНА
ПУБЛИЧЕН СЕКТОР	1. Публична администрация : - Кметове - общинска администрация - кметове на населени места - общински съветници 2. директори на образователни институции
СТОПАНСКИ СЕКТОР	1. селско стопанство – Земеделски производители от секторите растениевъдство и животновъдство; 2. микро, малки и средни предприятия от: 2.1. преработващата промишленост; 2.2. търговията; 2.3. услуги за населението като: -ремонт на автомобили и мотоциклети, -транспорт, -складиране и пощи; 2.4. дървообработващата промишленост; 2.5. хотелиерството и ресторантьорството; 2.6. строителството; 2.7. туризма.
НЕСТОПАНСКИ СЕКТОР	1. НПО в областта на спорта; 2. НПО в областта на туризма и младежки дейности; 3. НПО в областта на опазване на околната среда; 4. Читалища – културна сфера 5. НПО в областта на интегриране на хора с увреждания и хора в неравностойно положение, роми, малцинствени и уязвими групи; 6. Активни граждани – местни лидери и млади хора.

3.3. Наличие на уязвими и малцинствени групи на територията на МИГ и описание на техните

потребности:

По отношение на така оформящата се етническа структура и увеличението на ромското население и в двете общини усилията в областта на тяхната интеграцията са свързани с изпълнението на Стратегия за равенство, приобщаване и участие на ромите в област Пазарджик 2022-2030 г. Един сериозен проблем, пред който са изправени ромите, е нарастването на пространствената обособеност на тяхната общност. Концентрацията на роми в обособени квартали се увеличава както в градовете, така и в селата в двете общини. Тази концентрация в обособени квартали обикновено води до социална изолация на жителите им, до влошаване на жилищните условия, до проблеми с изграждането и поддръжката на инфраструктурата и хигиената, до транспортни проблеми и трудности при осигуряването на услуги. Една от най-тежките последици от тази обособеност е влошаването на възможностите за подготовка на младите поколения за работа във формалната икономика и засилващите се трудности при търсенето и намирането на работа. В тази връзка е важно да се посочи, че за решаване проблемите на ромското население в община Ракитово има изграден и ефективно работещ неправителствен сектор. Тяхната дейност е изключително полезна от една страна поради опита, който те имат със спецификите (традиции, начин на мислене) на ромското население и от друга страна с доверието, което е изградено у местното население. По данни от разговори с представители на тези организации на ромското население се предоставят не само социални услуги (храна, облекло), но и се предоставят възможности за гражданско образование, както и участие и насърчаване на предприемачеството сред тях за стартиране на собствен бизнес (най-вече в сферата на селското стопанство чрез кредитиране и съвети), както и решаване на част от проблемите, свързани именно с териториалната изолация и всички посочени последици от нея. Посочените проблеми на ромите стоят с особена острота и интеграцията им е задължителен елемент от местното развитие и прилаганите политики. Към тях отнасяме както политиките за интегриране на лицата в неравностойно положение като неразделна част от общонационалните политики така и политиките, заложили в местната стратегия за развитие и прилагане на дейности за приобщаване и намаляване на пространствената обособеност на лицата от маргинализираните общности (най-вече от ромски етнос) от територията на МИГ. Целта е да допринесе за повишаването качеството на живот и трайната интеграция на най-маргинализираните общности чрез прилагане на интегриран подход в различни области като: подпомагане интеграцията на пазара на труда на маргинализираните групи; осигуряване на достъп до образование и обучение; подкрепа за социално включване чрез подобряване на достъпа до социални услуги и здравеопазване; подобряване на съществуващите модели и практики за социално включване и трайна десегрегация на най-маргинализираните групи. И в двете общини се отделя особено внимание на социалното включване, най-вече свързано с подобряване достъпа до заетост, образование, обучение, социални и здравни услуги за уязвими етнически общности с фокус върху ромите. В общините се работи по насочване на дейностите към приоритетните целеви групи, върху които влияние оказват различни рискови фактори. Такива са – уязвими семейства с деца в риск, деца и лица, отглеждани в специализирани институции, деца в риск, включително необхванати, отпаднали и в риск от отпадане от образователната система, деца и лица с увреждания, самотно живеещи стари хора, деца и лица живеещи в изолация, т.е. без достъп до междусекторни услуги. По данни на общинската администрация за броя на общото си население в Ракитово има не малък брой деца в риск поради различни фактори – увреждане, един родител, ромска общност и др.

Представителите на тези уязвими групи имат широк диапазон от нужди като – специални социални и медицински грижи, социална подкрепа, финансова подкрепа, специализирана терапевтична подкрепа, включване в обществото и избягване на риск от пълна изолация, придобаване на умения и квалификация и др.

Също така се очаква в периода 2021–2027 да нарасне броя на пълнолетните и възрастните, нуждаещи се от подкрепа чрез социалните услуги, поради отдалеченост и ограниченост на здравните услуги и нарастване делът на застаряващото население, вкл. увеличаване възрастта на възрастните хора, които използват услугите за подкрепа в дома. Привличането на неправителствени организации, насърчаване на доброволчески практики и включване на местния бизнес може да повиши достъпа до и качеството на социалните услуги, включително и разкриване на междуобщински социални услуги, обхващащи потребители от повече от една община чрез изграждане на междуобщинско партньорство, инициране и развитие на смесени междусекторни услуги и/или мерки (проекти) за социално включване на уязвими общности и рискови групи.

3.4. Анализ на силните и слабите страни, възможностите и заплахите на територията на МИГ:

Идентифицирани са следните силни и слаби страни, възможностите и заплахите на територията:

Силни и слаби страни

Природни ресурси и културно-историческо наследство

Силни страни:	Слаби страни:
Поддържан фонд земеделска и обработваема земя;	Територията е бедна на полезни изкопаеми;
Плодородни почви, традиции в спецификите на терена са разпокъсани и с отглеждането на определени култури;	ограничено плодородие;
Добри климатични условия за селскостопанско производство и живеене;	Териториални различия между достъпността и свързаността на населените места в двете общини с административните и пазарните центрове;
Богат ресурс на горски територии, традиции в дърводобива и дървопреработването;	Липсва изградена стратегия за маркетинг на природното и културно наследство, реклама на дестинациите в общините;
Богато биоразнообразие, флора и фауна – територии в екологична мрежа Натура 2000;	Слабо интегриране между стратегическите документи на общините и планове за управление на защитените зони.
Съхранена околна среда;	
Богато културно-историческо наследство;	
Утвърдени културни институции в лицето на читалищата във всяко населено място;	
Активна ромска организация;	
Липса на сериозни релефни препятствия;	
Близост до големи туристически пазари – столицата, град Пловдив.	

Човешки ресурси и социална инфраструктура

Силни страни:	Слаби страни:
Традиции и опит в селскостопанското производство;	Непрекъснато намаление на населението;
	Миграция на младежи и хора в

База за училищно образование и възможности за модернизация и оптимизиране на училищната мрежа; Наличие на функциониращи читалища, музеи, спортни съоръжения; Богат културен календар и действащи читалища, развиващи различни форми на самодейността; Сравнително добре идентифициран неправителствен сектор и партньорство с общинска администрация; Етническо разнообразие и липса на етнически конфликти; Успешно реализирани програми, социални проекти и действия за интеграция на малцинствени групи, включително участие на деца от ромски произход в културни мероприятия, читалищни труп и др.; Увеличен обхват на услугите за възрастни хора; Развита мрежа на доболничната помощ, спешната медицинска и болнична помощ.	икономически активна възраст; Влошена възрастова структура и застаряване на населението, особено в селата; Високо равнище на безработица при групи с ниско образование и квалификация; Ниско ниво на образование при продължително безработните лица; Недостатъчна информираност на сгражданите и слаба активност при решаване на обществени проблеми; Недостатъчна интеграция на маргинализираните и малцинствените групи от местните общности; Промяна и засилване на разликите в равнището на доходи между населението в градовете и селата; Лошо състояние на сградния фонд на част от детските заведения и училищата; Недобра материална база на културните институции / читалища; Недостатъчни възможности за спорт, отдих, развлечения и осмисляне на свободното време на ученици и младежи.
---	--

Стопански сектор

Силни страни: Традиции в селското и горското стопанство и в различни промишлени сектори; Силно развито растениевъдство - висока използваемост на земеделските земи; Обезпеченост с водоизточници и възможности за осъществяване на поливно земеделие; Предпоставки за развитие на биологично и планинско земеделие и пчеларство; Наличие на подходящи условия за използване на алтернативни енергийни източници (слънчева енергия, термална енергия).	Слаби страни: Неизползван потенциал за производство на селскостопански продукти; Изоставане в развитието на животновъдството; Ниска конкурентоспособност на малките земеделски стопанства; Ограничен брой големи предприятия и то разположени в областния център гр. Пазарджик, които са по-конкурентоспособни; Икономическата структура на двете общини е представена основно от микро и малки фирми, които се характеризират с ниска конкурентоспособност; Ниска добавена стойност на продуктите както от селското и горското стопанство,
---	--

	така и от индустрията; Ниска производителност и ефективност на производствата; Слаба диверсификация на икономическите дейности; Слаба интеграция във веригата за доставка, най-вече между производители и преработватели; Слабо изградени структури в подкрепа на бизнеса в общините и насърчаване на предприемачеството; Преобладават производства с ниска добавена стойност и незначителен дял на иновациите; Ниска производителност и ефективност на производствата; Ограничено навлизане на информационните и комуникационни технологии; Неразвит туристически потенциал.	
Техническа инфраструктура и екология		
Силни страни: Изградена транспортна инфраструктура до всички населени места и свързаност с важни транспортни коридори от национално и международно значение; Изградена съобщителна и енергийна система; Висок процент на изграденост на водопроводната мрежа; Реализирани проекти за изграждане на техническа инфраструктура и за благоустрояване на обществените места; Съхранен екологичен баланс, наличие на общински програми за управление на отпадъците.	Слаби страни: Териториални различия по отношение достъпа и използването на транспортната инфраструктура; Липса на канализация в населените места, неефективно почистване на отпадните води; По-ниско равнище на комуникациите извън границите на общинските центрове; Амортизиран и енергийно неефективен сграден фонд, публична собственост.	
Възможности и заплахи		
Възможности: Дигитализация и модернизация в селското стопанство и за микро-, малките и средните индустриални предприятия, които са в основата на икономиката на МИГ; Въвеждане на чисти технологии, опазващи	Заплахи: Климатични промени; Влошаване на показателите на околната среда от икономически дейности; Влошаване на състоянието на инфраструктурата;	

околната среда и намаляване на ресурсоемкостта на икономиката; Привличане на инвестиции в местната икономика и нейното развитие; Развитие на туристически дейности въз основа на местния културен, исторически и природен потенциал; Възможности за реализация на проекти по оперативните програми, програмата за развитие на селските райони, други програми и фондове; Развитие на трансгранично сътрудничество, което да доведе до внедряването на нови идеи и практики на местно ниво.	Задълбочаване регионалните различия в национален и Европейски план; Икономическа и финансова криза на национално, европейско и глобално ниво Неизпълнение на изисквания и стандарти на ЕС; Застаряване на населението и обезлюдяване на населените места; Повишаване на натоварването на социалната система; Риск от изолация и бедност на големи слоеве от населението; Липса на кадри за местната икономика; Намаляване на производителността на икономиката.
--	--

4. Цели на стратегията, включително измерими целеви стойности за резултатите, и съответните планирани действия: (не повече от 10 страници)

4.1. Цели на стратегията и приоритети за развитие на територията:

Стратегията за ВОМР на МИГ „Ракитово – Пазарджик“ е разработена за период до 31 декември 2027 г.

В резултат на разработения анализ на нуждите и потенциала за развитие на територията и на анализирания силни и слаби страни, възможности и заплахи, обсъдени широко с местната общност, съвместно със заинтересованите страни бяха определени целите и приоритетите за развитие на стратегията за територията на община Ракитово и община Пазарджик без областния град в строителните му граници, спазвайки подхода „отдолу-нагоре“.

При разработване на стратегията са взети предвид политиките и приоритетите поставени на европейско и регионално ниво, като стратегията „Устойчива Европа до 2030 г.“, Националната програма за развитие „България 2030“, Национална концепция за пространствено развитие 2013-2025г. и Интегрираната териториална стратегия за развитие на ЮЦР за периода 2021-2027 г.

Определените в стратегията цели, приоритети и специфични цели за повишаване на конкурентоспособността на икономиката, включително земеделието и туризма /в т. ч. развитие на биологично земеделие и устойчив туризъм/ отговарят на стремежа към стимулиране на местното икономическо развитие и са в съответствие с Плановите за интегрирано развитие на община Пазарджик и община Ракитово в периода 2021-2027. Дефинираните цели и приоритети за развитие в СВОМР се базират на местните потребности и потенциал за развитие на територията, анализирани в дълбочина.

ОБЩА ЦЕЛ НА СТРАТЕГИЯТА: ОСИГУРЯВАНЕ НА БЛАГОПРИЯТНА СРЕДА ЗА УСТОЙЧИВО ИКОНОМИЧЕСКО И СОЦИАЛНО РАЗВИТИЕ, ПОВИШАВАНЕ НА КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТТА, РАЗВИТИЕ НА ЕФЕКТИВНО ЗЕМЕДЕЛИЕ И

ПОДОБРЯВАНЕ СТАНДАРТА НА ЖИВОТ НА ТЕРИТОРИЯТА НА МИГ „РАКИТОВО – ПАЗАРДЖИК“.

Постигането на стратегическата цел е базирано на изпълнението на следните 3 приоритета, отразяващи нуждите на местното население в територията:

Приоритет 1: Балансиран и устойчив икономически растеж, развитие на конкурентоспособно земеделие, насърчаване на предприемачеството и неземеделските дейности;

Приоритет 2: Устойчиво развитие на територията чрез обновяване на инфраструктурата, (вкл. туристическата) подобряване на състоянието на околната среда, подкрепа за развитие на туристическия потенциал, на социалните услуги и социалното включване;

Приоритет 3: Изграждане на капацитет за сътрудничество, развитие, укрепване и интегриране на териториалната общност и за изпълнение на стратегията за ВОМР.

СПЕЦИФИЧНИ ЦЕЛИ НА СТРАТЕГИЯТА:

В СВОМР за територията на общини Ракитово и Пазарджик без областния град се очертават 5 специфични цели:

Приоритет 1 Балансиран и устойчив икономически растеж, развитие на конкурентоспособно земеделие, насърчаване на предприемачеството и неземеделските дейности.

Специфична цел 1.1: Модернизация и въвеждане на иновации в земеделските стопанства, преработката и маркетинга на селскостопански продукти, стимулиране на биологичното производство и поливно земеделие.

Специфична цел 1.2: Насърчаване на предприемачеството и неземеделските дейности на територията, включително подкрепа за иновации.

Приоритет 2 Устойчиво развитие на територията чрез обновяване на инфраструктурата, (вкл. туристическата) подобряване на състоянието на околната среда, подкрепа за развитие на туристическия потенциал, на социалните услуги и социалното включване.

Специфична цел 2.1: Обновяване на обществената инфраструктура, подобряване на социалните услуги и социалното включване и развитие на туристическия потенциал на територията чрез развитие на туристическата инфраструктура и опазване и възстановяване на местното природно и културно-историческото наследство.

Приоритет 3 Изграждане на капацитет за сътрудничество, развитие, укрепване и интегриране на териториалната общност и за изпълнение на стратегията за ВОМР.

Специфична цел 3.1: Изграждане и развитие на административния капацитет на МИГ и повишаване информираността и активността на местното население за успешното изпълнение на СВОМР.

Специфична цел 3.2: Стимулиране създаването на устойчиви мрежи за партньорства с местни инициативни групи на територията на страната и ЕС чрез изпълнението на дейности за сътрудничество.

Финансирането на мерките по стратегията за ВОМР на МИГ „Ракитово – Пазарджик“ се предоставя от Стратегическия план за развитие на земеделието и селските райони

(Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони и национално съфинансиране). Стратегията за ВОМР на МИГ предвижда и допълващо финансиране от Европейския фонд за регионално развитие (ЕФРР) и Европейския социален фонд+ (ЕСФ+) съгласно ПОСТАНОВЛЕНИЕ № 494 на МС от 30.12.2024 г. за определяне на правила за прилагане на подхода „Водено от общностите местно развитие“ за периода 2021 - 2027 г.

Допълващото финансиране е за мерки от Програма „Развитие на човешките ресурси“ (ПРЧР) за периода 2021 - 2027 г., Програма „Околна среда“ (ПОС) за периода 2021 - 2027 г. и Програма „Конкурентоспособност и иновации в предприятията“ (ПКИП) за периода 2021 - 2027 г.

Разпределението на мерките по стратегията, вкл. на тези с допълващо финансиране:

Приоритет	Специфична цел	Мярка	Финансираща програма
Приоритет 1	Специфична цел 1.1	Мярка 1 „Инвестиции в земеделски стопанства“	СПРЗСР
		Мярка 2 „Инвестиции в земеделските стопанства насочени към опазване на компонентите на околната среда“	СПРЗСР
		Мярка 3 „Инвестиции за преработка на селскостопански продукти“	СПРЗСР
	Специфична цел 1.2	Мярка 4 „Инвестиции за неселскостопански дейности“	СПРЗСР
		Мярка 1ПКИП „Внедряване на иновации в МСП на територията на МИГ „Ракитово - Пазарджик“	ПКИП
Приоритет 2	Специфична цел 2.1	Мярка 5 „Инвестиции в основни услуги и дребна по мащаби инфраструктура (вкл. туристическа)“	СПРЗСР
		Мярка 1ПРЧР „Подобряване на достъпа до трудова заетост и активиране за включване на пазара на труда“	ПРЧР
		Мярка 2ПРЧР „Подобряване на достъпа до трудова заетост и активиране за включване на пазара на труда на младите хора“	ПРЧР
		Мярка 3ПРЧР „Насърчаване на социално-икономическата интеграция на маргинализираните общности като ромите“	ПРЧР
		Мярка 1ПОС „Повишаване на осведомеността относно практиките и поведението във връзка с устойчивото потребление, кръговата икономика, мониторинга	ПОС

		на отпадъците, както и информационни и разяснителни кампании за заинтересованите страни и населението“	
		Мярка 2ПОС „Повишаване осведомеността относно биологичното разнообразие и заплахите за него в целевата територия“	ПОС
Приоритет 3	Специфична цел 3.1	Мярка 6 „Сътрудничество и подготвителни дейности за него“	СПРЗСР
	Специфична цел 3.2	Мярка 7 „Управление, мониторинг и оценка на стратегията и нейното популяризиране“	СПРЗСР

4.2. Измерими целеви стойности за резултатите (индикатори):

4.2.1. Индикатори за цялостното прилагане на стратегията за ВОМР – задължителни и специфични за МИГ:

Индикатор	Мерна единица	Цел	Източник на информация
Брой на сключените договори (за продукт)	Брой	27	Регистър на МИГ, ИСУН, доклади, сключени договори
Бенефициенти, получили подкрепа по стратегията за ВОМР (за продукт)	Брой	21	Регистър на МИГ, ИСУН, доклади, сключени договори
Проекти, включващи въвеждането на иновация (за продукт)	Брой	5	Регистър на МИГ, ИСУН, доклади, сключени договори
Нови работни места по подкрепените проекти (за резултат)	Брой	18	Регистър на МИГ, ИСУН, доклади, сключени договори
Интелигентен икономически преход в селските райони: Брой на подкрепени	Брой	1	Регистър на МИГ, ИСУН, доклади, сключени договори

стратегии за „умни села“ (за резултат)			
Свързани европейски селски райони: Дял на населението в селските райони, ползващо се от подобрения достъп до услуги и инфраструктура чрез инвестиции от ОСП (за резултат)	%	15	Регистър на МИГ, ИСУН, доклади, сключени договори
Брой лица, включени в дейности по обучения, информационни срещи и семинари и други дейности, свързани с трансфер на знания (за резултат)	Брой	400	Регистър на МИГ, ИСУН, доклади, сключени договори
Въведени иновации (за резултат)	Брой	5	Регистър на МИГ, ИСУН, доклади, сключени договори

4.2.2. Индикатори по мерки:

Мярка 1. Инвестиции в земеделски стопанства

Индикатор	Мерна единица	Цел	Източник на информация
Брой на сключените договори (за продукт)	Брой	6	Регистър на МИГ, ИСУН, доклади, сключени договори
Бенефициенти, получили подкрепа по стратегията за WOMP (за продукт)	Брой	6	Регистър на МИГ, ИСУН, доклади, сключени договори
Проекти, включващи	Брой	2	Регистър на МИГ,

въвеждането на иновация (за продукт)			ИСУН, доклади, сключени договори
Нови работни места по подкрепените проекти (за резултат)	Брой	6	Регистър на МИГ, ИСУН, доклади, заключени договори
Въведени иновации (за резултат)	Брой	2	Регистър на МИГ, ИСУН, доклади, заключени договори

Мярка 2. Инвестиции в земеделските стопанства, насочени към опазване на компонентите на околната среда

Индикатор	Мерна единица	Цел	Източник на информация
Брой на сключените договори (за продукт)	Брой	1	Регистър на МИГ, ИСУН, доклади, заключени договори
Бенефициенти, получили подкрепа по стратегията за BOMP (за продукт)	Брой	1	Регистър на МИГ, ИСУН, доклади, заключени договори
Нови работни места по подкрепените проекти (за резултат)	Брой	1	Регистър на МИГ, ИСУН, доклади, заключени договори

Мярка 3. Инвестиции за преработка на селскостопански продукти

Индикатор	Мерна единица	Цел	Източник на информация
Брой на сключените договори (за продукт)	Брой	2	Регистър на МИГ, ИСУН, доклади, заключени договори
Бенефициенти, получили подкрепа по стратегията за BOMP	Брой	2	Регистър на МИГ, ИСУН, доклади, заключени договори

(за продукт)			
Проекти, включващи въвеждането на иновация (за продукт)	Брой	1	Регистър на МИГ, ИСУН, доклади, сключени договори
Нови работни места по подкрепените проекти (за резултат)	Брой	2	Регистър на МИГ, ИСУН, доклади, сключени договори
Въведени иновации (за резултат)	Брой	1	Регистър на МИГ, ИСУН, доклади, сключени договори

Мярка 4. Инвестиции за неселскостопански дейности

Индикатор	Мерна единица	Цел	Източник на информация
Брой на сключените договори (за продукт)	Брой	9	Регистър на МИГ, ИСУН, доклади, сключени договори
Бенефициенти, получили подкрепа по стратегията за WOMP (за продукт)	Брой	9	Регистър на МИГ, ИСУН, доклади, сключени договори
Проекти, включващи въвеждането на иновация (за продукт)	Брой	2	Регистър на МИГ, ИСУН, доклади, сключени договори
Нови работни места по подкрепените проекти (за резултат)	Брой	9	Регистър на МИГ, ИСУН, доклади, сключени договори
Въведени иновации (за резултат)	Брой	2	Регистър на МИГ, ИСУН, доклади, сключени договори

Мярка 5. Инвестиции в основни услуги и дребна по мащаби инфраструктура

Индикатор	Мерна единица	Цел	Източник на информация
Брой на сключените договори (за продукт)	Брой	6	Регистър на МИГ, ИСУН, доклади, сключени договори
Бенефициенти, получили подкрепа по стратегията за WOMP (за продукт)	Брой	2	Регистър на МИГ, ИСУН, доклади, сключени договори
Свързани европейски селски райони: Дял на населението на територията на МИГ, ползващо се от подобрения достъп до услуги и инфраструктура чрез инвестиции от ОСП (за резултат)	%	15	Регистър на МИГ, ИСУН, доклади, сключени договори
Интелигентен икономически преход в селските райони: Брой на подкрепени стратегии за „умни села“ (за резултат)	Брой	1	Регистър на МИГ, ИСУН, доклади, сключени договори

Мярка 6. Сътрудничество и подготвителни дейности за него

Индикатор	Мерна единица	Цел	Източник на информация
Брой на сключените договори (за продукт)	Брой	2	Регистър на МИГ, ИСУН, доклади, сключени договори
Бенефициенти, получили подкрепа по стратегията за WOMP (за продукт)	Брой	1	Регистър на МИГ, ИСУН, доклади, сключени договори

Брой лица, включени в дейности по обучения, информационни срещи и семинари и други дейности, свързани с трансфер на знания (за резултат)	Брой	100	Регистър на МИГ, ИСУН, доклади, сключени договори
---	------	-----	---

Мярка 7. Управление, мониторинг и оценка на стратегията и нейното популяризиране

Индикатор	Мерна единица	Цел	Източник на информация
Брой на сключените договори (за продукт)	Брой	1	Регистър на МИГ, ИСУН, доклади, сключени договори
Бенефициенти, получили подкрепа по стратегията за ВОМР (за продукт)	Брой	1	Регистър на МИГ, ИСУН, доклади, сключени договори
Брой лица, включени в дейности по обучения, информационни срещи и семинари и други дейности, свързани с трансфер на знания (за резултат)	Брой	400	Регистър на МИГ, ИСУН, доклади, сключени договори

4.3. Планирани дейности за постигане на целите и приоритетите на стратегията

Избраните в стратегията за ВОМР мерки и дейности, включително за сътрудничество са в съответствие с Регламент (ЕС) 2021/1060, Регламент (ЕС) 2021/2115, ПМС № 494, СПРЗСР и ИТСР на ЮЦР и допринасят за постигането на целите им.

Общата цел на СВОМР е да се постигне устойчиво и балансирано развитие за територията, така че едновременно да подпомага местния бизнес, но и да подобри инфраструктурата и качеството на живот в различните сфери – социална, образователна, културна и други. Създаването на възможности за заетост и бизнес в съчетание с повишена привлекателност на територията и отлични условия за всички групи би могло да задържи младите хора, да

насърчи раждаемостта, да привлече инвеститори. Тази обща цел е базирана на три различни приоритета, като ще представим как МИГ „Ракитово-Пазарджик“ ще ги трансформира в дейности.

По Приоритет 1 „Балансиран и устойчив икономически растеж, развитие на конкурентоспособно земеделие, насърчаване на предприемачеството и неземеделските дейности“ се планират дейности, допустими за подпомагане по мярка 1 „Инвестиции в земеделски стопанства“, мярка 2 „Инвестиции в земеделски стопанства насочени към опазване компонентите на околната среда“, мярка 3 „Инвестиции за преработка на селскостопански продукти“, мярка 4 „Инвестиции за неселскостопански дейности“ – всички финансирани от Стратегическия план за развитие на земеделието и селските райони и мярка 1ПКИП „Внедряване на иновации в МСП на територията на МИГ „Ракитово – Пазарджик“, която ще се финансира с допълващото финансиране по подхода ВОМР, осигурено от Програма „Конкурентоспособност и иновации в предприятията“ 2021 – 2027 г.

По Приоритет 2 „Устойчиво развитие на територията чрез обновяване на инфраструктурата, (вкл. туристическата) подобряване на състоянието на околната среда, подкрепа за развитие на туристическия потенциал на социалните услуги и социалното включване“ ще се изпълняват дейности за подобряване на обществената инфраструктура (вкл. туристическата), повишаване на енергийната ефективност с цел стабилизиране на икономическите, социалните и екологичните процеси и за подкрепа за развитието на туристическия потенциал на територията, опазване и възстановяване на местното природно и културно-историческото наследство и развитие на традиционни и алтернативни форми на устойчив туризъм по мярка 5 „Инвестиции в основни услуги и дребна по мащаб инфраструктура (вкл. туристическа), финансирана от Стратегическия план за развитие на земеделието и селските райони. По приоритета ще се изпълняват и дейности, свързани с подобряването на социалната среда, подкрепа за развитие на социални услуги и социалното включване на маргинализирани групи от територията на МИГ чрез мярка 1ПРЧР „Подобряване на достъпа до трудова заетост и активиране за включване на пазара на труда“, мярка 2ПРЧР „Подобряване на достъпа до трудова заетост и активиране за включване на пазара на труда на младите хора“ и мярка 3ПРЧР „Насърчаване на социално-икономическата интеграция на маргинализираните общности като ромите“, финансирани с допълващо финансиране по подхода ВОМР, предоставено от Програма „Развитие на човешките ресурси“. По приоритета ще се подкрепят и дейности, свързани с опазването на околната среда по мярка 1ПОС „Повишаване на осведомеността относно практиките и поведението във връзка с устойчивото потребление, кръговата икономика, мониторинга на отпадъците, както и информационни и разяснителни кампании за заинтересованите страни и населението“ и мярка 2ПОС „Повишаване осведомеността относно биологичното разнообразие и заплахите за него в целевата територия“, финансирани с допълващо финансиране от Програма „Околна среда“.

По Приоритет 3 „Изграждане на капацитет за сътрудничество, развитие, укрепване и интегриране на териториалната общност и за изпълнение на стратегията за ВОМР“ се планира изпълнението на дейности по мярка 6 „Дейности за сътрудничество и тяхната подготовка“ и мярка 7 „Дейности по управление, мониторинг и оценка на стратегия за ВОМР и нейното популяризиране“, финансирани от Стратегическия план за развитие на земеделието и селските райони. Тук се включват дейности за изготвянето на общи проекти, продукти, подходи, идеи и други в сътрудничество с МИГ от друг регион в България или страна –

членка на ЕС, или дори трета страна, с които да се представя, популяризира и развие местната идентичност. С изпълнението на дейностите по приоритета се цели да се активира местната общност за участие в процеса на изпълнение на стратегията за ВОМР, както и създаването на капацитет за изготвяне и изпълнение на проекти с цел подобряване на благосъстоянието на местното население и развитието на територията на МИГ „Ракитово-Пазарджик“.

След одобрение на стратегията за ВОМР МИГ ще изготви правила за изпълнението на всяка от описаните задачи, като по този начин гарантира прозрачността на своята работа.

За изпълнението на СВОМР и постигането на нейните приоритети и цели МИГ „Ракитово - Пазарджик“ ще изпълнява всички задачи, предвидени съгласно чл. 33, пар. 3 на Регламент (ЕС) 2021/1060 на Европейския парламент и на Съвета от 24 юни 2021 година за установяване на общоприложимите разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд плюс, Кохезионния фонд, Фонда за справедлив преход и Европейския фонд за морско дело, рибарство и аквакултури, както и на финансовите правила за тях и за фонд „Убежище, миграция и интеграция“, фонд „Вътрешна сигурност“ и Инструмента за финансова подкрепа за управлението на границите и визовата политика, както следва:

1. Изграждане на капацитета на местните действащи лица за разработване и изпълнение на операции.

МИГ ще извършва информационни дейности с цел повишаване на информираността на местното население относно възможностите на СВОМР и относно етапа на нейното прилагане. МИГ ще извършва обучения на местните жители по отношение на изготвянето и изпълнението на проекти към СВОМР. Обучения ще бъдат извършвани и за членовете на органите на МИГ по теми, свързани с управлението и прилагането на СВОМР. Капацитетът на местните жители за изготвяне и изпълнение на проекти към СВОМР ще се повишава и чрез предоставяне на консултации от страна на МИГ на желаещи потенциални кандидати от територията на МИГ.

2. Определяне на недискриминационни и прозрачни процедури и критерии за подбор на, които не допускат конфликт на интереси и гарантират, че нито една от групите, представляващи конкретните заинтересовани страни, не контролира решенията за подбор.

В рамките на една седмица след одобрението на СВОМР от страна на УО на СПРЗСР МИГ ще започне да информира местното население относно започването на нейното изпълнение. Информираниостта ще се извърши посредством изпълнението на различни дейности – провеждане на срещи, публикации и излъчвания на сайта на МИГ и в местни медии, изготвяне и разпространение на информационни материали и др.

В рамките на един месец след одобрението на СВОМР, МИГ ще изготви, съгласува и публикува индикативна програма за прием на проектни предложения към СВОМР. В годините след годината на одобрение на СВОМР това ще се извършва в началото на всяка година.

За изпълнение на СВОМР МИГ ще изготвя недискриминационни и прозрачни процедури за подбор, които не допускат конфликт на интереси и гарантират, че нито една от групите, представляващи конкретните заинтересовани страни, не контролира решенията за подбор. Подборът ще се основава на критериите за избор на проектни предложения, които са част от мерките на СВОМР и са съгласувани с местната общност.

3. Изготвяне и публикуване на покани за предложения.

В съответствие с изготвените индикативни програми за прием на проектни предложения МИГ ще публикува покани за кандидатстване към СВОМР. Поканите ще съдържат цялата необходима информация, която да позволи на потенциалните кандидати да подготвят своите проектни предложения.

4. Подбор на операциите, определяне на размера на подкрепата и представяне на предложенията на субекта, който отговаря за последната проверка на допустимостта преди одобряването им.

Подборът на операциите и определянето на размера на подкрепа ще се извършва от МИГ. За целта ще бъде създадена Комисия за подбор на проектни предложения (КППП), в която ще бъдат ангажирани външни оценители. След приемане на работата на КППП от страна на МИГ, проектните предложения ще бъдат предоставяни на Държавен фонд „Земеделие“ за последна проверка на допустимостта им преди тяхното одобрение.

5. Проследяване на напредъка към постигането на целите на стратегията.

Проследяването на напредъка в постигането на целите на СВОМР ще се извършва ежедневно от страна на МИГ. Това ще се регистрира в работните документи на МИГ, регистъра на МИГ и в ИСУН, като информацията ще се обобщава и разглежда периодично от УС на МИГ с цел вземането на определени управленски решения и запозване на ОС при необходимост.

6. Оценка на изпълнението на стратегията.

МИГ ще организира извършването на ежегодна оценка на изпълнението на СВОМР, която ще се базира на информацията, събрана в процеса на ежедневното прилагане на стратегията. Оценката ще се използва за проверяване на напредъка в изпълнението на СВОМР и резултатите от нея ще бъдат представени на ОС на МИГ, след което и на широката местна общественост. Резултатите и изводите от извършените оценки ще се използват за взимането на съответните управленски решения в хода на изпълнението на СВОМР.

5. Описание на мерките: (не повече от 4 страници за всяка мярка)

Мерки и дейности за всяка финансираща програма поотделно:

СПРЗСР 2023 – 2027 г. (ЕЗФРСР)

Елементи на стратегията за ВОМР, които са общи за всички мерки, финансирани от ЕЗФРСР

Подкрепата от ЕЗФРСР се предоставя за територията на селския район на МИГ „Ракитово – Пазарджик“ или за друга територия обхваната от МИГ, когато проектите допринасят за развитието на съответния селски район.

Всички мерки, които са включени в стратегията за ВОМР произтичат и са в съответствие с идентифицираните в проучванията и анализите на територията на МИГ „Ракитово – Пазарджик“ нужди.

Проектите и дейностите по тях се изпълняват на територията на МИГ „Ракитово – Пазарджик“.

За проектите, предвиждащи икономически дейности, кандидатите следва да представят бизнес план, доказващ устойчивост и финансова жизнеспособност на проекта.

За проектите с непроизводствени инвестиции и дейности, кандидатите следва да представят анализ разходи-ползи, от който да е видно, че проектното предложение няма да генерира приходи, или ако генерира, същите се разходват само за нестопанските цели на кандидата, свързани изцяло с целите на проекта.

Максималният период за изпълнение на дейностите и операциите по проектите към стратегията за ВОМР МИГ „Ракитово – Пазарджик“, не може да надвишава 36 месеца за проекти на възложители по ЗОП/Постановление № 4 на Министерския съвет от 11.01.2024 г. за определяне на правилата за разглеждане и оценяване на оферти и сключването на договорите в процедурата за избор с публична покана от бенефициенти на безвъзмездна финансова помощ от европейските фондове при споделено управление и 24 месеца за останалите бенефициенти.

Максималният период за изпълнение на дейностите за сътрудничество и подготвителни дейности за него е до 24 месеца за проекти, включващи строително-монтажни работи, и до 18 месеца за останалите дейности. Срокът започва да тече от датата на сключване на административния договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ.

Изпълнението на стратегията приключва с извършването и на последното плащане към бенефициент по проект, финансиран от стратегията за ВОМР.

По стратегията са допустими дейностите, описани в раздел 13.3 на Условието за кандидатстване по процедура процедура № BG06AFSP001-01.001 по интервенция „Изпълнение на операции, включително дейности за сътрудничество и тяхната подготовка, избрани в рамките на стратегията за местно развитие“ от Стратегическия план за развитие на земеделието и селските райони на Република България за периода 2023 – 2027 г.

По стратегията не са допустими дейностите, описани в раздел 13.4 на Условието за кандидатстване по процедура № BG06AFSP001-01.001 по интервенция „Изпълнение на операции, включително дейности за сътрудничество и тяхната подготовка, избрани в рамките на стратегията за местно развитие“ от Стратегическия план за развитие на земеделието и селските райони на Република България за периода 2023 – 2027 г.

По стратегията за ВОМР не са допустими дейности и мерки, предвиждащи фиксирани плащания и такива, свързани със схеми за плащания на площ.

По стратегията за ВОМР не са допустими дейности, свързани с извършването на разходи за инфраструктура, свързани с пътища, водопреносни и канализационни системи, освен ако не са част от по-голям проект или не са свързани с дейности, отговарящи на концепцията за интелигентни селища.

По стратегията за ВОМР не е допустима подкрепа за дейности, свързани с извършването на основни земеделски инвестиции, с изключение на такива, предвидени за социално земеделие и такива, свързани с колективни инвестиции.

По стратегията за ВОМР не е допустима подкрепа за дейности, финансирани от ЕЗФРСР, предвиждащи инвестиции за напояване съгласно чл. 74 от Регламент (ЕС) 2021/2115 на

Европейския парламент и на Съвета от 2 декември 2021 година за установяване на правила за подпомагане за стратегическите планове, които трябва да бъдат изготвени от държавите членки по линия на общата селскостопанска политика (стратегически планове по ОСП) и финансирани от Европейския фонд за гарантиране на земеделието (ЕФГЗ) и от Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони (ЕЗФРСР), и за отмяна на регламенти (ЕС) № 1305/2013 и (ЕС) № 1307/2013 (Регламент (ЕС) 2021/2115).

Допустими за подпомагане чрез стратегията за BOMP са инвестиции за напояване, попадащи в обхвата на допустимите съгласно чл. 73 от Регламент (ЕС) 2021/2115, като:

- Доставка и монтаж на напоителни инсталации (или елементи от тях), включително инсталации за дъждуване, инсталации за капково напояване, пивоти, тръбно-ролков машини, водни помпи и помпени станции, генератори, филтри, тръби, маркучи и други елементи от тях;
- Доставка и монтаж на съоръжения за съхраняване на вода – стационарни резервоари и цистерни и др.

Разходи, свързани с напояване на отглежданите култури са допустими само в случай че отговарят на всички изисквания на смисъла на чл. 74 Регламент(ЕС) 2021/2115 и задължително водят до повишаване на ефективността при потреблението на вода в селското стопанство. За проектни предложения, включващи инвестиции за напояване следва да бъдат представени разрешения, становища и др. документи при спазване на Закона за водите и действащото законодателство. Системата за измерване на потреблението на вода на равнището на подпомаганата инвестиция трябва да е вече въведена или трябва да се въведе като част от инвестицията. Недопустими са разходи за инвестиции в дренажни и водовземни съоръжения и сондажи и разходи, свързани с нетно увеличение на напояваните площи.

По проектите от мерките на стратегията за BOMP са допустими разходите съгласно раздел 14.1 на Условието за кандидатстване по процедура № BG06AFSP001-01.001 по интервенция „Изпълнение на операции, включително дейности за сътрудничество и тяхната подготовка, избрани в рамките на стратегията за местно развитие“ от Стратегическия план за развитие на земеделието и селските райони на Република България за периода 2023 – 2027 г.

По проектите от мерките на стратегията за BOMP не са допустими разходите съгласно раздел 14.2 на Условието за кандидатстване по процедура № BG06AFSP001-01.001 по интервенция „Изпълнение на операции, включително дейности за сътрудничество и тяхната подготовка, избрани в рамките на стратегията за местно развитие“ от Стратегическия план за развитие на земеделието и селските райони на Република България за периода 2023 – 2027 г.

Допустимите кандидати/бенефициенти по стратегията за BOMP са с постоянен адрес или седалище на територията на МИГ „Ракитово – Пазарджик“, с изключение на бенефициенти община с общински център с население над 30 000 жители в строителните му граници (община Пазарджик).

За стратегиите за BOMP се прилагат условията на Регламент (ЕС) 2022/2472 на комисията от 14 декември 2022 година относно деклариране на някои категории помощи в секторите на селското и горското стопанство и в селските райони за съвместими с вътрешния пазар в приложение на членове 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз и

Регламент (ЕС) 2021/1237 на Комисията от 23 юли 2021 година за изменение на Регламент (ЕС) № 651/2014 за обявяване на някои категории помощи за съвместими с вътрешния пазар в приложение на членове 107 и 108 от Договора (текст от значение за ЕИП) е Регламент (ЕС) 2023/2831 от 13 декември 2023 г.

Членове 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз не се прилагат при изпълнение на проект, финансиран изцяло или частично от ЕЗФРСР, включващ само нестопански (неикономически) дейности и изпълняван от лице, регистрирано по реда на Закона за юридическите лица с нестопанска цел или по Закона за народните читалища или от община, или от музей или културна организация по смисъла на Закона за закрила и развитие на културата, както и от Светия синод на Българската православна църква или централните ръководства на другите регистрирани вероизповедания.

Мярка 1. „Инвестиции в земеделски стопанства“

1. Описание на целите на мярката

Основните цели на мярката са осигуряване на инвестиции за подпомагане за достигане на достатъчно надежден земеделски доход и устойчивост на селското стопанство на територията на МИГ чрез модернизация и въвеждане на иновации в земеделските стопанства на територията, производство на конкурентоспособна качествена и екологична местна земеделска продукция.

Обхватът на мярката е на цялата територия на МИГ „Ракитово-Пазарджик“.

2. Допустими кандидати

За подпомагане могат да кандидатстват лица, които към датата на подаване на заявлението за подпомагане са:

- земеделски стопани:
 - физически лица или
 - юридически лица, регистрирани по Търговския закон или Закона за кооперациите, Закона за вероизповеданията или създадени по Закона за Селскостопанската академия;
- две или повече физически или юридически лица, които са регистрирали законно установена структура по реда на Търговския закон, Закона за кооперациите или по Закона за задълженията и договорите, която се създава за съвместно закупуване и ползване на материални активи за земеделски дейности в съответствие с чл. 73 от Регламент (ЕС) 2021/2115;
- групи и организации на производители признати като група или организация на производители, в съответствие с националното и/или европейското законодателство за организации на производители;
- кооперативни обединения на земеделски стопани създадени в съответствие със специализирано национално законодателство.

Земеделски стопанства – ако са съществуващи следва да са регистрирани като земеделски стопани по Закона за подпомагане на земеделските производители от най – малко 12 месеца преди кандидатстването за подпомагане и да не са прекратявали своята дейност в този период.

Земеделските стопани да имат минимален стандартен производствен обем /СПО/ на

земеделското стопанство над 4 000 евро;

Земеделските стопани със земеделски стопанства, за които е приложимо трябва да отговарят на изискванията на Закона за ветеринарномедицинската дейност.

3. Допустимите дейности

Дейностите и разходите, допустими за подпомагане трябва да са свързани с производството на селскостопански продукти включени в приложение I на Договора за функционирането на Европейския съюз или памук, с изключение на риба и рибни продукти.

Подкрепа в рамките на мярката се предоставя в съответствие с чл. 73 и чл.74 от Регламент (ЕС) 2021/2115 от 02 декември 2021 година само за материални и/или нематериални активи, в това число машини, съоръжения, оборудване, включително и недвижима собственост, както и общи разходи, свързани с подпомаганата дейност.

Допустимите за подпомагане дейности в рамките на мярката, могат да включват материални и нематериални инвестиции в земеделски стопанство съгласно раздел 13.3.1 от Условието за кандидатстване по процедура № BG06AFSP001-01.001 по интервенция „Изпълнение на операции, включително дейности за сътрудничество и тяхната подготовка, избрани в рамките на стратегията за местно развитие“ от Стратегическия план за развитие на земеделието и селските райони на Република България за периода 2023 – 2027 г. Подкрепа се предоставя за материални и нематериални инвестиции в новосъздадени и съществуващи земеделски стопанства за покриване нуждите на същите, съобразени с техният капацитет.

Подкрепата ще бъде насочена към следните дейности:

- Инвестиции за модернизация и механизация /инвестиции във физически активи/, свързана с намаляване на производствените разходи и повишаване производителността на труда;
- Инвестиции за постигане съответствие с нововъведени стандарти на Общността приложими за съответните стопанства. Финансова помощ за инвестиции за постигане на съответствие с нововъведени стандарти на Съюза ще се предоставя, като с цел съобразяване с тези изисквания подпомагането може да бъде предоставено в рамките на 24 месеца от датата, на която изискванията стават задължителни за земеделските стопанства;
- Доставка и монтаж на напоителни инсталации (или елементи от тях), включително инсталации за дъждуване, инсталации за капково напояване, пивоти, тръбно-ролковни машини, водни помпи и помпени станции, генератори, филтри, тръби, маркучи и други елементи от тях;
- Доставка и монтаж на съоръжения за съхраняване на вода – стационарни резервоари и цистерни и др.;
- Инвестиции пряко свързани с подобряване на енергийната ефективност на стопанствата;
- Инвестиции за съхранение на земеделската продукция с цел запазване качеството на продукцията;
- Инвестиции в изграждане/реконструкция/закупуване на машини и съоръжения за опазване на околната среда, включително за съхранение на оборска тор;
- Инвестиции в недвижима собственост, свързана с дейността на земеделските стопанства;
- Инвестиции за създаване и/или презасаждане на трайни насаждения, десертни лозя,

медоносни дървесни видове за производство на мед и бързорастящи храсти и дървесни видове за производство на биоенергия;

- Инвестиции за производство на енергия от възобновяеми енергийни източници (водна, вятърна, слънчева, геотермална енергия и остатъчна/отпадъчна биомаса) за собствено потребление за нуждите на земеделските стопанства. Инсталациите за производство на енергия от ВЕИ не трябва да надвишава мощност от 1 мегават и трябва да са в съответствие с условията за устойчивост в Закона за енергията от възобновяеми източници;

- Инвестиции, насочени към надвишаване на изискванията за хуманно отношение към животните и повишаване на биосигурността.

Не е допустима подкрепата за основни земеделски инвестиции – закупуването на машини, с изключение на такива, предвидени за социално земеделие и такива, свързани с колективни инвестиции съгласно Условието за кандидатстване по процедура № BG06AFSP001-01.001 по интервенция „Изпълнение на операции, включително дейности за сътрудничество и тяхната подготовка, избрани в рамките на стратегията за местно развитие“ от Стратегическия план за развитие на земеделието и селските райони на Република България за периода 2023 – 2027 г.

Не се предоставя подпомагане за дейности и инвестиции, които биха навредили на околната среда.

Разходите, свързани с напояване на отглежданите култури са допустими само в случай че отговарят на всички изисквания на смисъла на чл. 74 Регламент(ЕС) 2021/2115 и задължително водят до повишаване на ефективността при потреблението на вода в селското стопанство. За проектни предложения, включващи инвестиции за напояване следва да бъдат представени разрешения, становища и др. документи при спазване на Закона за водите и действащото законодателство. Системата за измерване на потреблението на вода на равнището на подпомаганата инвестиция трябва да е вече въведена или трябва да се въведе като част от инвестицията.

Инвестициите, включени в проектното предложение, трябва да са придружени от документ от компетентния орган по околна среда (РИОСВ/МОСВ/БД), издадени по реда на ЗООС и/или ЗБР и ЗВ.

Материалните и нематериалните инвестиции включени в проектното предложение трябва да са в съответствие с параметрите и дейностите, обект на подпомагане и включени в разработения бизнес план.

4. Допустими разходи

По мярката са допустими разходи за инвестиции в земеделски стопанства съгласно раздел 14.1.1 от Условието за кандидатстване по процедура № BG06AFSP001-01.001 по интервенция „Изпълнение на операции, включително дейности за сътрудничество и тяхната подготовка, избрани в рамките на стратегията за местно развитие“ от Стратегическия план за развитие на земеделието и селските райони на Република България за периода 2023 – 2027 г.

По мярката са допустими и разходи за:

- Инвестиции за модернизация и механизация /инвестиции във физически активи/, свързана с намаляване на производствените разходи и повишаване производителността на труда;

- Инвестиции за постигане съответствие с нововъведени стандарти на Общността

приложими за съответните стопанства. Финансова помощ за инвестиции за постигане на съответствие с нововъведени стандарти на Съюза ще се предоставя, като с цел съобразяване с тези изисквания подпомагането може да бъде предоставено в рамките на 24 месеца от датата, на която изискванията стават задължителни за земеделските стопанства;

- Доставка и монтаж на напоителни инсталации (или елементи от тях), включително инсталации за дъждуване, инсталации за капково напояване, пивоти, тръбно-ролков машини, водни помпи и помпени станции, генератори, филтри, тръби, маркучи и други елементи от тях;

- Доставка и монтаж на съоръжения за съхраняване на вода – стационарни резервоари и цистерни и др.;

- Инвестиции, пряко свързани с подобряване на енергийната ефективност на стопанствата;

- Инвестиции за съхранение на земеделската продукция с цел запазване качеството на продукцията;

- Инвестиции в изграждане/реконструкция/закупуване на машини и съоръжения за опазване на околната среда, включително за съхранение на оборска тор;

- Инвестиции в недвижима собственост, свързана с дейността на земеделските стопанства;

- Инвестиции за създаване и/или презасаждане на трайни насаждения, десертни лозя, медоносни дървесни видове за производство на мед и бързорастящи храсти и дървесни видове за производство на биоенергия;

- Инвестиции за производство на енергия от възобновяеми енергийни източници (водна, вятърна, слънчева, геотермална енергия и остатъчна/отпадъчна биомаса) за собствено потребление за нуждите на земеделските стопанства. Инсталациите за производство на енергия от ВЕИ не трябва да надвишава мощност от 1 мегават и трябва да са в съответствие с условията за устойчивост в Закона за енергията от възобновяеми източници;

- Инвестиции, насочени към надвишаване на изискванията за хуманно отношение към животните и повишаване на биосигурността.

- Общи разходи, свързани с проектното предложение, в т.ч. разходи за предпроектни проучвания, такси, хонорари за архитекти, инженери и консултанти, консултации за икономическа устойчивост на проектното предложение и правни услуги, извършени както в процеса на подготовка на проекта преди подаване на проектното предложение, така и по време на неговото изпълнение.

Недопустими са разходи за инвестиции в дренажни и водовземни съоръжения и сондажи и разходи, свързани с нетно увеличение на напояваните площи.

5. Финансови параметри за проектите - минимален и максимален размер на общите допустими разходи за един проект

Минимален размер на общите допустими разходи за един проект – левовата равностойност на 15 000 евро (29 337,00 лева);

Максимален размер на общите допустими разходи за един проект – левовата равностойност на 100 000 евро (195 580,00 лева);

Максимален размер на безвъзмездната финансова помощ за един проект – левовата равностойност на 65 000 евро (127 127,00 лева).

6. Интензитет на финансовата помощ

Максималните нива на подпомагане не може да надхвърлят максималния интензитет на помощта, посочен в член 73, параграф 4 от Регламент (ЕС) №2021/2115.

Финансовата помощ по мярката е в размер на 50 % от общия размер на допустимите за финансово подпомагане разходи.

Финансовата помощ може да се увеличи с 15 % за проектни предложения, свързани с колективни инвестиции или социално земеделие;

Финансовата помощ може да се увеличи с 10 % за проектни предложения, подадени от млади земеделски стопани на възраст до 40 навършени години.

Максималното комбинирано подпомагане за един проект на индивидуален бенефициент е 60% от общия размер на допустимите разходи.

Максималното комбинирано подпомагане за един проект за колективни инвестиции е 65% от общия размер на допустимите разходи.

7. Обективни и измерими критерии за подбор на проектите, тяхната тежест и минимален праг за одобрение

- Проектното предложение включва подпомагане в сектори "Плодове и зеленчуци", "Животновъдство" и "Етеричномаслени и медицински култури" (над 50 % от допустимите инвестиционни разходи по проекта са изцяло насочени в цитираните сектори) – 20т.

- Проектното предложение е подадено от млад земеделски стопанин на възраст не повече от 40 навършени години – 15т.

- Проектното предложение включва разходи за иновации (над 15% от общо допустимите разходи) – 20 т.

- Проектното предложение предвижда разкриването на 1 ново работно място – 20т.

- Проектното предложение предвижда разкриването на повече от 1 нови работни места – 35т.

- Проектното предложение е подадено от кандидат, представител на уязвими групи (в т.ч. етнически малцинства и хора в затруднено или неравносложно положение (когато кандидатите са юридически лица минимум 50% от дяловете и капитала на дружеството следва да са собственост на физически лица от уязвимите групи) – 15т.

Минимален праг за одобрение – 30т.

Мярка 2. „Инвестиции в земеделските стопанства, насочени към опазване на компонентите на околната среда“

1. Описание на целите мярката

Основните цели на мярката са осигуряване на инвестиции за насърчаване на земеделските производители да участват в такива производствени схеми, с които да се отговори на нарастващото търсене на обществото за чисти и вкусни продукти, както и за прилагане на щадящи околната среда селскостопански практики.

Обхватът на мярката е на цялата територия на МИГ „Ракитово-Пазарджик“.

2. Допустими кандидати

I. Земеделски стопани, допустими за подпомагане, трябва да отговарят и на следните условия:

1. да са физически лица или
2. да са юридически лица, регистрирани по Търговския закон или Закона за кооперациите, Закона за вероизповеданията или създадени по Закона за Селскостопанската академия;

3. да имат приход/доход от земеделска дейност и/или приход/доход от услуги директно свързани със земеделска дейност и/или преработка на земеделска продукция и/или участие и подпомагане по схемата за единно плащане на площ и/или публична финансова помощ за извършваната от тях селскостопанска дейност;

4. да имат минимален стандартен производствен обем /СПО/ на земеделското стопанство над 4 000 евро;

5. за дейност „Размножаване и поддържане на генофонда“ са допустими земеделски производители, отглеждащи животни от местни (автохтонни) породи, попадащи в следните категории според праговете на застрашеност: изчезващи, силно застрашени, средно застрашени, слабо застрашени, много слабо застрашени.

6. да имат разработен бизнес план за дейностите в земеделското стопанство и доказващ подобряване на дейността на земеделското стопанство чрез прилагане на планираните инвестиции и дейности. Проектите следва да бъдат устойчиви и финансово жизнеспособни. За дейност „Размножаване и поддържане на генофонда“ изискването за финансова жизнеспособност не се прилага. Представеният бизнес план за тази дейност следва да показва увеличение с минимум 50% на броя на отглежданите животни за периода на мониторинг.

II. Две или повече физически или юридически лица, които са регистрирали законно установена структура по реда на Търговския закон, Закона за кооперациите или по Закона за задълженията и договорите, която се създава за съвместно закупуване и ползване на материални активи за земеделски дейности в съответствие с чл. 73 от Регламент (ЕС) 2021/2115.

III. Групи и организации на производители, допустими за подпомагане, трябва да отговарят на следните условия:

1. да са признати като група или организация на производители, в съответствие с националното и/или европейското законодателство за организации и/или групи на производители;

2. да имат приход от продажба на селскостопански продукти или преработени селскостопански продукти и/или получена публична финансова помощ за продажбата на посочените продукти;

3. да имат разработен бизнес план за дейностите в групата/организацията на производители и доказващ подобряване на дейността ѝ чрез прилагане на планираните инвестиции и дейности;

IV. Кооперативни обединения на земеделски стопани, създадени в съответствие със специализирано национално законодателство:

1. да имат приход от продажба на селскостопански продукти или преработени селскостопански продукти и/или получена публична финансова помощ за посочените продукти;

2. да имат разработен бизнес план за дейностите в обединението и доказващ

подобряване на дейността му чрез прилагане на планираните инвестиции и дейности.

Земеделските стопани със земеделски стопанства, за които е приложимо, трябва да отговарят на изискванията на Закона за ветеринарномедицинската дейност.

3. Допустими дейности

Подкрепа в рамките на мярката се предоставя в съответствие с чл. 73 от Регламент (ЕС) 2021/2115 от 02 декември 2021 година само за материални и/или нематериални активи, в това число машини, съоръжения, оборудване, включително и недвижима собственост, както и общи разходи, свързани с подпомаганата дейност.

Допустимите дейности са съгласно раздел 13.3.1 от Условието за кандидатстване по процедура № BG06AFSP001-01.001 по интервенция „Изпълнение на операции, включително дейности за сътрудничество и тяхната подготовка, избрани в рамките на стратегията за местно развитие“ от Стратегическия план за развитие на земеделието и селските райони на Република България за периода 2023 – 2027 г. Допустими са и дейности за:

1. Биологично производство:

1.1. създаване на трайни насаждения, включително разсадници, по биологичен начин – закупуване на посадъчен материал и други материали, агротехнически мероприятия по подготовка на терена и засаждане и др.;

1.2. изграждане/ремонт/реконструкция и оборудване на животновъдни обекти за отглеждане на животни по биологичен начин.

2. Материални и нематериални инвестиции за прилагане на технологиите на прецизно/интелигентно/цифрово земеделие - оптимизиране на почвените обработки, употребата на торове и препарати за растителна защита, прецизно напояване (системи и оборудване, използвани за събиране, обработка и анализ, отдалечен контрол, управление и мониторинг на данни за поливни норми, с изключение на инвестиции в елементи от напоителната инфраструктура), превенция на болести по животните, регенеративно/консервационно земеделие, събиране и анализ на данни за отпадъците, генерирани от земеделското производство, проследяване на емисиите парникови газове в стопанството, като например: сензори, дроне, изкуствен интелект, сателитни изображения, автоматизация и роботика, вкл. земеделска техника с такива компоненти.

3. Размножаване и поддържане на генофонда - изграждане/ремонт/реконструкция и оборудване на животновъдни обекти за отглеждане и развъждане на животни от местни (автохтонни) породи.

Условия за допустимост на дейностите:

- да са свързани с производството на селскостопански продукти, включени в приложение I на Договора за функционирането на Европейския съюз или памук, с изключение на риба и рибни продукти;

- да са в съответствие с чл. 93 от Регламент (ЕС) 2021/2115 в рамките на мярката се подпомагат дейности и инвестиции, които изцяло са насочени към специфичните цели, установени в член 6, параграф 1, буква „г“, буква „д“ и буква „е“.

Не се предоставя подпомагане за дейности и инвестиции, които биха навредили на околната среда. Инвестициите, включени в проектното предложение, трябва да са придружени от документ от компетентния орган по околна среда (РИОСВ/МОСВ/БД), издадени по реда на ЗООС и/или ЗБР и ЗВ.

По мярката се подпомагат дейности и разходи в биологично производство, които не се подпомагат по интервенциите по чл. 70 и чл. 31 от Регламент (ЕС) 2021/2115 от 02 декември 2021 година.

Материалните и нематериалните инвестиции, включени в проектното предложение, трябва да са в съответствие с параметрите и дейностите, обект на подпомагане и включени в разработения бизнес план.

За колективни инвестиции - да са свързани с основната земеделска дейност по производство и/или съхранение на селскостопански продукти, произведени от кандидатите (и техните членове), както и подготовка на продукцията за продажба.

Кандидатите с инвестиции в биологично производство:

- Към датата на подаване на проектното предложение следва да имат сключен договор с контролиращо лице, получило разрешение от министъра на земеделието да осъществява контрол за съответствие на биологичното производство, отнасящ се за площите за трайни насаждения/съществуващите животновъдни обекти, обект на инвестицията. В случай на изграждане на нов животновъден обект, договорът с контролиращо лице следва да се представи към датата на подаване на заявка за окончателно плащане;

- До края на мониторинговия период от 5 години следва да са сертифицирани като производители на биологична продукция от насажденията/животновъдните обекти, обект на подпомагане.

Финансова помощ за инвестиции за постигане на съответствие с нововъведени стандарти на Съюза и национални стандарти ще се предоставя, като с цел съобразяване с тези изисквания подпомагането може да бъде предоставено в рамките на 24 месеца от датата, на която изискванията стават задължителни за земеделските стопанства. За съществуващи стандарти на Съюза е допустимо подпомагане за инвестиции, с които се надхвърлят задължителните изисквания.

Не е допустима подкрепата за дейности, свързани с извършването на основни земеделски инвестиции с изключение на такива, предвидени за социално земеделие и/или такива, свързани с колективни инвестиции.

4. Допустими разходи

По мярката са допустими разходи за инвестиции в земеделски стопанства, насочени към опазване на компонентите на околната среда, съгласно раздел 14.1.1 от Условието за кандидатстване по процедура № BG06AFSP001-01.001 по интервенция „Изпълнение на операции, включително дейности за сътрудничество и тяхната подготовка, избрани в рамките на стратегията за местно развитие“ от Стратегическия план за развитие на земеделието и селските райони на Република България за периода 2023 – 2027 г. Допустими са и разходи за:

1. Биологично производство:

- 1.1. разходи за създаване на трайни насаждения, включително разсадници, по биологичен начин – закупуване на посадъчен материал и други материали, агротехнически мероприятия по подготовка на терена и засаждане и др.;

- 1.2. разходи за изграждане/ремонт/реконструкция и оборудване на животновъдни обекти за отглеждане на животни по биологичен начин.

2. Разходи за материални и нематериални инвестиции за прилагане на технологиите на прецизно/интелигентно/цифрово земеделие - оптимизиране на почвените обработки,

употребата на торове и препарати за растителна защита, прецизно напояване (системи и оборудване, използвани за събиране, обработка и анализ, отдалечен контрол, управление и мониторинг на данни за поливни норми, с изключение на инвестиции в елементи от напоителната инфраструктура), превенция на болести по животните, регенеративно/консервационно земеделие, събиране и анализ на данни за отпадъците, генерирани от земеделското производство, проследяване на емисиите парникови газове в стопанството, като например (неизчерпателен списък): сензори, дронове, изкуствен интелект, сателитни изображения, автоматизация и роботика, вкл. земеделска техника с такива компоненти.

3. Разходи за размножаване и поддържане на генофонда - изграждане/ремонт/реконструкция и оборудване на животновъдни обекти за отглеждане и развъждане на животни от местни (автохтонни) породи.

4. Общи разходи, свързани с проектното предложение, в т.ч. разходи за предпроектни проучвания, такси, хонорари за архитекти, инженери и консултанти, консултации за икономическа устойчивост на проектното предложение и правни услуги, извършени както в процеса на подготовка на проекта преди подаване на проектното предложение, така и по време на неговото изпълнение.

5. Финансови параметри за проектите - минимален и максимален размер на общите допустими разходи за един проект

Минимален размер на общите допустими разходи за един проект – левовата равностойност на 15 000 евро (29 337,00 лева);

Максимален размер на общите допустими разходи за един проект – левовата равностойност на 100 000 евро (195 580,00 лева);

Максимален размер на безвъзмездната финансова помощ за един проект – левовата равностойност на 65 000 евро (127 127,00 лева).

6. Интензитет на финансовата помощ

Максималните нива на подпомагане не може да надхвърлят максималния интензитет на помощта, посочен в член 73, параграф 4 от Регламент (ЕС) №2021/2115.

Финансовата помощ по мярката е в размер на 50 % от общия размер на допустимите за финансово подпомагане разходи.

Финансовата помощ може да се увеличи с 15 % за проектни предложения, свързани с колективни инвестиции или социално земеделие;

Финансовата помощ може да се увеличи с 10 % за проектни предложения, подадени от млади земеделски стопани на възраст до 40 навършени години.

Максималното комбинирано подпомагане за един проект на индивидуален бенефициент е 60% от общия размер на допустимите разходи.

Максималното комбинирано подпомагане за един проект за колективни инвестиции е 65% от общия размер на допустимите разходи.

7. Обективни и измерими критерии за подбор на проектите, тяхната тежест и минимален праг за одобрение

- Проектното предложение включва подпомагане в сектори "Плодове и зеленчуци",

"Животновъдство" и "Етеричномаслени и медицински култури" (над 50 % от допустимите инвестиционни разходи по проекта са изцяло насочени в цитираните сектори) – 20т.

- Проектното предложение е подадено от млад земеделски стопанин на възраст не повече от 40 навършени години – 25т.

- Проектното предложение включва разходи за иновации (над 15% от общо допустимите разходи) – 20 т.

- Проектното предложение предвижда разкриването на 1 ново работно място – 20т.

- Проектното предложение предвижда разкриването на повече от 1 нови работни места – 35т.

- Проектното предложение е подадено от кандидат, представител на уязвими групи (в т.ч. етнически малцинства и хора в затруднено или неравностойно положение (когато кандидатите са юридически лица минимум 50% от дяловете и капитала на дружеството следва да са собственост на физически лица от уязвимите групи) – 15т.

Минимален праг за одобрение – 30т.

Мярка 3. „Инвестиции за преработка на селскостопански продукти“

1. Описание на целите на мярката

Основните цели на мярката са предоставяне на възможности на земеделските стопани да добавят стойност, чрез преработка и маркетинг на произведените в стопанствата им селскостопански продукти.

Обхватът на мярката е на цялата територия на МИГ „Ракитово-Пазарджик“.

2. Допустими кандидати

Кандидатите преработватели на селскостопански продукти, допустими за подпомагане трябва да отговарят и на следните условия:

- да са физически или юридически лица регистрирани по Търговския закон, Закона за кооперациите или други създадени в съответствие със специализирано национално законодателство;

- да са микро, малки или средни предприятия, дефинирани съгласно Закона за малките и средните предприятия;

- за микро, малки или средни предприятия - да осъществяват дейност по преработка или производство на селскостопански продукти съгласно Закона за храните* /*ако закона е приложим за съответната дейност/ от най-малко 24 месеца без прекъсване преди подаване на проектното предложение;

- да имат разработен бизнес план за дейностите по преработка на селскостопански продукти и доказващ подобряване на дейността на кандидата чрез прилагане на планираните инвестиции и дейности.

Кандидатите групи/организации на производители допустими за подпомагане трябва да отговарят на следните условия:

- да са признати от министъра на земеделието;

- да имат разработен бизнес план за дейностите по преработка на селскостопански продукти произведени от членовете на групата/организацията на производители.

Кандидатите земеделски стопани допустими за подпомагане трябва да отговарят на следните условия:

- да са физически лица, регистрирани по Търговския закон или;
- да са юридически лица, регистрирани по Търговския закон или Закона за кооперациите;
- земеделските стопани следва да са регистрирани по Закона за подпомагане на земеделските производители от най-малко 12 месеца преди кандидатстването за подпомагане и да не са прекратявали своята дейност в този период;
- да имат разработен бизнес план за дейностите по преработка на селскостопански продукти и доказващ подобряване на дейността на кандидата чрез прилагане на планираните инвестиции и дейности.

За дейности по преработка на продукти от приложение № I от ДФЕС в продукти извън приложение № I от ДФЕС или памук не са допустими за подпомагане предприятия в затруднено положение или предприятия, които все още имат висящо нареждане за събиране вследствие на решение на Комисията, с което дадена помощ се обявява за неправомерна и несъвместима с вътрешния пазар, освен в случаите, посочени в приложимите правила за държавна помощ, съгласно действащото към момента Европейско законодателство в областта.

3. Допустими дейности

Дейностите по тази мярка са свързани с преработката на суровини, получени при първичното селскостопанско производство и са естествено допълнение към дейностите по мярка 1 Инвестиции в земеделските стопанства.

Подкрепа в рамките на мярката се предоставя в съответствие с чл. 73 от Регламент (ЕС) 2021/2115 от 02 декември 2021 година само за материални и/или нематериални активи, в това число машини, съоръжения, оборудване, включително и недвижима собственост, както и общи разходи, свързани с подпомаганата дейност.

Подпомагане ще се предоставя в рамките на следните производствени сектори свързани с преработката и/или маркетинг /предлагането на пазара на продукти/, описани в Приложение I на Договора за функциониране на Европейския съюз и памук:

1. Мляко и млечни продукти, включително яйца от птици;
2. Месо и месни продукти;
3. Плодове и зеленчуци, включително гъби;
4. Пчелен мед;
5. Зърнени, мелничарски и нишестени продукти;
6. Растителни и животински масла и мазнини;
7. Технически и медицински култури, включително маслодайна роза и билки;
8. Готови храни за селскостопански животни;

9. Гроздова мъст, вино и оцет.

Съответствието на проектните предложения със секторите се определя въз основа на селскостопанските продукти, за чиято преработка и/или маркетинг се кандидатства, както и получените крайни продукти.

Инвестициите, допустими за подпомагане в рамките на мярката трябва са свързани с преработката или маркетинг на селскостопански продукти включени в приложение I на Договора за функционирането на Европейския съюз или памук, с изключение на риба и рибни продукти.

Допустимите за подпомагане дейности в рамките на мярката, могат да включват материални и нематериални инвестиции за преработка на селскостопански продукти съгласно раздел 13.3.1 от Условията за кандидатстване по процедура № BG06AFSP001-01.001 по интервенция „Изпълнение на операции, включително дейности за сътрудничество и тяхната подготовка, избрани в рамките на стратегията за местно развитие“ от Стратегическия план за развитие на земеделието и селските райони на Република България за периода 2023 – 2027 г.

Продуктите от допустимите за финансова помощ сектори, за чиято преработка и/или маркетинг се кандидатства, трябва да са описани в приложение № I по чл. 38 от ДФЕС.

Резултатът от преработката на селскостопански продукти може да бъде продукт, който не е включен в обхвата на приложение I на Договора за функционирането на Европейския съюз, като проектното предложение трябва да е в съответствие с избрания режим за прилагане на държавна помощ по мярката.

Инвестициите, включени в проектното предложение, трябва да са придружени от решение за преценяване на необходимостта от извършване на оценка на въздействието върху околната среда/решение по оценка на въздействие върху околната среда/решение за преценяване на необходимостта от извършване на екологична оценка/становище по екологична оценка/решение за преценка на вероятната степен на значително отрицателно въздействие/решение по оценка за съвместимостта/писмо/разрешително от компетентния орган по околна среда (РИОСВ/МОСВ), издадени по реда на ЗООС и/или ЗБР и ЗВ.

Материалните и нематериалните инвестиции, включени в проектното предложение трябва да са в съответствие с параметрите и дейностите по преработка на селскостопански продукти, обект на подпомагане и включени в разработения бизнес план.

Допустими дейности:

- Инвестиции в процеси и технологии за производство на продукти, включително такива свързани с къси вериги на доставка;
- Инвестиции, свързани с изграждане, придобиване и модернизиране на сгради и други недвижими активи необходими за производството и маркетинга;
- Инвестиции в инсталиране на нови машини и оборудване за подобряване на производствения процес и маркетинга;
- Инвестиции в активи за съхранение, преработка, пакетиране, охлаждане, замразяване и сушене с цел запазване качеството на продукцията и суровината;
- Инвестиции в специализирани транспортни средства за превоз на суровини и/или готова продукция, включително хладилни транспортни средства;
- Инвестиции, свързани с внедряването на системи за управление на качеството;

- Инвестиции за производство на енергия от възобновяеми енергийни източници (водна, вятърна, слънчева, геотермална енергия и остатъчна/отпадъчна биомаса) за собствено потребление. Инсталациите за производство на енергия от ВЕИ не трябва да надвишава мощност от 1 мегават и трябва да са в съответствие с условията за устойчивост в Закона за енергията от възобновяеми източници;

- Инвестиции за постигане съответствие със стандартите на Общността, включително пречиствателни съоръжения;

- Инвестиции в софтуер, свързан с преработвателната дейност на кандидата, включително чрез финансов лизинг.

Финансова помощ не се предоставя за дейности и разходи, включени в интервенции I.Д.2 „Инвестиции в лозаро-винарския сектор“ и I.Д.5 „Инвестиции в екологични съоръжения“ на Стратегическия план за развитие на земеделието и селските райони. Групи и организации на производители няма да бъдат подпомагани по мярката за дейности, включени за подпомагане в техните Оперативни програми, свързани с преработка на селскостопански продукти.

4. Допустими разходи

По мярката са допустими разходи за инвестиции за преработка на селскостопански продукти, съгласно раздел 14.1.1 от Условията за кандидатстване по процедура № BG06AFSP001-01.001 по интервенция „Изпълнение на операции, включително дейности за сътрудничество и тяхната подготовка, избрани в рамките на стратегията за местно развитие“ от Стратегическия план за развитие на земеделието и селските райони на Република България за периода 2023 – 2027 г. Допустими са и разходи за:

- Разходи за инвестиции в процеси и технологии за производство на продукти, включително такива свързани с къси вериги на доставка;

- Разходи за инвестиции, свързани с изграждане, придобиване и модернизиране на сгради и други недвижими активи необходими за производството и маркетинга;

- Разходи за инвестиции в инсталиране на нови машини и оборудване за подобряване на производствения процес и маркетинга;

- Разходи за инвестиции в активи за съхранение, преработка, пакетиране, охлаждане, замразяване и сушене с цел запазване качеството на продукцията и суровината;

- Разходи за инвестиции в специализирани транспортни средства за превоз на суровини и/или готова продукция, включително хладилни транспортни средства;

- Разходи за инвестиции, свързани с внедряването на системи за управление на качеството;

- Разходи за инвестиции за производство на енергия от възобновяеми енергийни източници (водна, вятърна, слънчева, геотермална енергия и остатъчна/отпадъчна биомаса) за собствено потребление. Инсталациите за производство на енергия от ВЕИ не трябва да надвишава мощност от 1 мегават и трябва да са в съответствие с условията за устойчивост в Закона за енергията от възобновяеми източници;

- Разходи за инвестиции за постигане съответствие със стандартите на Общността, включително пречиствателни съоръжения;

- Разходи за инвестиции в софтуер, свързан с преработвателната дейност на кандидата,

включително чрез финансов лизинг.

Допустимо е извършването на общи разходи, свързани с проектното предложение, в т.ч. разходи за предпроектни проучвания, такси, хонорари за архитекти, инженери и консултанти, консултации за икономическа устойчивост на проектното предложение и правни услуги, извършени както в процеса на подготовка на проекта преди подаване на проектното предложение, така и по време на неговото изпълнение.

5. Финансови параметри за проектите - минимален и максимален размер на общите допустими разходи за един проект

Минимален размер на общите допустими разходи за един проект – левовата равностойност на 15 000 евро (29 337,00 лева);

Максимален размер на общите допустими разходи за един проект – левовата равностойност на 200 000 евро (391 160,00 лева);

Максимален размер на безвъзмездната финансова помощ за един проект – левовата равностойност на 130 000 евро (254 254,00 лева).

6. Интензитет на финансовата помощ

Максималните нива на подпомагане не могат да надхвърлят максималния интензитет на помощта, посочен в член 73, параграф 4 от Регламент (ЕС) №2021/2115.

Финансовата помощ по мярката е в размер на 50 % от общия размер на допустимите за финансово подпомагане разходи.

Финансовата помощ може да се увеличи с 15 % за проектни предложения, подадени от млади земеделски стопани на възраст до 40 навършени години.

Максималното комбинирано подпомагане за един проект на индивидуален бенефициент е 65% от общия размер на допустимите разходи.

7. Обективни и измерими критерии за подбор на проектите, тяхната тежест и минимален праг за одобрение

- Проектното предложение е насочено към въвеждането на енергоспестяващи технологии или иновации в ХВП – 20т.

- Проектното предложение включва инвестиции за преработка на суровини от растителен произход – 20т.

- Проектното предложение, включва инвестиции за преработка на суровини от животински произход – 30т.

- Проектното предложение включва преработката на суровини от производители от територията на МИГ:

- над 50% от суровините – 20т.

- над 75% от суровините – 30т.

- Проектното предложение е подадено от биологични производители – 15т.

- Проектното предложение включва разходи за иновации (над 15% от общо допустимите

разходи) – 15 т.

- Проектното предложение предвижда разкриването на 1 ново работно място – 20т.
- Проектното предложение предвижда разкриването на повече от 1 нови работни места – 35т.
- Проектното предложение е подадено от кандидат, представител на уязвими групи (в т.ч. етнически малцинства и хора в затруднено или неравностойно положение (когато кандидатите са юридически лица минимум 50% от дяловете и капитала на дружеството следва да са собственост на физически лица от уязвимите групи) – 15т.

Минимален праг за одобрение – 30 т.

Мярка 4. Инвестиции за неселскостопански дейности

1. Описание на целите на мярката

Основната цел на мярката е пълното оползотворяване на икономическия потенциал на територията на МИГ чрез подкрепа за развитие на неселскостопански дейности, основани на нейните характеристики и специфики.

Обхватът на мярката е на цялата територия на МИГ „Ракитово-Пазарджик“.

2. Допустими кандидати

Подпомагане в рамките на мярката получават земеделски стопани, микропредприятия и физически лица. В обхвата на интервенцията физическите лица са допустими за подпомагане само за инвестиции в неземеделски дейности, които са насочени към развитие на занаяти.

Земеделските стопани, допустими за подпомагане трябва да отговарят на следните условия:

- да са регистрирани като земеделски стопани по Закона за подпомагане на земеделските производители от най-малко 12 месеца преди кандидатстването за подпомагане и да не са прекратявали своята дейност;
- да бъдат регистрирани като еднолични търговци или юридически лица по Търговския закон или Закона за кооперациите.

Микропредприятията, допустими за подпомагане трябва да бъдат регистрирани като еднолични търговци или юридически лица по Търговския закон или Закона за кооперациите.

Физическите лица, допустими за подпомагане трябва да отговарят на следните условия:

- да бъдат регистрирани по Закона за занаятите като упражняващи занаят/и след вписване в регистър БУЛСТАТ по реда на Закона за регистър БУЛСТАТ;
- да отговарят на определението за микропредприятие, съгласно дефиницията на ЗМСП.

3. Допустими дейности

Инвестициите, допустими за подпомагане в рамките на мярката трябва да са свързани с развитие на услуги в различни сектори на икономиката и други производствени неземеделски дейности, производство на продукти, които не са включени в Приложение I от Договора за функциониране на Европейския съюз, както и дейности, които са насочени към развитие на

занаяти.

Подкрепа в рамките на мярката се предоставя в съответствие с чл. 73 от Регламент (ЕС) 2021/2115 от 02 декември 2021 година само за материални и/или нематериални активи, в това число машини, съоръжения, оборудване, включително и недвижима собственост, както и общи разходи, свързани с подпомаганата дейност.

Предоставя се подпомагане за инвестиции в неселскостопански дейности съгласно раздел 13.3.1 от Условията за кандидатстване по процедура № BG06AFSP001-01.001 по интервенция „Изпълнение на операции, включително дейности за сътрудничество и тяхната подготовка, избрани в рамките на стратегията за местно развитие“ от Стратегическия план за развитие на земеделието и селските райони на Република България за периода 2023 – 2027 г., както и за дейности за:

- Производство или продажба на продукти, които не са включени в Приложение 1 от Договора за функциониране на Европейския съюз (независимо от вложените продукти и материали);
- Развитие на услуги във всички сектори (например: грижи за деца, възрастни хора, хора с увреждания, здравни услуги, счетоводство и одиторски услуги, ветеринарни дейности и услуги базирани на ИТ и др.;
- Производство на енергия от възобновяеми енергийни източници за собствено потребление;
- Развитие на занаяти и други неземеделски дейности.

В рамките на мярката не се финансират дейности, които водят до осъществяване на селскостопанска дейност или резултата от дейността е продукт, включен в Приложение I на Договора за функциониране на Европейския съюз.

Инвестициите, включени в проектното предложение трябва да са придружени от решение за преценяване на необходимостта от извършване на оценка на въздействието върху околната среда/решение по оценка на въздействие върху околната среда/решение за преценяване на необходимостта от извършване на екологична оценка/становище по екологична оценка/решение за преценка на вероятната степен на значително отрицателно въздействие/решение по оценка за съвместимостта/писмо/разрешително от компетентния орган по околна среда (РИОСВ/МОСВ), издадени по реда на ЗООС и/или ЗБР и ЗВ.

Материалните и нематериалните инвестиции включени в проектното предложение трябва да са в съответствие с параметрите и дейностите, обект на подпомагане и включени в разработения бизнес план.

Бизнес планът трябва да показва подобряване на дейността на предприятието и да доказва икономическата жизнеспособност на кандидата чрез прилагане на планираните инвестиции и дейности.

4. Допустими разходи

По мярката са допустими разходи за инвестиции за неселскостопански дейности съгласно раздел 14.1.1 от Условията за кандидатстване по процедура № BG06AFSP001-01.001 по интервенция „Изпълнение на операции, включително дейности за сътрудничество и тяхната подготовка, избрани в рамките на стратегията за местно развитие“ от Стратегическия

план за развитие на земеделието и селските райони на Република България за периода 2023 – 2027 г. Допустими са и разходи за:

- Производство или продажба на продукти, които не са включени в Приложение 1 от Договора за функциониране на Европейския съюз (независимо от вложените продукти и материали);

- Развитие на услуги във всички сектори (например: грижи за деца, възрастни хора, хора с увреждания, здравни услуги, счетоводство и одиторски услуги, ветеринарни дейности и услуги базирани на ИТ и др.;

- Производство на енергия от възобновяеми енергийни източници за собствено потребление;

- Развитие на занаяти и други неземеделски дейности.

Допустимо е извършването на общи разходи, свързани с проектното предложение, в т.ч. разходи за предпроектни проучвания, такси, хонорари за архитекти, инженери и консултанти, консултации за икономическа устойчивост на проектното предложение и правни услуги, извършени както в процеса на подготовка на проекта преди подаване на проектното предложение, така и по време на неговото изпълнение.

5. Финансови параметри за проектите - минимален и максимален размер на общите допустими разходи за един проект

Минимален размер на общите допустими разходи за един проект – левовата равностойност на 15 000 евро (29 337,00 лева);

Максимален размер на общите допустими разходи за един проект – левовата равностойност на 100 000 евро (195 580,00 лева);

Максимален размер на безвъзмездната финансова помощ за един проект – левовата равностойност на 50 000 евро (97 790,00 лева).

6. Интензитет на финансовата помощ

Максималните нива на подпомагане не могат да надхвърлят максималния интензитет на помощта, посочен в член 73, параграф 4 от Регламент (ЕС) №2021/2115.

Финансовата помощ по мярката е в размер на 50 % от общия размер на допустимите за финансово подпомагане разходи.

7. Обективни и измерими критерии за подбор на проектите, тяхната тежест и минимален праг за одобрение

- Проектни предложения, подадени от кандидати, притежаващи опит (най-мако 1 година) или образование в сектора, за който кандидатстват - 15 т.

- Проектното предложение предвижда разкриването на 1 ново работно място – 20т.

- Проектното предложение предвижда разкриването на повече от 1 нови работни места – 35т.

- Проектното предложение е представено от физическо лице/ЕТ/ микропредприятия с едноличен собственик на капитал на възраст между 18 и 40 навършени години – 15т.

- Проектното предложение включва разходи за иновации над (15% от общо допустимите

разходи) – 15 т.

- Проектното предложение е подадено от кандидат, представител на уязвими групи (в т.ч. етнически малцинства и хора в затруднено или неравностойно положение (когато кандидатите са юридически лица минимум 50% от дяловете и капитала на дружеството следва да са собственост на физически лица от уязвимите групи) – 15т.

- Проектното предложение е подадено от земеделски производител, кандидатстващ за помощ за неземеделски дейности – 15т.

Минимален праг за одобрение – 30 т.

Мярка 5. „Инвестиции в основни услуги и дребна по мащаби инфраструктура“

1. Описание на целите на мярката

Основната цел на мярката е осигуряването на подкрепа за подобряване на условията на живот на територията на МИГ чрез извършването на инвестиции в основни услуги и дребни по мащаби инфраструктура.

Обхватът на мярката е на цялата територия на МИГ „Ракитово-Пазарджик“.

2. Допустими кандидати

Допустими получатели на подпомагане са:

- Общините Ракитово и Пазарджик;
- Читалища на територията на МИГ „Ракитово-Пазарджик“.

3. Допустими дейности

Допустимите за финансиране дейности следва:

- да са в съответствие или да не противоречат на планове за интегрирано развитие на общини Ракитово и Пазарджик, както и с Интегрираната териториална стратегия за развитие на Южен централен район;

- да нямат отрицателно въздействие върху околната среда по ЗООС;

- да отговарят на изискванията на заповедите за определянето на местата по Натура 2000 и планове за тяхното управление, а когато няма издадени заповеди дейностите да са съгласувани с МОСВ, ЗЗТ, ЗБР и съответните им подзаконовни нормативни актове за тяхното прилагане;

- да се изпълняват съгласно с препоръките от извършените оценки, както и условията и мерките в съответния административен акт на компетентния орган съгласно ЗООС, ЗЗТ и ЗБР и съответните им подзаконовни нормативни актове за тяхното прилагане (когато е приложимо);

- строително-монтажните работи да бъдат в съответствие с приложимото национално законодателство в сферата на устройството на територията, инвестиционното проектиране и строителството в Република България;

- ако дейностите се извършват на терени, които подлежат на рекултивация съгласно чл. 11 ал 1 от ЗОЗЗ, да се представи проект за рекултивация на нарушени терени или залесяване

на териториите с подходящи растителни видове, когато националното законодателство изисква да се приложат тези мерки;

- за дейност „Изграждане, реконструкция, ремонт, оборудване и/или обзавеждане на спортна инфраструктура“ кандидатите имат възможност да извършват допустимите инвестиции и в общинска образователна инфраструктура, която включва детска градина, основно или средно училище, и в паркове.

Не се подпомагат определени дейности, попадащи в обхвата на Програма „Развитие на регионите“ 2021 – 2027 г.

Не е допустимо включването на разходи за инфраструктура, свързани с пътища, водопреносни и канализационни системи, освен ако не са част от по-голям проект или не са свързани с дейности, отговарящи на концепцията за интелигентни селища.

Допустими са дейности в съответствие с мярката съгласно раздел 13.3.1 от Условието за кандидатстване по процедура № BG06AFSP001-01.001 по интервенция „Изпълнение на операции, включително дейности за сътрудничество и тяхната подготовка, избрани в рамките на стратегията за местно развитие“ от Стратегическия план за развитие на земеделието и селските райони на Република България за периода 2023 – 2027 г., както и следните дейности:

- Строителство, реконструкция и/или рехабилитация на нови и съществуващи улици и тротоари и съоръженията и принадлежностите към тях;

- Реконструкция, ремонт, оборудване и/или обзавеждане на общинска образователна инфраструктура с местно значение в селските райони;

- Реконструкция, ремонт, оборудване и/или обзавеждане на общински сгради, в които се предоставят обществени услуги, с цел подобряване на тяхната енергийна ефективност, вкл. и дейности за производство на енергия от възобновяеми енергийни източници за собствени нужди;

- Изграждане и/или обновяване на площи за широко обществено ползване, предназначени за трайно задоволяване на обществените потребности от общинско значение;

- Изграждане, реконструкция, ремонт, оборудване и/или обзавеждане на спортна инфраструктура;

- Реконструкция, ремонт, реставрация, закупуване на оборудване и/или обзавеждане на обекти, свързани с културния живот;

- Изграждане и/или обновяване на инфраструктура, свързана с туризъм, опазване и възстановяване на местното природно и културно-историческото наследство, подкрепа за развитие на традиционни и алтернативни форми на устойчив туризъм;

- Изготвяне на стратегия за идентифициране и създаване на интелигентни селища на територията на МИГ „Ракитово – Пазарджик“.

4. Допустими разходи

По мярката са допустими разходи в съответствие с мярката и съгласно раздел 14.1.1 от Условието за кандидатстване по процедура № BG06AFSP001-01.001 по интервенция

„Изпълнение на операции, включително дейности за сътрудничество и тяхната подготовка, избрани в рамките на стратегията за местно развитие“ от Стратегическия план за развитие на земеделието и селските райони на Република България за периода 2023 – 2027 г., както и:

- Разходи за строителство, реконструкция и/или рехабилитация на нови и съществуващи улици и тротоари и съоръженията и принадлежностите към тях;
- Разходи за реконструкция, ремонт, оборудване и/или обзавеждане на общинска образователна инфраструктура с местно значение в селските райони;
- Разходи за реконструкция, ремонт, оборудване и/или обзавеждане на общински сгради, в които се предоставят обществени услуги, с цел подобряване на тяхната енергийна ефективност, вкл. и дейности за производство на енергия от възобновяеми енергийни източници за собствени нужди;
- Разходи за изграждане и/или обновяване на площи за широко обществено ползване, предназначени за трайно задоволяване на обществените потребности от общинско значение;
- Разходи за изграждане, реконструкция, ремонт, оборудване и/или обзавеждане на спортна инфраструктура;
- Разходи за реконструкция, ремонт, реставрация, закупуване на оборудване и/или обзавеждане на обекти, свързани с културния живот;
- Разходи за изграждане и/или обновяване на инфраструктура, свързана с туризъм, опазване и възстановяване на местното природно и културно-историческото наследство, подкрепа за развитие на традиционни и алтернативни форми на устойчив туризъм;
- Разходи за изготвяне на стратегия за идентифициране и създаване на интелигентни селища на територията на МИГ „Ракитово – Пазарджик“. Това са разходи за извършване на проучвания и анализи на територията, разходи за възнаграждения на експерти, свързани с изготвяне на стратегията и разходи провеждане на информационни срещи и конференции за обсъждане на стратегията, за които при изпълнение на проектите ще се прилагат определените стойности на съответните опростени разходи съгласно Приложение № 3 от Условията за изпълнение.

Допустими са общи разходи свързани с проекта, извършени както в процеса на подготовка на проекта, така и по време на неговото изпълнение.

5. Финансови параметри за проектите - минимален и максимален размер на общите допустими разходи за един проект

Минимален размер на общите допустими разходи за един проект – левовата равностойност на 15 000 евро (29 337,00 лева);

Максимален размер на общите допустими разходи за един проект – левовата равностойност на 200 000 евро (391 160,00 лева);

Максимален размер на безвъзмездната финансова помощ за един проект – левовата равностойност на 200 000 евро (391 160,00 лева).

6. Интензитет на финансовата помощ

Максималните нива на подпомагане не могат да надхвърлят максималния интензитет на помощта, посочен в член 73, параграф 4 от Регламент (ЕС) №2021/2115.

Финансовата помощ по мярката е в размер на 100 % от общия размер на допустимите за финансово подпомагане разходи.

7. Обективни и измерими критерии за подбор на проектите, тяхната тежест и минимален праг за одобрение

- Проектното предложение предвижда дейности, които ще се ползват от поне 10% от населението територията на МИГ – 20т.

- Проектното предложение предвижда дейности, които ще се ползват от поне 20% от населението територията на МИГ – 30т.

- Проектното предложение предвижда дейности за изграждане на достъпна инфраструктура за представители на уязвими групи от населението – 15т.

- Дейностите по проекта се реализират извън общинските центрове – 20т.

- Проектното предложение предвижда дейности, насочени към обекти, свързани с културния живот – 15т.

- Проектното предложение предвижда дейности, насочени към подкрепа за развитие на традиционни и алтернативни форми на туризъм – 15т.

- Проектното предложение предлага нови инициативи за повишаване на качеството на живот в района – 15т.

- Проектното предложение предвижда дейности за изготвяне на стратегия за създаване на интелигентни селища на територията на МИГ – 20т.

Минимален праг за одобрение – 30 т.

Мярка 6. „Сътрудничество и подготвителни дейности за него“

1. Допустими дейности съгласно посочените в т.13.3.10 от Условието за кандидатстване по процедура № BG06AFSP001-01.001 по интервенция „Изпълнение на операции, включително дейности за сътрудничество и тяхната подготовка, избрани в рамките на стратегията за местно развитие“ от Стратегическия план за развитие на земеделието и селските райони на Република България за периода 2023 – 2027 г.

Дейностите за сътрудничество и подготовка за него следва да допринасят за развитието на териториите на МИГ, чрез взаимодействие и реализиране на съвместни проекти и включват:

- Разработване на съвместен продукт/услуга/дейност, вкл. разходи за материални и нематериални активи;
- Извършване на изследвания, проучвания и анализи, директно свързани със съвместния продукт/услуга/дейност;
- Реализиране на промоционални и маркетингови кампании;

- Организиране на заседания, обучения, семинари, съвместни събития, срещи с потенциални партньори или партньори по проекта;
- Извършване на информационни кампании, включващи организиране на срещи, конференции, публикуване и излъчване в медиите;
- Дейности по координация (извършване на разходи за наемане на допълнителен персонал, пътни разходи, разходи за настаняване и храна, хонорари за експерти, разходи за превод, разходи за комуникация).

Дейностите за сътрудничество трябва да отговарят на следните условия за допустимост:

- да са свързани и да водят до развитието на териториите, обхванати в конкретните стратегии на МИГ;
- да съответстват на и да допринасят за постигане целите и приоритетите на стратегията за ВОМР на МИГ „Ракитово – Пазарджик“ и на стратегиите за ВОМР на съответните местни инициативни групи и СПРЗСР;
- да се изпълняват съгласно сключено споразумение между най-малко двама партньори – МИГ „Ракитово – Пазарджик“ и МИГ от България и/или МИГ, изпълняващи стратегии за ВОМР от друга държава – членка от ЕС;
- в партньорството за дейностите по сътрудничество могат да участват и други юридически лица от страната и чужбина със собствен финансов принос.

2. Допустими разходи съгласно посочените в т. 14.1.4 от Условието за кандидатстване по процедура № BG06AFSP001-01.001 по интервенция „Изпълнение на операции, включително дейности за сътрудничество и тяхната подготовка, избрани в рамките на стратегията за местно развитие“ от Стратегическия план за развитие на земеделието и селските райони на Република България за периода 2023 – 2027 г.

За дейности за сътрудничество и подготовка за него са допустими следните разходи:

- разработване на съвместен продукт/услуга/дейност, вкл. материални и нематериални инвестиции;
- строително-монтажни или строително-ремонтни работи на територията на партньорите от Република България;
- други материални и нематериални активи;
- изследвания и проучвания, директно свързани със сътрудничеството, включително за издаване на становища;
- възнаграждения за външни експерти – физически или юридически лица за изпълнение на дейности, включително за преводачи;
- възнаграждения, свързани с координацията на планираните дейности на служители на МИГ;
- промоционални и маркетингови кампании за съвместния продукт/услуга;
- организиране и провеждане на обучения, семинари, съвместни събития и партньорски срещи;

- информираност – създаване на интернет страница за проекта, публикации в регионални медии, информационни конференции;
- публичност – изготвяне и разпространение на информационни материали и осигуряване на публичност, в т.ч. информационни табели;
- командировки на служителите на МИГ, експерти по проекта, включително преводачи, членове на колективния управителен орган и членове на колективния върховен орган на МИГ, както и други участници от територията в дейности, свързани с изпълнението на проекта, съгласно Наредбата за командировките в страната, приета с Постановление № 72 на Министерския съвет от 1986 г. (Обн., ДВ, бр. 11 от 1987 г.) и Наредбата за служебните командировки и специализации в чужбина, приета с Постановление № 115 на Министерския съвет от 2004 г. (Обн., ДВ, бр. 50 от 2004 г.);
- преводи (писмени и симултанти);
- пощенски и куриерски услуги;
- такси за издаване на документи, свързани с изпълнението на проекта.

3. Общ размер на финансовата помощ по мярката

Общият размер на финансовата помощ по мярката е 200 000 лева.

Мярка 7. „Управление, мониторинг и оценка на стратегията и нейното популяризиране“

1. Допустими дейности съгласно посочените в т. 13.3.11 от Условието за кандидатстване по процедура № BG06AFSP001-01.001 по интервенция „Изпълнение на операции, включително дейности за сътрудничество и тяхната подготовка, избрани в рамките на стратегията за местно развитие“ от Стратегическия план за развитие на земеделието и селските райони на Република България за периода 2023 – 2027 г.

По мярката са допустими за изпълнение дейности за управление, мониторинг и оценка на стратегиите съгласно чл. 34, параграф 1, буква „в“ от Регламент (ЕС) 2021/1060, както и дейности, свързани с популяризирането на стратегиите за BOMP. Подпомагането за дейностите по управление, мониторинг и оценка на стратегиите за BOMP и тяхното популяризиране е в размер на 23,86 на сто от общия размер на публичния принос на ЕЗФРСР по стратегията.

Допустими за извършване са дейности по управление, мониторинг и оценка на стратегии за BOMP, включително улесняването на обмена между заинтересованите страни, съгласно одобрената стратегия.

Допустими за извършване са дейности по популяризиране на стратегии за BOMP, съгласно одобрената стратегия.

2. Допустими разходи съгласно посочените в т. 14.1.2 от Условието за кандидатстване по процедура № BG06AFSP001-01.001 по интервенция „Изпълнение на операции, включително дейности за сътрудничество и тяхната подготовка, избрани в рамките на стратегията за местно развитие“ от Стратегическия план за развитие на земеделието и селските райони на Република България за периода 2023 – 2027 г.

За управление, мониторинг и оценка на стратегиите и тяхното популяризиране са

допустими следните разходи:

2.1. Разходи за управление, мониторинг и оценка на стратегиите:

- разходи за заплати, както и задължителни по силата на нормативен акт разходи за социални и здравни осигуровки за персонала, обезщетения за временна неработоспособност и други, дължими от работодателя по силата на нормативен акт;

- разходи за външни услуги, възнаграждения и осигуровки, дължими от МИГ на експерти (физически или юридически лица), свързани с прилагането на стратегията (оценители, консултанти, външни експерти, счетоводно обслужване);

- непреки разходи:

- а) за услуги, непряко свързани с прилагането на стратегията (правни, одиторски);

- б) разходи за наем на офис;

- в) разходи за комуникация и външни услуги (телефон, интернет, пощенски услуги, куриерски услуги, топло- и електроенергия, вода, охрана на офиса, електронен подпис, застраховане на дълготрайни материални активи по смисъла на чл. 50, т. 2 от Закона за корпоративното подоходно облагане, закупени със средства от настоящия или предходния програмнен период по подхода BOMP);

- г) разходи за закупуване на офис консумативи и канцеларски материали;

- д) разходи за наем на лек автомобил с под 150 к.с. и с над 5+1 места за МИГ, които нямат закупен лек автомобил;

- е) разходи за закупуване на гориво за лек автомобил;

- ж) други непредвидени оперативни разходи.

- разходи за командировки на екипа и членовете на колективния върховен орган на МИГ съгласно Наредбата за командировките в страната, приета с Постановление № 72 на Министерския съвет от 1986 г. (Обн., ДВ, бр. 11 от 1987 г.) и Наредбата за служебните командировки и специализации в чужбина, приета с Постановление № 115 на Министерския съвет от 2004 г. (Обн., ДВ, бр. 50 от 2004 г.);

- разходи за закупуване на офис оборудване, обзавеждане и софтуер;

- разходи за закупуване на един лек автомобил с под 150 к.с. и с над 5+1 места, ако МИГ няма такъв или има закупен преди 2016 г.;

- разходи за обучения на екипа и членовете на колективния върховен орган във връзка с прилагането на стратегията за местно развитие;

- разходи, свързани с публични отношения (разходи за организиране на срещи на МИГ, разходи за работа в мрежа, участие на екипа и членовете на колективния върховен орган в срещи с други МИГ);

- разходи за участие на МИГ в дейности на Националната и на Европейската селска мрежа за развитие на селските райони, както и на Европейската ЛИДЕР асоциация и други асоциации на МИГ;

- финансови разходи, в т. ч. банкови такси за управление на една сметка и такси за издаване на изискуеми документи;

- разходи за мониторинг и оценка на стратегията за BOMP.

2.2. Разходи за популяризиране на стратегията за BOMP:

- разходи за проучвания и анализи на съответната територия (териториални, икономически, социални и други анализи и проучвания);

- разходи за популяризиране, информиране и публичност:

- а) за създаване и поддръжка на интернет страница;
- б) за създаване и реализиране на публикации в печатни и електронни медии и излъчвания в радио- и телевизионни медии на покани за организирани събития и други, свързани с популяризиране дейността на МИГ;
- в) отпечатване на брошури, материали за обучение и други печатни материали, изработване на рекламни материали и други, свързани с популяризиране дейността на МИГ;
- г) преводи;
- д) изработка и монтаж на табели и билбордове за популяризиране на МИГ;
- е) свързани с изготвяне на материали, подпомагащи потенциалните получатели на финансова помощ при разработването на дейности и подготовката на заявления;
- ж) други разходи за популяризиране, информиране и публичност;
- разходи за организиране на обучения, семинари и информационни срещи за местни лидери и за уязвими групи и застрашени от бедност целеви групи, включително роми, свързани с подготовка, изпълнение и отчитане на проекти и други, свързани с популяризиране на стратегията за ВОМР и прилагане на подхода.

Изисквания по отношение на разходите за управление, мониторинг и оценка на СВОМР и нейното популяризиране:

- Разходите, предвидени за дейностите по управление, мониторинг и оценка на стратегията за ВОМР и тяхното популяризиране не може да надвишават 25 на сто от общия размер на публичния принос на ЕЗФРСР по стратегията;

- Разходите за популяризиране на стратегията са най-малко 20 на сто от общия размер на разходите по мярката;

- Непреките разходи не надвишават 15 на сто от средствата за разходи за заплати, както и задължителни по силата на нормативен акт разходи за социални и здравни осигуровки за персонала, обезщетения за временна неработоспособност и други, дължими от работодателя по силата на нормативен акт;

- Средствата се планират до 30 септември 2029 г., като за последната година се планират най-малко 10 на сто от общия размер по мярката.

3. Общ размер на финансовата помощ по мярката

Общият размер на финансовата помощ по мярката е в размер на 1 400 000 лева.

6. Финансов план, включващ планираните средства от всеки фонд и всяка от финансиращите програми:

Код на мярката	Име на мярката	Общо за периода на стратегията	
		лева	%
Мярка 1	„Инвестиции в земеделски стопанства“	650 000	11,09%

Мярка 2	„Инвестиции в земеделските стопанства насочени към опазване на компонентите на околната среда“	100 000	1,71%
Мярка 3	„Инвестиции за преработка на селскостопански продукти“	400 000	6,83%
Мярка 4	„Инвестиции за неселскостопански дейности“	900 000	15,36%
Мярка 5	„Инвестиции в основни услуги и дребна по мащаби инфраструктура (вкл. туристическа)“	2 210 000	37,71%
Мярка 6	„Сътрудничество и подготвителни дейности за него“	200 000	3,41%
Мярка 7	„Управление, мониторинг и оценка на стратегията и нейното популяризиране“ (До 25% от средствата на ред „Общо средства за стратегията, финансирани от ЕЗФРСР)	1 400 000	23,89%
	ОБЩО СРЕДСТВА ЗА СТРАТЕГИЯТА, ФИНАНСИРАНИ ОТ ЕЗФРСР	5 860 000	100,00%

Разпределението на средствата в бюджета има за цел да осигури равномерна помощ по заложените в стратегията приоритети. То е изготвено в следствие на проведените множество срещи с местната общност и заинтересованите страни и отразява спецификите и потребностите на територията на МИГ „Ракитово – Пазарджик“. Чрез разпределението на средствата се цели постигането на специфичните цели, приоритетите и основната цел на стратегията за ВОМР.

Приоритет 1, който има за задача да се погрижи за икономическия растеж на територията, разполага с приблизително 2 млн. лв. от СПРЗСР. Що се отнася до разпределението на средствата между икономическите сектори, то е сравнително равномерно и базирано на проведеното проучване на територията, дискусиите със заинтересованите страни и заявен интерес от страна на потенциални бенефициенти – инвестициите в дейности, свързани със селско стопанство и инвестициите в неземеделски дейности си поделят почти по равно по близо 1 млн. лв. Бюджетът на мярка 1 за инвестиции в земеделските стопанства е с най-голяма стойност предвид развитието на земеделието в преобладаващата част от територията на МИГ и очакванията да се финансират поне 6 проекта. Предвид слабо развитото биологично земеделие е определен малък бюджет на мярката, насочена към опазване на компонентите на околната среда в размер на 100 000 лв. Въпреки това с мярката се цели създаването на предпоставки за развитието на биологичното производство. За преработка на селскостопански продукти са предвидени 400 000 лв. с цел финансиране на поне два проекта, което е съобразено както с интереса по мярката, така и с възможностите за потенциалните кандидати. Мярката представлява интерес за местните преработватели и инвестициите по нея

ще подмопогнат разширяването на производството и повишаването на неговата конкурентоспособност.

Интерес към мярката за неселскостопанските дейности се очаква от териториите и на двете общини, особено от територията на община Ракитово, където земеделието не е добре развито, като се очаква да се подкрепят поне 9 проекта. Мярката фокусира най-голям интерес от мерките за инвестиции в бизнеса и размерът на средствата по нея отразява мненията на заинтересованите страни и потенциала на територията на МИГ, както и финансовите възможности по СВОМР, съобразени с нуждите на всички сектори.

Приоритет 2, който е ориентиран към публични разходи, т.е. проекти от и за местната общност, чиито положителни резултати биха се усвоили пълноценно от територията и цялото ѝ население, разполага с 2 210 000 от ЕЗФРСР за инфраструктурни проекти в различни сектори на обществения живот. Предвид изведените нужди от подобряване на местната инфраструктура в двете общини дори тези средства ще са недостатъчни. Бюджетът е одобрен от местната общност и е определен при спазване на баланс на приоритетите, както и отделяне на средства за развитието на бизнес сектора. Възприет е комплексен подход за бюджетирането, като са отделят средства за инфраструктура, която допълнително би допринесла за развитието на бизнеса и инвестициите в селските райони.

За дейностите по управление, мониторинг и оценка на стратегия за ВОМР и нейното популяризиране са предвидени средства в размер на 1 400 000 лв. За целта е отчетен необходимия ресурс за издръжката на МИГ и разходите за популяризирането на работата на МИГ за периода до 2029г., като се взима предвид необходимостта от широко разпространение на информация за ВОМР и МИГ поради липсата на прилагана стратегия за местно развитие до момента на територията и необходимостта от изграждане на капацитет на МИГ. Бюджетът на Мярка „Управление, мониторинг и оценка на стратегията и нейното популяризиране“ е съобразен с изискването да не надвишава 25% от средствата на за стратегията, финансирани от ЕЗФРСР (размерът средствата €23,89%), както и с нуждите на МИГ, която ще стартира работата за първи път по прилагане на стратегия за местно развитие.

Освен тези дейности по третия приоритет са включени средства в размер от 200 000 лв. за дейности за сътрудничество поради нуждите от обмяна на опит и съвместни дейности с други местни инициативни групи. Бюджетът на мярката за сътрудничество е съобразен с нуждите за обмяна на опит и сътрудничество с други МИГ и реализацията на два проекта в настоящия програмен период.

7. Описание на уредбата за управление, мониторинг и оценка, която показва капацитета на местната инициативна група да изпълни стратегията: (не повече от 6 страници);

7.1. Организационна структура на МИГ:

- Организационна структура/схема.

Сдружение „Местна Инициативна Група – Ракитово-Пазарджик“ е юридическо лице с нестопанска цел за извършване на общественополезна дейност, регистрирано съгласно Закона за юридическите лица с нестопанска цел, с територия на действие община Ракитово и община Пазарджик без областния град. Организацията има върховен колективен орган – „Общо събрание“, което се състои от всички членове на сдружението. Сдружението има колективен

управителен орган - „Управителен съвет”. Управителният съвет (УС) се избира от Общото събрание. Управителният съвет се избира с мандат 5 години, като в състава му са включени Председател и 4 (четири) члена. Членовете на УС са представители на публичната местна власт, неправителствения сектор и представители на бизнеса.

7.2. Управление на МИГ:

- *Органи за управление и контрол;*

Органите на управление на МИГ са Общо събрание и Управителен съвет.

Общото събрание има следните функции и отговорности:

1. Изменя и допълва устава;
2. Приема правилник за извършване и отчитане на дейността си, декларации и други вътрешни актове;
3. Избира и освобождава членовете на Управителния съвет на Сдружението;
4. Приема и изключва членове;
5. Взема решение за откриване и закриване на клонове;
6. Взема решение за участие в други организации;
7. Взема решение за преобразуване или прекратяване на сдружението;
8. Приема основните насоки и програма за дейността на сдружението;
9. Приема бюджета на сдружението;
10. Взема решения относно дължимостта и размера на членския внос или на имуществените вноски;
11. Приема отчета за дейността на Управителния съвет;
12. Отменя решения на другите органи на сдружението, които противоречат на закона, устава или други вътрешни актове, регламентиращи дейността на сдружението;
13. Взема и други решения, предвидени в устава.

Общото събрание на МИГ се състои от представители на различни заинтересовани страни от местната общност, идентифицирани в анализа на стратегията за ВОМР, включително уязвими групи, малцинства, млади хора, както е и налице балансирано участие на жени и мъже от

територията на МИГ.

В състава на Общото събрание са включени 100 % от идентифицираните в анализа групи заинтересовани лица от територията, както и представители на 55,88 % от населените места на територията на МИГ.

Управителен орган на Сдружение „Местна Инициативна Група – Ракитово-Пазарджик” е Управителният съвет. Управителният съвет се ръководи от Председател, който представлява сдружението пред трети лица.

Управителния съвет има следните правомощия:

1. Избира от своя състав Председател на УС;
2. Определя обема на представителната власт на отделни негови членове;
3. Ръководи дейността на Сдружението и осигурява изпълнението на решенията на Общото събрание;
4. Разпорежда се с имуществото и финансовите средства на Сдружението при спазване изискванията на този Устав;
5. Разработва и внася в Общото събрание проект за бюджет;
6. Разработва и внася в Общото събрание отчет за дейността на Сдружението;
7. Определя реда и организира извършването на дейността на Сдружението, включително тази в обществена полза и носи отговорност за това;
8. Взема решения по други въпроси, освен тези, които са от компетентността на Общото събрание на Сдружението;
9. Определя адреса на Сдружението;
10. Изпълнява задълженията, предвидени в устава;
11. Избира изпълнителен директор;
12. Може да избере от своя състав Заместник-председател на Управителния съвет.

Местната инициативна група има дял на представителите на публичния сектор, на представителите на стопанския сектор и на представителите на нестопанския сектор в Общото си събрание и в Управителния си съвет, непревишаващ 49 на сто от имащите право на глас съгласно чл. 28, ал. 1 от Закона за юридическите лица с нестопанска цел и съгласно чл. 31, параграф 2 т. б на Регламент (ЕС) 2021/1060.

Сдружение „Местна Инициативна Група – Ракитово-Пазарджик” се представлява от Председателя на УС:

1. Представлява Сдружението в страната и чужбина, включително пред: държавни органи, институции учредения, местни органи на власт и управление, обществени организации, финансови институции, данъчни органи, митнически органи, органи на НОИ, на НЗОК и трети лица;
2. Организира подготовката и провеждането на заседания на УС;
3. Ръководи оперативно текущата дейност на Сдружението;
4. Свиква и ръководи заседанията на Управителния съвет;
5. Ръководи заседанията на Общото събрание на Сдружението;
6. Осъществява координацията и взаимодействието между органите на Сдружението;

7. Сключва /подписва/ трудов договор или договор за наемане с изпълнителния директор;
 8. Сключва допустимите от закона национални и международни договори от името на МИГ „Ракитово-Пазарджик“, съгласно целите и дейността на Сдружението;
 9. Подписва договори за финансиране на проекти от страна на Сдружението с бенефициенти от местните общности по правилата и разпоредбите на финансиращи организации.
 10. Сключва предварителни споразумения и трудови договори за длъжностите: управител, координатор и технически, както и други договори с персонал и експерти, ангажирани в структурните звена на Сдружението.
 11. Изготвя длъжностни характеристики за посочените в предходната точка длъжности;
 12. Отчита се за дейността си пред Управителния съвет;
- Изпълнява и други функции, възложени му от Общото събрание или Управителния съвет, които не са изключително в тяхната компетентност.

Местната инициативна група има дял на представителите на публичния сектор, на представителите на стопанския сектор и на представителите на нестопанския сектор в колективния управителен и колективния върховен орган на сдружението, непревишаващ 49 на сто от имащите право на глас съгласно чл. 28, ал. 1 от Закона за юридическите лица с нестопанска цел. Органите за управление и контрол гарантират, че вземането на решения е прозрачно и в съответствие с принципите на подхода BOMP и нито един сектор не доминира вземането на решенията.

- Описание на позициите и изискванията към изпълнителния директор и персонала.

„Местна инициативна група – Ракитово-Пазарджик“ е осигурила за срока на изпълнение на стратегията за BOMP служители на пълен работен ден за позициите изпълнителен директор и до трима експерти по прилагане на стратегията за BOMP.

Изпълнителният директор: Отговаря за прилагането на Стратегията за Водено от общностите местно развитие на МИГ „Ракитово-Пазарджик“ и организира изпълнението на решенията на Общото събрание и Управителния съвет във връзка с оперативното управление на Сдружението и административното ръководство на наетия персонал. Работата на изпълнителния директор е регламентирана в чл. 36 от Устава на Сдружението. Председателят на Управителния съвет при необходимост делегира свои правомощия и възлага допълнителни задачи. Правомощията на изпълнителния директор са определени в устава на МИГ, в длъжностната му характеристика и в трудовия му договор.

Изпълнителният директор се избира и назначава от УС.

Изпълнителният директор на МИГ следва да има завършено висше образование, най-малко степен „магистър“; трудов стаж и/или осигурителен стаж най-малко 5 години; управленски опит най-малко две години или най-малко три години опит като експерт в МИГ/МИРГ по прилагане на стратегия за BOMP; опит в реализиране на проект, програма или стратегия със стойност над 100 хиляди лева, финансирани от ЕС или от други международни донори.

Експертът по прилагане на СВOMP оказва методическа помощ при прилагането на СВOMP и консултира потенциалните бенефициенти по СВOMP. Подготвя и организира задачите на

МИГ по предоставянето на информация на потенциалните и одобрените получатели на подпомагане по СВОМР. Задълженията на експерта по прилагане на стратегията за ВОМР са представени в длъжностната му характеристика. Експертите по прилагане на стратегията за ВОМР на МИГ „Ракитово – Пазарджик“ следва да притежават завършено висше образование, най-малко степен „бакалавър“; трудов стаж и/или осигурителен стаж най-малко две години. Служителите на МИГ не са членове на Общото събрание и Управителния съвет на МИГ и не са свързани лица членовете на ОС и УС по смисъла на § 1 от допълнителните разпоредби на Търговския закон, с изключение на случаите работодател и работник. Те не са общински съветници, кметове, заместник-кметове или служители на централна или териториална администрация на изпълнителната власт, на местната власт или на публично лице. Те не са лица, които лично или в качеството си на собственици, управители или контролиращи друго лице предоставят консултантски услуги на МИГ „Ракитово – Пазарджик“, свързани с прилагането на стратегията за ВОМР за периода 2023 – 2027 г.

7.3. Капацитет на местната инициативна група да изпълни стратегията за ВОМР:

- Административен капацитет;

По данни на Административния регистър на административните структури, към момента на разработване на СВОМР, общата численост на служителите на Общинска администрация на Ракитово и Пазарджик, е 274 души.

По данни на „Информационна система за управление и наблюдение (ИСУН) на средствата от ЕС в България 2020“, двете общини са изпълнявали 50 проекта, насочени към различни сфери, включително свързани с подобряване на енергийната ефективност в административна сграда, управление на отпадъците (третиране на смесени битови отпадъци и инсталация за компостиране), обновяване на жизнена среда, реконструкция и модернизация на улично осветление, изграждане на детски кътове, изграждане на многофункционални спортни площадки на открито, социални и битови проблеми на населението, намаляване на социалните различия и подобряване на достъпа и предоставянето на социални услуги ("Услуги в дома", Патронажна грижа, Топъл обяд за жителите на малки населени места, "За по-добър живот в община Ракитово"), образователна интеграция и интегрирани иновативни форми на социални услуги, развитие на социалното предприемачество в община Ракитово, чрез създаване на социално предприятие за озеленяване, обновяване на сгради на читалища и други. Общата стойност на проектите в системата е 47 127 710,78 лева, от които като безвъзмездна финансова помощ е 45 978 543,83 лева, като трябва да се има предвид че част от проектите предстои да бъдат приключени. Изпълнението на тези проекти е реализирана добра практика в посока повишаване на административния капацитет, която ще има положителен ефект при изпълнението на проектни дейности и инициативи по линия на стратегията за ВОМР. Основно проектите са по програмите: Региони в растеж, Храни, Програма за морско дело и рибарство, Културно предприемачество, наследство и сътрудничество, Възобновяема енергия, енергийна ефективност, енергийна сигурност. Община Пазарджик има опит по подхода ВОМР с участието си в МИРГ „Пазарджик“ през настоящия програмен период и изпълнява Стратегия за местно развитие в областта на рибарството и аквакултурите. Може да се обобщи, че и в двете общини има изграден опит и административен капацитет за

управление и изпълнение на проекти, включително и по подхода BOMP.

- *Материално – технически капацитет;*

МИГ разполага със самостоятелен оборудван офис, достъпен за хора с увреждания и трудно подвижни лица в гр. Ракитово, който е на разположение за изпълнението на стратегията за BOMP.

МИГ е осигурила към датата на кандидатстване със стратегия за BOMP офис оборудване за осъществяване на дейността, в това число принтер, оборудвани 4 броя работни места и компютри, съответстващи на броя на осигурените служители.

МИГ разполага с интернет страница с адрес www.mig-r-pz.org, на която се представя пълна информация относно нейната работа.

- *Финансов капацитет;*

С Решение на Общинските съвети на двете общини на МИГ се осигуряват средства общо в размер на над 5% от сумата на финансовия ресурс за дейностите, свързани с управление, мониторинг и оценка на стратегията и нейното популяризиране, като средствата са налични в банковата сметка на сдружението.

7.4. Описание на системата за мониторинг и оценка:

МИГ „Ракитово-Пазарджик“ ще наблюдава и контролира качеството на изпълнението на Стратегията за BOMP, като извършва мониторинг с помощта на задължителните и специфичните индикатори. Посредством включените таблици с индикатори по мерки МИГ „Ракитово-Пазарджик“ реално създава възможност за проследяването на финансови и други индикатори.

Рамката за мониторинг и оценка обхваща системите за управление и контрол, наблюдение и оценка, осигуряване на информация и публичност и прилагането на принципа за партньорство и консултиране с максимално широк кръг заинтересовани страни на всички етапи на изпълнение на стратегията за местно развитие на МИГ „Ракитово-Пазарджик“.

Контролът по изпълнението на стратегията за BOMP е задача на Управителния съвет, като главен отговорник и отчитащ ще бъде изпълнителният директор, който:

- заедно с останалите членове на екипа на МИГ „Ракитово-Пазарджик“ периодично извършва преглед на постигнатия напредък, по приетите количествени и качествени индикатори, и докладва пред УС състоянието и възможните мерки, когато е необходимо някакви да бъдат предприети. По време на предоставянето на консултации във връзка с потенциални проекти, както и след затварянето на всяка покана за набиране на проектни предложения, изпълнителният директор ще събира екипа на МИГ „Ракитово-Пазарджик“ с цел извършване на преглед на извършените/регистрираните консултации/проекти, одобренията, сумите по сключените договори и други;
- наблюдава и контролира дейностите по одит на проектите и стратегията;
- обсъжда резултатите и степента на достигане на целите и приоритетите, отчита постигнатите резултати;
- разглежда резултатите от годишната оценка и прави предложение пред ръководството на МИГ за предприемане на необходимите действия;

- ежегодно изготвя доклад за изпълнението на стратегията, включващ и годишната оценка който се разглежда и приема на Общо събрание на МИГ;
- прави предложения за усъвършенстване на плана, както и за преразпределяне на средствата по мерките, програмите и проектите;
- представя пред УО всички установени отклонения, във връзка с които следва да се предприемат коригиращи мерки.

Общите параметри и критерии, на базата на които ще се прави мониторинг/оценка са:

- Ефективност;
- Ефикасност;
- Степен на въздействие върху местните общности;
- Устойчивост.

МИГ ще поддържа актуална информация по отношение на напредъка по изпълнението на стратегията, като редовно проследява заложените индикатори и предлага интервенции там, където има разминавания, като ще търси и причините за съответните разминавания, за да разбере същността на проблемите и да работи за тяхното разрешаване.

Текущ контрол по изпълнение на приоритетите на Стратегията се обезпечава с извършването на **ежегодна оценка в периода на изпълнение**. Оценките са структуроопределящ елемент на изпълнението на програмния продукт и ориентир за правилността на провежданата местна политика за развитие. Те се изготвят от изпълнителния екип и/или външни експерти.

МИГ ще извършва оценка на изпълнението на стратегията всяка година. В рамките на годишната оценка ще се оценят обобщените резултати от изпълнението ѝ, като се направи преглед на степента на достигане на формулираните приоритети и мерки. Оценката ще включва анализ на възникналите положителни и отрицателни отклонения, като на тази база може да се актуализира разпределението на публичния принос по интервенциите и да се отворят допълнителни покани, когато е необходимо.

В годината на приключване на стратегията, МИГ „Ракитово-Пазарджик“ ще изпълни или ще възложи на външни експерти изготвянето на оценка за прилагането на стратегията, която в случай, че е изискуемо, ще бъде съпроводена от външен счетоводен одит. Тази последваща оценка ще включва: Оценка на ефективността и ефикасността на използваните мерки, инструменти и ресурси за изпълнението ѝ; Оценка на общото въздействие върху социално-икономическата обстановка на територията на МИГ-а; Оценка на степента на постигане на приоритетите, мерките и устойчивост на резултатите; Изводи относно същността и начина на прилагане на стратегията за ВОМР, както и на резултатите от осъществяваните интервенции.

По отношение на процедурата за оценка на проекти по покани на МИГ „Ракитово-Пазарджик“, същата ще бъде следвана стриктно според описанието в Насоките за кандидатстване. Лица, членове на ОС, които към датата на конкретна оценка имат интереси в повече от една сфера – например, собственик на предприятие и председател/член на управителния съвет на сдружение с идеална цел – няма да имат право да бъдат включвани в комисии за оценка, без значение от представителството, чрез което са заявили своето участие в ОС на МИГ „Ракитово-Пазарджик“. МИГ „Ракитово-Пазарджик“ ще работи активно да неутрализира всички възможности за конфликт на интереси.

8. Описание на прилагането на хоризонталните принципи на ЕС съгласно чл. 9 от

Регламент (ЕС) 2021/1060 при изпълнението на стратегията: (не повече от 2 страници)

Настоящата стратегия ще се изпълнява при стриктно спазване на следните хоризонтални принципи на ЕС:

- Равенство между половете и липса на дискриминация – всички дейности, включени в стратегията за ВОМР ще се изпълняват при стриктно прилагане на принципа на равенство между половете, като участниците в тях няма да бъдат ограничавани по какъвто и да е признак, особено по полов. В процеса на самото изпълнение на стратегията, управляващият орган на МИГ-а и неговите изпълнителни органи ще спазват също принципите на равенство между половете и липса на дискриминация. Представители и на двата пола ще могат свободно да участват в процеса на изпълнение на СВОМР, като допринесат за успешното постигане на всичките ѝ цели. При изпълнението на стратегията ще се насърчава и подкрепя принципът на равните възможности и създаването на условия за превенция на дискриминацията. В съответствие с една от основните политики на Европейския съюз по СВОМР ще бъде гарантирана равнопоставеността, както между мъжете и жените, така и между представителите на различните малцинствени групи (етнически, религиозни, здравословни, идейни и др.) и ще бъдат отстранени всички предпоставки и дейности, водещи до неравнопоставеност. Равнопоставеността на половете и липсата на дискриминация ще бъдат неотменна част от задължителните изисквания към всяко проектно-предложение. В „Насоките за кандидатстване” ще бъдат подробно описани тези изисквания и начините на прилагането им. Проектите трябва да допринасят за утвърждаване на принципа на равните възможности и да създават условия за превенция на дискриминацията.

- Екипът на МИГ-а, както и всички наети от него експерти, консултанти и оценители ще следват принципа на равните възможности и ще правят всичко възможно цялата налична информацията във връзка с работата на МИГ „Ракитово-Пазарджик“, изпълнението на стратегията и възможностите за финансиране по нея да достига до всички членове на местната общност чрез различни информационни канали и срещи и ще допуска всички желаещи до участие. Екипът на МИГ ще предоставя консултации на потенциални местни бенефициенти във всички населени места от територията.

- Устойчиво развитие (защита на околната среда) – В СВОМР не се предвиждат дейности, които ще окажат негативно влияние на околната среда. Стратегията за ВОМР за територията на общини Ракитово и Пазарджик включва редица дейности, свързани с опазване на околната среда, подобряване на нейното състояние, както и смекчаване на последиците от изменение на климата и приспособяване към тях, като в допълнение е включено допълващо финансиране по програма „Околна среда“.

- По отношение на достъпността за хората с увреждания, осигуреният офис на МИГ е достъпен за всички граждани, включително и хора с увреждания.

МИГ „Ракитово-Пазарджик“ прилага чл. 9 Хоризонтални принципи на ЕС от Регламент (ЕС) 2021/1060.

Формуляр за кандидатстване за допълващо финансиране по ПРЧР 2021-2024 към стратегия за ВОМР на МИГ

(Приложение към СВОМР, съгласно чл. 17, ал. 2 на ПМС 494/2024 г.)

Програма "Развитие на човешките ресурси" 2021-2027 (ПРЧР)

МИГ може да включи в СВОМР една или повече от следните 5 допустими мерки по ПРЧР:

1. **Подобряване на достъпа до трудова заетост и активиране за включване на пазара на труда** (*Дейности по Специфична цел 1 на Приоритет 1 на ПРЧР*):
2. **Подкрепа за развитие на предприятията от социалната икономика** (*Дейности по Специфична цел 1 на Приоритет 1 на ПРЧР*)
3. **Активен живот на възрастните хора в пенсионна възраст и остаряване в добро здраве** (*Дейности по Специфична цел 4 на Приоритет 1 на ПРЧР*)
4. **Насърчаване на социално-икономическата интеграция на маргинализираните общности като ромите** (*Дейности по Специфична цел 2 на Приоритет 2 на ПРЧР*)
5. **Подобряване на достъпа до трудова заетост и активиране за включване на пазара на труда на младите хора** (*Дейности по Специфична цел 1 на Приоритет 3 на ПРЧР*)

Към една Стратегия за ВОМР могат да бъдат планирани **максимум 5 мерки** със съответните дейности към тях с допълващо финансиране от ПРЧР. Включването на всички допустими 5 мерки, изброени по-горе, не е задължително и следва да се съобразено с местните нужди и проблеми. МИГ, които обхващат територии от Югозападен регион (регион в преход) и от друг регион от ниво 2 (слабо развит регион) планират отделни мерки за отделните региони. Във връзка с това, само тези МИГ могат да включат повече от 5 броя мерки в стратегиите.

Подробна информация за мерките, бюджета, допустимите дейности към всяка от тях, целевите групи, индикаторите и бенефициентите е представена в Указанията на УО на ПРЧР по чл. 10, ал (1) от ПМС 494/30.12.2024 г.

ВАЖНО: Кандидатите следва да спазват всички условия и инструкции на УО на ПРЧР, посочени в Указанията и в настоящия формуляр, при попълване на информацията.

Информацията по-долу се попълва толкова пъти, колкото мерки са избрани.

1. **Наименование на мярката** (*Кандидатът изписва името на избраната от посочените 5 допустими мерки по ПРЧР*)

Мярка 1ПРЧР „Подобряване на достъпа до трудова заетост и активиране за включване на пазара на труда“

2. Цел на мярката (до половин страница)

1. *Формулира се целта специфично за всяка мярка, не се повтаря само мярката или допустимите дейности, формулирани от УО на ПРЧР.*
2. *Посочва се обосновка за избора на мярката и анализ за необходимостта от мярката на територията на МИГ, с описани конкретни местни специфики и обстоятелства*

2.1. Цел на мярката:

Активиране на лицата, търсещи работа от територията на МИГ „Ракитово-Пазарджик“

2.2. Обосновка и анализ за необходимостта от мярката:

Безработицата на територията на МИГ е в рамките на средното равнище за страната и за област Пазарджик, но между двете общини в МИГ има съществени разлики – броят на безработните в община Ракитово спрямо община Пазарджик е няколко пъти по-голям (равнището на безработица за 2021г. за област Пазарджик е 6,5%, община Пазарджик - 2,46% и община Ракитово – 12,41%), които са обусловени и от социално-икономическото им развитие. От регистрираните безработни на териториите на общини Ракитово и Пазарджик преобладаващата част са на територията на селата, като се отчете и фактът че основната заетост се осигурява от град Пазарджик. Възрастовата структура на безработните лица показва, че трудоспособното население във възрастовите групи от 30 до 50 г. е най-засегнато на пазара на труда, с най-голям брой регистрирани безработни лица, като се наблюдава нарастване дела на продължително безработни лица в тези възрасти. Подобряването на достъпа до заетост е от особено значение за населението на територията на МИГ „Ракитово-Пазарджик“, като една от основните мерки за преодоляване на риска от безработица за дългосрочно безработните и групите в неравностойно положение на пазара на труда и за неактивните лица. В допълнение, включването на безработни лица на пазара на труда ще подпомогне развитието на икономиката на територията на МИГ.

- ### **3. Целева група/и и идентифицираните техни проблеми, които мярката ще решава**
- (посочват се целевите групи по конкретната мярка като се съобразяват с допустимите целеви групи от таблица 1 в Указанията, посочва се техният индикативен брой, характеристики, както и идентифицираните техни местни проблеми и потребности, които мярката адресира):*

3.1. Целеви групи:

Основни целеви групи по мярката са безработни, вкл. продължително безработни, неактивни лица, лица в неравностойно положение, хора с увреждания, лица с основно и по-ниско образование и/или без квалификация. Целевата група обхваща лицата на възраст 30 и повече години.

3.2. Брой:

1740 души.

3.3. Характеристики на целевата група:

Трудоспособното население във възрастовите групи от 30 до 50 г. е най-засегнато на пазара на труда, с най-голям брой регистрирани безработни лица, като се наблюдава нарастване дела на продължително безработни лица в тези възрасти. Най-многобройни са безработните без квалификация и специалност с основно, начално и по-ниско образование, следвани от тези със средно образование. Най-малобройна е групата на безработните лица с висше образование. Възрастовата група 30 – 54 г. е с най-много безработни. Особеното за възрастовата група на 54 г. е, че това са най-продължително време безработните, което отново е свързано със специфичните проявления в тази възрастова група с по-ограничените възможности за преквалификации и повишаване на квалификацията и уменията си. Една от причините за това също така е свързана с развитието на икономиката и промяната в структурата на отраслите (респективно необходимото и изискуемо образование и специализация) ѝ. Основно предизвикателство за местния пазар на труда е образователният профил на работната сила.

3.4. Идентифицирани нужди и проблеми и как мярката ще допринесе за тяхното решаване: През последните пет години до края на 2022 г. броят на заетите лица на територията на МИГ, макар и незначително нараства с около 5%. Също така по отношение на осигурената заетост в частния и публични сектор има различия в двете общини, формиращи територията на МИГ. От общо заетите през 2021 г. нараства дялът на заетите в частния сектор с по-високи темпове, като дялът им преобладава и в относителна величина общо за икономиката на двете общини. Но има и положителна тенденция на увеличаване на заетите в общественния сектор, което е по-силно изразено при община Ракитово. Въпреки това, все още значителна част от трудоспособното население на територията на МИГ е извън пазара на труда. Причините за това са различни, но като основна такава може да се приеме нуждата от придобиването на качествена квалификация и преквалификация. Дейностите по мярката целят именно идентифициране и целенасочена подкрепа и работа с различните представители на целевите групи – безработни, трайно безработни, безработни с ниска или липсваща квалификация, с увреждания и в неравностойно положение. Чрез работата с тези хора мярката ще допринесе за тяхното активиране, повишаване на конкурентостта им на трудовия пазар и повишаване на шансовете за тяхната трудова реализация. Като цяло изпълнението на мярката освен икономически ефект (осигуряването на работници за местната икономика, повишаване на доходите и благосъстоянието на хората) ще има и социален ефект (получилите квалификация и започналите работа ще се чувстват пълноценни членове на обществото, ще се намалят хората в риск от бедност и изолация), който ще се усети от цялото население на територията на МИГ „Ракитово – Пазарджик“.

- 4. Допустими типове бенефициенти за изпълнение на мярката** *(посочват се допустимите типове кандидати и партньори (ако партньорството е приложимо по конкретната мярка), като се съобразяват с допустимите бенефициенти от Таблица 1 в Указанията. Не се посочват поименно, освен ако не са община.)*

4.1. Допустими кандидати:

Допустимите бенефициенти (кандидати и партньори) следва да са със седалище и да извършват дейността си на територията на МИГ „Ракитово-Пазарджик“, при спазване на териториалното приложение на подхода ВОМР съгласно чл. 3, ал. 1 на ПМС 494 от 30.12.2024 г. Допустими бенефициенти са общини в обхвата на селските райони, които имат седалище в съответния областен град (общини Тунджа, Марица, Родопи и Добричка).

Допустими бенефициенти са:

1. Общини Ракитово и Пазарджик;

2. Работодатели;
3. Неправителствени организации ЮЛНЦ.

Кандидатите следва да отговарят на условията за бенефициент, определени в ЗУСЕФСУ и в приложимата под-законова нормативна уредба, на условията, определени от УО в поканата за подбор на СВОМР, както и на ПРЧР 2021-2027 г.

4.2. Допустими партньори (ако е приложимо):

Партньорствата по проектите в изпълнение на СВОМР са възможни, но не са задължителни. Партньорите като вид организации трябва да съвпадат с тези, посочени в т. 4.1.

4.1.

5. **Допустими дейности**, конкретно необходими за реализация на мярката (*Тук се описват всички дейности, които се планира да бъдат изпълнени с мярката, спрямо потребностите на целевите групи. Допустимите дейности са посочени в т. 5. „Допустими дейности по специфичните цели от ПРЧР“ в Указанията*)

Видовете дейности отговарят на принципа „Ненанасяне на значителна вреда“, тъй като не се очаква да имат значително отрицателно въздействие върху околната среда поради тяхното естество. Видовете действия ще бъдат в съответствие с принципите, залегнали в Хартата на основните права на ЕС (ХОП) и Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания (КПХУ).

Не е допустимо в един проект да се включат само дейност за предоставяне на субсидирана заетост.

Дейности, допустими за подпомагане:

1. Активиране, мотивиране и включване в заетост на неактивни и безработни лица, в т.ч. продължително безработни.

- Идентифициране, активиране, трудово консултиране и професионално ориентиране, мотивиране на неактивни лица за включване на пазара на труда, както и за регистрация в Дирекция „Бюро по труда“ на Агенция по заетостта.

- Организиране и провеждане на различни видове обучения за идентифицираните неактивни лица, съобразно техните потребности, които бенефициента е анализирайл.

- За продължително безработните лица (безработни над 12 месеца): дейности за преодоляване на липсата на квалификация, навици, мотивация за работа, в т.ч. мотивиране, професионално ориентиране; професионално обучение, обучения за придобиване на ключова компетентност, обучение по време на работа и др.

2. Подобряване конкурентоспособността на уязвимите групи на пазара на труда чрез повишаване на уменията, компетенциите и професионалната квалификация с отчитане на регионалните възможности на пазара на труда и икономиката.

- Дейности за придобиване на дигитални умения, умения, свързани със зеления преход, професионална квалификация, ключови компетенции и др., съобразени с индивидуалните характеристики на лицата от целевите групи и съобразени с потребностите на работодателите от квалифицирана работна сила, която да наемат.

- Дейности в подкрепа на по-възрастните неактивни и безработни лица, за адаптиране към промените и към работодателите, чрез преквалификация, придобиване на нови умения,

вкл. „зелени“ и дигитални, и предоставяне на нови възможности за заетост.

- Обучения, насочени към придобиване и развитие на умения и компетентности, необходими във връзка с бъдещето на труда (тип „soft skills“ и преносими умения), по-специално: организационни умения, вкл. работа в екип, разрешаване на проблеми, управление на времето и др.

3. Целенасочена подкрепа за осигуряване на заетост, вкл. чрез трудово консултиране, кариерно ориентиране, обучение на работното място, субсидирана заетост.

- Стимули за разкриване на нови работни места и субсидии за възнаграждения при включване в заетост на хора в неравностойно положение, в т.ч. лица с увреждания, продължително безработни, активирани неактивни лица, безработни или неактивни лица с по-ниско от средното образование, вкл. чрез финансиране на ментори за тях за улесняване на включването им в устойчива заетост. Подкрепата се предоставя на работодателите – бенефициенти или партньори.

Допустимите разходи се определят на база изискванията на глава 5, раздел I от ЗУСЕФСУ, разпоредбите на Регламент № 2018/1046, Регламент (ЕС) 2021/1057, Регламент (ЕС) 2021/1060 и приложимото национално законодателство за финансовата рамка 2021 – 2027.

На основание чл. 57, ал. 2 от ЗУСЕФСУ не са допустими разходи за проекти или дейности, които са физически завършени или изцяло осъществени преди подаването на формуляра за кандидатстване от бенефициента, независимо дали всички свързани плащания са извършени от него, освен в случаите на чл. 59а от ЗУСЕФСУ. При прилагане на опростено отчитане на разходите се спазват разпоредбите на чл. 55. от ЗУСЕФСУ и чл. 53, 54 в), чл. 56 и чл. 94(2) от Регламент (ЕС) № 2021/1060 на Европейския парламент.

Неизчерпателен списък на типовете допустими разходи:

- разходи за възнаграждения;
- разходи за командировки;
- разходи за закупуване на материали и консумативи;
- разходи за дълготрайни материални активи- разходи за закупуване на обзавеждане и оборудване, когато тази покупка е крайно необходима за постигане на целта на операцията, или тези вещи са напълно амортизирани по време на операцията или закупуването им е най-икономичният вариант – следва да се обоснове и аргументира необходимостта от тези разходи;
- разходи за строително – монтажни работи (ако е приложимо за конкретната мярка);
- разходи за обучения;
- разходи, произтичащи от договори за изработка/услуга или договори за поръчка, по реда на ЗЗД, пряко свързани и необходими за изпълнение на проектните дейности (например: за обучения, за наем на зали, за организиране на събития, за изготвяне на анализи и проучвания, за разработване на програми и др.);
- разходи за застраховка;
- разходи за видимост, прозрачност и комуникация, като същите задължително са част от допустимите разходи за организация и управление;
- разходи за организация и управление;

Недопустими разходи:

- разходи, финансирани по друга операция, програма или каквато и да е друга финансова схема, произлизаща от националния бюджет, от бюджета на Общността или от друга донорска програма;
- глоби, финансови санкции и разходи за разрешаване на спорове;
- комисионите и загубите от курсови разлики при обмяна на чужда валута, с изключение на случаите на предоставянето на финансова подкрепа чрез финансови инструменти;
- възстановим данък върху добавената стойност;
- разходи за държавни и/или общински такси.
- разходи за закупуване на моторни превозни средства,
- разходите за гаранции, осигурени от банка или от друга финансова институция, с изключение на разходите по финансови инструменти;
- лихви по дългове, освен във връзка с безвъзмездни средства, предоставени под формата на лихвени субсидии или субсидии за гаранционни такси;
- субсидиране на лихва по одобрени схеми за държавни помощи и разноските за финансови трансакции;
- разходи за закупуване на земя и недвижимо имущество, както и закупуването на инфраструктура;
- закупуване на дълготрайни материални активи втора употреба;
- разходи за консултантски услуги, свързани с подготовката и/или попълването на документите за кандидатстване за финансова подкрепа.

На основание чл. 57, ал. 2 от ЗУСЕФСУ не са допустими разходи за проекти или дейности, които са физически завършени или изцяло осъществени преди подаването на формуляра за кандидатстване от бенефициента, независимо дали всички свързани плащания са извършени от него, освен в случаите на чл. 59а от ЗУСЕФСУ.

Мерките по ПРЧР ще се изпълняват в съответствие с правилата за минимална помощ (правилото de minimis) по смисъла Регламент (ЕС) 2023/2831 на Комисията от 13 декември 2023 година относно прилагането на членове 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз към помощта de minimis и последващи изменения на нормативната уредба в областта на държавните и минималните помощи.

6. Бюджет на мярката – (Посочва се общият бюджет на мярката; интензитет на финансовата помощ; финансови параметри за проектите (минимална, ако е приложимо, и максимална стойност). *Важно! Максималният размер на един проект не може да надвишава 400 000 лева. МИГ може да определи по-ниска максимална стойност за един проект.*)

6.1. Общ бюджет на мярката: 400 000 лв.;

6.2. Интензитет: 100% безвъзмездна финансова помощ; ...% съфинансиране (ако е приложимо);

6.3. Минимална (ако е приложимо) стойност на проекта: ... лв.;

Максимална стойност на проекта: 400 000 лв.

7. Очаквани резултати и индикатори от изпълнение на мярката *(посочват се резултатите и индикаторите, които мярката се очаква да постигне в резултат от изпълнение на избраните дейности. Съгласно Таблица 1 от Указанията приложимите индикатори се цитират с имената им, без да се посочват стойности за тях.)*

7.1. Индикатори за краен продукт:

Безработни, вкл. продължително безработни;

Участници в неравностойно положение;

Неактивни;

Малцинства (вкл. маргинализирани общности като ромите)

7.2. Индикатори за резултат:

Участници, които при напускане на операцията са започнали да търсят работа;

Участници, които при напускане на операцията получават квалификация;

Участници, които при напускане на операцията имат работа, вкл. като самостоятелно заети лица;

Участници, които при напускане на операцията са придобили дигитални умения;

Участници от малцинства, които при напускане на операцията са започнали да търсят работа;

Участници от малцинства, които при напускане на операцията получават квалификация или имат работа, вкл. като самостоятелно заети лица.

Очаквани резултати

Основен резултат от изпълнението на мярката се явява активирането на неактивните лица за търсене на работа. Това ще се постигне чрез тяхната квалификация и обучение, така че да отговарят на нуждите на икономиката на територията на МИГ. Друг резултат, който се очаква е преодоляване на дългосрочната безработица и намаляването като цяло на безработните лица чрез тяхното включване на пазара на труда и в местната икономика.

Мярка 2ПРЧР „Подобряване на достъпа до трудова заетост и активиране за включване на пазара на труда на младите хора“

1. Цел на мярката *(до половин страница)*

1. *Формулира се целта специфично за всяка мярка, не се повтаря само мярката или допустимите дейности, формулирани от УО на ПРЧР.*

2. *Посочва се обосновка за избора на мярката и анализ за необходимостта от мярката на територията на МИГ, с описани конкретни местни специфики и обстоятелства*

2.1. Цел на мярката:

Основната цел на мярката е подпомагане и активизиране на търсещите работа млади хора и тяхната реализация и задържане на територията на МИГ „Ракитово-Пазарджик“

2.2. Обосновка и анализ за необходимостта от мярката:

Младежката безработица (лица на възраст под 29 години включително) за общините Ракитово и Пазарджик, общо е 10% през 2022г. което е около средното за страната (съответно 10,4% през 2021г. и 7,9% през 2022г.), което говори до голяма степен за активна политика на Агенцията по заетостта на пазара на труда в региона. Въпреки това, предвид неблагоприятната демографска картина на територията на МИГ, а именно – постоянно намаляващо население, което води до намаляване на броя на хората в трудоспособна възраст, е необходимо да се предприемат мерки за максимално включване на младежите в икономиката на територията на МИГ. Насърчаването на трудовата заетост на младежите е от особено значение за развитието на икономиката на територията на МИГ „Ракитово-Пазарджик“ и за повишаване на благосъстоянието на населението. Мярката е основна за преодоляване на безработицата при младите хора, вкл. продължително безработните и тяхното включване в пазара на труда на територията на МИГ. Тя е от значение за бъдещето на територията и за нейното развитие, както и за намаляване на процесите на обезлюдяване и липсата на кадри за местната икономика.

2. **Целева група/и и идентифицираните техни проблеми, които мярката ще решава** *(посочват се целевите групи по конкретната мярка като се съобразяват с допустимите целеви групи от таблица 1 в Указанията, посочва се техният индикативен брой, характеристики, както и идентифицираните техни местни проблеми и потребности, които мярката адресира):*

3.1. Целеви групи:

Основни целеви групи по мярката са безработни младежи, вкл. продължително безработни, младежи с основно и по-ниско образование и без квалификация, неактивни младежи и младежи NEETs (не участващи в заетост, обучение и образование), търсещи работа младежи.

3.2. Брой:

194 души

3.3. Характеристики на целевата група:

Целевата група се характеризира с най-ниските нива на безработица на територията на МИГ „Ракитово – Пазарджик“ по отношение на параметъра възраст. Особено за представителите на тази възрастова група е, че част от работната сила не е заета, тъй като все още се обучава. Най-нисък е дялът на представителите на тази група с висше образование, следвани от тези с основно, начално и по-ниско. Най-голям брой безработни на възраст до 29 г. са със средно образование.

3.4. Идентифицирани нужди и проблеми и как мярката ще допринесе за тяхното решаване:

Демографските процеси на територията на МИГ следват тези на национално ниво и са свързани с постоянно намаление на броя на населението. Възрастовата структура на населението е от стационарен тип. Показателно за застаряването на населението е именно преразпределението на трудовите ресурси по възрастови групи за периода 2017-2021 години. За двете общини Ракитово и Пазарджик се отчита намаление на трудоспособното население с 4,7% за период от 5 г. От друга страна се появява тенденция дялът на възрастните хора (над 65 години) да бележи нарастване, която ще продължи и през следващите години. Това води до влошена демографска структура, което би могло да

доведе до стагнация по отношение на подмладяване на населението, като се отрази върху икономиката и възможностите за устойчиво развитие и растеж, като съществува вероятност за недостиг на младо трудоспособно население.

С оглед на възрастовата структура на населението и тенденциите във възрастовите съотношения за територията на двете общини на МИГ през следващите години може да се очаква намаление на трудовите ресурси. Делът на населението в под трудоспособна възраст (0 – 14 години) през 2021г. е 16,7% от населението на двете общини, като тенденцията на намаление е по-съществена при населението на община Пазарджик.

Предвид демографската картина на територията на МИГ, подкрепата за включването и задържането на безработните младежи в местната икономика освен социално – икономически ефект има стратегически такъв – противодействие на процесите на застаряване и обезлюдяване.

3. Допустими типове бенефициенти за изпълнение на мярката *(посочват се допустимите типове кандидати и партньори (ако партньорството е приложимо по конкретната мярка), като се съобразяват с допустимите бенефициенти от Таблица 1 в Указанията. Не се посочват поименно, освен ако не са община.)*

4.1. Допустими кандидати:

Допустимите бенефициенти (кандидати и партньори) следва да са със седалище и да извършват дейността си на територията на МИГ „Ракитово-Пазарджик“, при спазване на териториалното приложение на подхода ВОМР съгласно чл. 3, ал. 1 на ПМС 494 от 30.12.2024 г. Допустими бенефициенти са общини в обхвата на селските райони, които имат седалище в съответния областен град (общини Тунджа, Марица, Родопи и Добричка).

Допустими бенефициенти са:

1. Общини Ракитово и Пазарджик;
2. Работодатели;
3. Неправителствени организации ЮЛНЦ.

Кандидатите следва да отговарят на условията за бенефициент, определени в ЗУСЕФСУ и в приложимата под-законова нормативна уредба, на условията, определени от УО в поканата за подбор на СВОМР, както и на ПРЧР 2021-2027 г.

4.2. Допустими партньори (ако е приложимо):

Партньорствата по проектите в изпълнение на СВОМР са възможни, но не са задължителни. Партньорите като вид организации трябва да съвпадат с тези, посочени в т. 4.1.

4. Допустими дейности, конкретно необходими за реализация на мярката *(Тук се описват всички дейности, които се планира да бъдат изпълнени с мярката, спрямо потребностите на целевите групи. Допустимите дейности са посочени в т. 5. „Допустими дейности по специфичните цели от ПРЧР“ в Указанията)*

Видовете дейности отговарят на принципа „Ненанасяне на значителна вреда“, тъй като не се очаква да имат значително отрицателно въздействие върху околната среда поради тяхното естество. Видовете действия ще бъдат в съответствие с принципите, залегнали в Хартата на основните права на ЕС (ХОП) и Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания (КПХУ).

Дейности, допустими за подпомагане:

1. Активиране, мотивиране и включване в заетост на неактивни и безработни

младежи, в т.ч. продължително безработните и NEETs.

- Идентифициране, активиране, трудово консултиране и професионално ориентиране, стимулиране на неактивни лица за включване на пазара на труда, както и за регистрация в Дирекция „Бюро по труда“ на Агенция по заетостта.

- Организиране и провеждане на различни видове обучения за идентифицираните неактивни лица, съобразно техните потребности, които бенефициента е анализирал.

- Дейности за преодоляване на липсата на квалификация, навици, мотивация за работа, в т.ч. мотивиране, професионално ориентиране; професионално обучение, обучения за придобиване на ключова компетентност, обучение по време на работа и др.

2. Подобряване конкурентоспособността на младежите като уязвима група на пазара на труда чрез повишаване на уменията, компетенциите и професионалната квалификация с отчитане на регионалните възможности на пазара на труда и икономиката.

- Дейности за придобиване на дигитални умения, умения, професионална квалификация, ключови компетенции и др., съобразени с индивидуалните характеристики на лицата от целевите групи и съобразени с потребностите на работодателите от квалифицирана работна сила, която да наемат.

- Обучения, насочени към придобиване и развитие на умения и компетентности (тип „soft skills“ и преносими умения), по-специално: организационни умения, вкл. работа в екип, разрешаване на проблеми, управление на времето и др., необходими за работодателите.

3. Осигуряване на заетост за младежите, вкл. чрез трудово консултиране, кариерно ориентиране, стажове, обучение на работното място, субсидирана заетост.

Допустимите разходи се определят на база изискванията на глава 5, раздел I от ЗУСЕФСУ, разпоредбите на Регламент № 2018/1046, Регламент (ЕС) 2021/1057, Регламент (ЕС) 2021/1060 и приложимото национално законодателство за финансовата рамка 2021 – 2027.

На основание чл. 57, ал. 2 от ЗУСЕФСУ не са допустими разходи за проекти или дейности, които са физически завършени или изцяло осъществени преди подаването на формуляра за кандидатстване от бенефициента, независимо дали всички свързани плащания са извършени от него, освен в случаите на чл. 59а от ЗУСЕФСУ . При прилагане на опростено отчитане на разходите се спазват разпоредбите на чл. 55. от ЗУСЕФСУ и чл. 53, 54 в), чл. 56 и чл. 94(2) от Регламент (ЕС) № 2021/1060 на Европейския парламент.

Неизчерпателен списък на типовете допустими разходи:

- разходи за възнаграждения;

- разходи за командировки;

- разходи за закупуване на материали и консумативи;

- разходи за дълготрайни материални активи- разходи за закупуване на обзавеждане и оборудване, когато тази покупка е крайно необходима за постигане на целта на операцията, или тези вещи са напълно амортизирани по време на операцията или закупуването им е най-икономичният вариант – *следва да се обоснове и аргументира необходимостта от тези разходи;*

- разходи за строително – монтажни работи (ако е приложимо за конкретната мярка);

- разходи за обучения;

- разходи, произтичащи от договори за изработка/услуга или договори за поръчка, по реда на ЗЗД, пряко свързани и необходими за изпълнение на проектните дейности (например: за

обучения, за наем на зали, за организиране на събития, за изготвяне на анализи и проучвания, за разработване на програми и др.);

- разходи за застраховка;
- разходи за видимост, прозрачност и комуникация, като същите задължително са част от допустимите разходи за организация и управление;
- разходи за организация и управление;

В СВОМР следва да бъдат включени видовете разходи, които отговарят на включените дейности по съответната мярка.

Недопустими разходи:

- разходи, финансирани по друга операция, програма или каквато и да е друга финансова схема, произлизаща от националния бюджет, от бюджета на Общността или от друга донорска програма;
- глоби, финансови санкции и разходи за разрешаване на спорове;
- комисионите и загубите от курсови разлики при обмяна на чужда валута, с изключение на случаите на предоставянето на финансова подкрепа чрез финансови инструменти;
- възстановим данък върху добавената стойност;
- разходи за държавни и/или общински такси.
- разходи за закупуване на моторни превозни средства,
- разходите за гаранции, осигурени от банка или от друга финансова институция, с изключение на разходите по финансови инструменти;
- лихви по дългове, освен във връзка с безвъзмездни средства, предоставени под формата на лихвени субсидии или субсидии за гаранционни такси;
- субсидиране на лихва по одобрени схеми за държавни помощи и разноските за финансови трансакции;
- разходи за закупуване на земя и недвижимо имущество, както и закупуването на инфраструктура;
- закупуване на дълготрайни материални активи втора употреба;
- разходи за консултантски услуги, свързани с подготовката и/или попълването на документите за кандидатстване за финансова подкрепа.

На основание чл. 57, ал. 2 от ЗУСЕФСУ не са допустими разходи за проекти или дейности, които са физически завършени или изцяло осъществени преди подаването на формуляра за кандидатстване от бенефициента, независимо дали всички свързани плащания са извършени от него, освен в случаите на чл. 59а от ЗУСЕФСУ.

Мерките по ПРЧР ще се изпълняват в съответствие с правилата за минимална помощ (правилото de minimis) по смисъла Регламент (ЕС) 2023/2831 на Комисията от 13 декември 2023 година относно прилагането на членове 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз към помощта de minimis и последващи изменения на нормативната уредба в областта на държавните и минималните помощи.

- 5. Бюджет на мярката –** *(Посочва се общият бюджет на мярката; интензитет на финансовата помощ; финансови параметри за проектите (минимална, ако е приложимо, и максимална стойност). Важно! Максималният размер на един проект не може да надвишава 400 000 лева. МИГ може да определи по-ниска максимална стойност за един проект.)*

6.1. Общ бюджет на мярката: 200 000 лв.;
6.2. Интензитет: 100% безвъзмездна финансова помощ; ...% съфинансиране (ако е приложимо);
6.3. Минимална (ако е приложимо) стойност на проекта: ... лв.;
Максимална стойност на проекта: 200 000 лв.

6. Очаквани резултати и индикатори от изпълнение на мярката *(посочват се резултатите и индикаторите, които мярката се очаква да постигне в резултат от изпълнение на избраните дейности. Съгласно Таблица 1 от Указанията приложимите индикатори се цитират с имената им, без да се посочват стойности за тях.)*

7.1. Индикатори за краен продукт:

Неактивни;

Безработни;

Малцинства, вкл. маргинализирани общности като ромите;

7.2. Индикатори за резултат:

Участници, които при напускане на операцията са започнали да търсят работа;

Участници, които при напускане на операцията получават квалификация;

Участници, които при напускане на операцията имат работа;

Участници, които при напускане на операцията са придобили дигитални умения

Участници от малцинства, които при напускане на операцията са започнали да търсят работа;

Участници от малцинства, които при напускане на операцията получават квалификация или имат работа.

Очаквани резултати:

Основният очакван резултат от изпълнението на мярката е задържането на всички млади хора на територията на МИГ чрез тяхното активно включване на пазара на труда и в местната икономика, което да гарантира и нейното бъдещо развитие.

Мярка ЗПРЧР „Насърчаване на социално-икономическата интеграция на маргинализираните общности като ромите“

1. Цел на мярката *(до половин страница)*

1. *Формулира се целта специфично за всяка мярка, не се повтаря само мярката или допустимите дейности, формулирани от УО на ПРЧР.*

2. *Посочва се обосновка за избора на мярката и анализ за необходимостта от мярката на територията на МИГ, с описани конкретни местни специфики и обстоятелства*

2.1. Цел на мярката:

Основната цел на мярката е осигуряването на подкрепа за социално-икономическата интеграция на маргинализирани общности като ромите, което да увеличи техния принос за развитието на местната общност и на територията на МИГ „Ракитово-Пазарджик“.

2.2. Обосновка и анализ за необходимостта от мярката:

По данни от преброяването на населението през 2011 г. в етническият състав на населението на общините в състава на МИГ „Ракитово – Пазарджик“ българският етнос обхваща 83,2%% от населението, турският – 4,9%, ромският - 10,6%, а другите етноси и не посочили – под 1,3%. По данни от последното преброяване на населението през 2021 г. в етническият състав на населението на общините българският етнос вече е 80,5% от населението, а турският – 1,8% и ромският (циганският) – 6,7%, но за сметка на това се увеличава значително посочилите други етноси или не определилите се и вече е 10%. Поради тази причина за периода между последните две преброявания не може да се очертае ясно промяната за сметка на кои групи от населението е. По експертни оценки, имаме постоянно нарастване само на ромският етнос за сметка намаление на останалите етноси, като това нарастване на ромския етнос в цялата страна е поради по-високите репродуктивни нагласи при него.

Характерно за територията на общините Ракитово и Пазарджик е традиционно по-високият дял на ромското население спрямо средното за страната и е еднакъв със средния за област Пазарджик. Трябва да се отбележи обаче неравномерното разпределение между двете общини – към 2021 г. населението от ромски етнос в община Ракитово формира над 20% от общото население, докато при община Пазарджик този относителен дял е 4,6%.

Наличието на маргинализирани общности като роми и увеличението на техния брой на територията на МИГ „Ракитово-Пазарджик“ изисква постоянни усилия за тяхната интеграция в обществото. Подкрепата за тяхното социално – икономическо интегриране е от особена важност за социално – икономическото развитие на територията на МИГ „Ракитово-Пазарджик“.

- 2. Целева група/и и идентифицираните техни проблеми, които мярката ще решава** *(посочват се целевите групи по конкретната мярка като се съобразяват с допустимите целеви групи от таблица 1 в Указанията, посочва се техният индикативен брой, характеристики, както и идентифицираните техни местни проблеми и потребности, които мярката адресира):*

3.1. Целеви групи:

- Лица, представители на маргинализирани общности като ромите;
- Деца в нужда и техните семейства.

3.2. Брой:

4000 души.

3.3. Характеристики на целевата група:

Целевата група въз основа на оформената етническа структура и увеличеното на ромско население се характеризира с ниско ниво на интеграцията и участие на ромите в обществения живот. За целевата група е характерно ниско образование, лошо

здравеопазване, ниски нива на заетост, лоши жилищни условия, непризнаване на върховенство на закона. Вежно за тази група е справянето с детската и образователната бедност, както и сегрегацията на ромската общност и осигуряването на ефективно управление на рисковете от бедността чрез икономически дейности, възможности за заетост и осигуряване на достъп на ромската общност до качествена работа.

3.4. Идентифицирани нужди и проблеми и как мярката ще допринесе за тяхното решаване: Един сериозен проблем, пред който са изправени ромите, е нарастването на пространствената обособеност на тяхната общност. Концентрацията на роми в обособени квартали се увеличава както в градските, така и в селските райони, като изключение не правят и населените места в общините Ракитово и Пазарджик. Тази концентрация в обособени квартали обикновено води до социална изолация на жителите им, до влошаване на жилищните условия, до проблеми с изграждането и поддръжката на инфраструктурата и хигиената, до транспортни проблеми и трудности при осигуряването на услуги. Една от най-тежките последици от тази обособеност е влошаването на възможностите за подготовка на младите поколения за работа във формалната икономика и засилващите се трудности при търсенето и намирането на работа. В тази връзка е важно да се посочи, че за решаване проблемите на ромското население в община Ракитово има изграден и ефективно работещ неправителствен сектор. Тяхната дейност е изключително полезна от една страна поради опита, който те имат със спецификите (традиции, начин на мислене) на ромското население и от друга страна с доверието, което е изградено у местното население. По данни от разговори с представители на тези организации на ромското население се предоставят не само социални услуги (храна, облекло), но и се предоставят възможности за гражданско образование, както и участие и насърчаване на предприемачеството сред тях за стартиране на собствен бизнес (най-вече в сферата на селското стопанство чрез кредитиране и съвети), както и решаване на част от проблемите, свързани именно териториалната изолация и всички посочени последици от нея.

По мярката се цели подкрепа за усилията за интеграция на ромите и решаването на основните наболели проблеми на тяхната общност посредством нейното активно участие в този процес. Важни мерки и дейности, които следва да се изпълняват са закрила на ромските деца чрез превенция и противодействие на ранните бракове и практиките на съжителство, решаване на нерешени проблеми с устройството на територията и гражданската регистрация, издаване на лични документи, недопускане на пречки пред равенството, приобщаването и участието на ромите в развитието на местната общност.

3. Допустими типове бенефициенти за изпълнение на мярката (посочват се допустимите типове кандидати и партньори (ако партньорството е приложимо по конкретната мярка), като се съобразяват с допустимите бенефициенти от Таблица 1 в Указанията. Не се посочват поименно, освен ако не са община.)

4.1. Допустими кандидати:

- Доставчици на социални и здравни услуги;
- работодатели;
- община Ракитово, община Пазарджик;;
- читалища;
- неправителствени организации;
- социални предприятия.

Допустимите бенефициенти (кандидати и партньори) следва да са със седалище и да извършват дейността си на територията на МИГ „Ракитово-Пазарджик“, при спазване на териториалното приложение на подхода ВОМР съгласно чл. 3, ал. 1 на ПМС 494 от 30.12.2024 г. Допустими бенефициенти са общини в обхвата на селските райони, които имат седалище в съответния областен град (общини Тунджа, Марица, Родопи и Добричка). Кандидатите следва да отговарят на условията за бенефициент, определени в ЗУСЕФСУ и в приложимата под-законова нормативна уредба, на условията, определени от УО в поканата за подбор на СВОМР, както и на ПРЧР 2021-2027 г.

4.2. Допустими партньори (ако е приложимо):

Партньорствата по проектите в изпълнение на СВОМР са възможни, но не са задължителни. Партньорите като вид организации трябва да съвпадат с тези, посочени в т. 4.1.

4. **Допустими дейности**, конкретно необходими за реализация на мярката *(Тук се описват всички дейности, които се планира да бъдат изпълнени с мярката, спрямо потребностите на целевите групи. Допустимите дейности са посочени в т. 5. „Допустими дейности по специфичните цели от ПРЧР“ в Указанията)*

Видовете дейности отговарят на принципа „Ненанасяне на значителна вреда“, тъй като не се очаква да имат значително отрицателно въздействие върху околната среда поради тяхното естество. Видовете действия ще бъдат в съответствие с принципите, залегнали в Хартата на основните права на ЕС (ХОП) и Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания (КПХУ).

А. Дейности в подкрепа за подобряване достъпа до заетост, умения и квалификация:

- Дейности в общността за идентифициране, мотивиране и активиране на безработни лица, вкл. дълготрайни безработни за участието им на пазара на труда, включително регистрация в Дирекция „Бюро по труда“ на Агенция по заетостта.
- Подкрепа за заетост на безработни и неактивни лица, вкл. субсидирана заетост с оглед устойчивата им интеграция на пазара на труда.
- Предоставяне на обучения, включително обучение чрез работа, чиракуване, професионална квалификация и ключови компетентности.
- Целенасочени мерки за младежи от маргинализирани общности - наемане на първа работа, стажуване, чиракуване, субсидирана заетост, обучение по време на работа, развитие на умения, менторство, придобиване на професионална квалификация, повишаване на дигиталните и зелени умения, др.
- Предоставяне на трудово консултиране, трудова медиация и професионално ориентиране.
- Подкрепа на самотните и многодетни родители и улесняване достъпа им до услуги, вкл. и до пазара на труда и кариерното им развитие.
- Мотивационни дейности в общността за активно участие на пазара на труда, улесняване достъпа до образованието и квалификацията (с акцент върху ромските жени).
- Обучения за придобиване на базови, вкл. „меки“ умения. Развитие на социални умения и граждански компетенции. Подкрепа за подобряване на финансовата грамотност, вкл. чрез обучителни мерки и информираност и развитие на умения за вземане на решения и планиране като част от мерките за овластяване и финансово приобщаване.

Б. Дейности в областта на социалното включване и достъп до здравеопазване:

- Предоставяне на услуги и интегрирани здравно-социални услуги за семейства с деца, вкл. с увреждания, чрез интегрирани услуги като семейно консултиране, семейно планиране и отговорно родителство, услуги за ранно детско развитие, формиране на родителски умения; превенция на изоставянето на деца, регулярни дейности на групите на майки и деца с цел стимулиране на взаимното учение и ранното детско развитие, в т.ч. осигуряване на експертна помощ според изразените от тях нужди.
- Предоставяне на подкрепа с цел подобряване достъпа до здравни услуги и обществено здравеопазване на лица, намиращи се в ситуация на бедност и социална уязвимост, вкл. чрез осигуряване на здравни медиатори.
- Здравна профилактика и превенция, информираност за здравното обслужване на гражданите и достъпа до здравни грижи, включително популяризиране на здравната култура и ваксинапрофилактиката, особено в случаи на епидемии и / или пандемии. Информираност относно имунизационния календар.
- Мерки за повишаване на здравната култура по отношение на репродуктивно здраве на жените, превенция на болести при децата и социално-значими болести при възрастните, необходимостта от профилактика на здравето; повишаване информираността относно социалните и здравните права.
- Достъп до социални и интегрирани здравно-социални услуги в общността и в домашна среда за хора с увреждания и техните семейства, вкл. деца, възрастни хора в невъзможност за самообслужване и други уязвими групи; индивидуални консултации и социално-здравна медиация на представителите на целевите групи.

В. Дейности срещу дискриминацията и за преодоляване на негативните стереотипи и нагласи в общностите:

- Повишаване на информираността за бедността като фактор за появата на негативни социални явления. Мерки за прекъсване на предаването на бедността от поколение на поколение. Работа с младите хора.
- Подкрепа за борба с дискриминацията, създаване на толерантност и благоприятна обществена среда за равнопоставеност, социално включване и възможности за участие – напр. мерки, вкл. кампании, за преодоляване на стереотипи и дискриминационни практики с респект към различието, ограничаване на езика на омразата и подкрепа за защита на основни човешки права и достойнство, насърчаване на мулти-културните дейности и на положителните примери и ролеви модели с постижения в работата, образованието, общественото положение и др., мерки за преодоляване на ограничителните патриархални стереотипи.
- Подкрепа на ромските деца и техните семейства за преодоляване на факторите, водещи до бедност. Кампании и дейности в общността за преодоляване на патриархалните стереотипи, които ограничават заетостта и реализацията на ромските жени, включително назначаване на общностни медиатори, за преодоляване на домашното насилие, ранните бракове и други практики на контрол и насилие.

Проектните предложения по тази мярка следва да прилагат комплексен подход за решаване на различни аспекти от проблемите и потребностите на маргинализираните

общности - следва задължително да се включат дейност/и от група В, заедно с дейности от група А и/или група Б. Не е допустимо включване на дейности само от група В.

Допустимите разходи се определят на база изискванията на глава 5, раздел I от ЗУСЕФСУ, разпоредбите на Регламент № 2018/1046, Регламент (ЕС) 2021/1057, Регламент (ЕС) 2021/1060 и приложимото национално законодателство за финансовата рамка 2021 – 2027.

На основание чл. 57, ал. 2 от ЗУСЕФСУ не са допустими разходи за проекти или дейности, които са физически завършени или изцяло осъществени преди подаването на формуляра за кандидатстване от бенефициента, независимо дали всички свързани плащания са извършени от него, освен в случаите на чл. 59а от ЗУСЕФСУ . При прилагане на опростено отчитане на разходите се спазват разпоредбите на чл. 55. от ЗУСЕФСУ и чл. 53, 54 в), чл. 56 и чл. 94(2) от Регламент (ЕС) № 2021/1060 на Европейския парламент.

Неизчерпателен списък на типовете допустими разходи:

- разходи за възнаграждения;
- разходи за командировки;
- разходи за закупуване на материали и консумативи;
- разходи за дълготрайни материални активи- разходи за закупуване на обзавеждане и оборудване, когато тази покупка е крайно необходима за постигане на целта на операцията, или тези вещи са напълно амортизирани по време на операцията или закупуването им е най-икономичният вариант – *следва да се обоснове и аргументира необходимостта от тези разходи;*
- разходи за строително – монтажни работи (ако е приложимо за конкретната мярка);
- разходи за обучения;
- разходи, произтичащи от договори за изработка/услуга или договори за поръчка, по реда на ЗЗД, пряко свързани и необходими за изпълнение на проектните дейности (например: за обучения, за наем на зали, за организиране на събития, за изготвяне на анализи и проучвания, за разработване на програми и др.);
- разходи за застраховка;
- разходи за видимост, прозрачност и комуникация, като същите задължително са част от допустимите разходи за организация и управление;
- разходи за организация и управление;

В СВОМР следва да бъдат включени видовете разходи, които отговарят на включените дейности по съответната мярка.

Недопустими разходи:

- разходи, финансирани по друга операция, програма или каквато и да е друга финансова схема, произлизаща от националния бюджет, от бюджета на Общността или от друга донорска програма;
- глоби, финансови санкции и разходи за разрешаване на спорове;
- комисионите и загубите от курсови разлики при обмяна на чужда валута, с изключение на случаите на предоставянето на финансова подкрепа чрез финансови инструменти;
- възстановим данък върху добавената стойност;
- разходи за държавни и/или общински такси.
- разходи за закупуване на моторни превозни средства,
- разходите за гаранции, осигурени от банка или от друга финансова институция, с

изключение на разходите по финансови инструменти;

- лихви по дългове, освен във връзка с безвъзмездни средства, предоставени под формата на лихвени субсидии или субсидии за гаранционни такси;
- субсидиране на лихва по одобрени схеми за държавни помощи и разноските за финансови трансакции;
- разходи за закупуване на земя и недвижимо имущество, както и закупуването на инфраструктура;
- закупуване на дълготрайни материални активи втора употреба;
- разходи за консултантски услуги, свързани с подготовката и/или попълването на документите за кандидатстване за финансова подкрепа.

На основание чл. 57, ал. 2 от ЗУСЕФСУ не са допустими разходи за проекти или дейности, които са физически завършени или изцяло осъществени преди подаването на формуляра за кандидатстване от бенефициента, независимо дали всички свързани плащания са извършени от него, освен в случаите на чл. 59а от ЗУСЕФСУ.

Мерките по ПРЧР ще се изпълняват в съответствие с правилата за минимална помощ (правилото de minimis) по смисъла Регламент (ЕС) 2023/2831 на Комисията от 13 декември 2023 година относно прилагането на членове 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз към помощта de minimis и последващи изменения на нормативната уредба в областта на държавните и минималните помощи.

- 5. Бюджет на мярката –** *(Посочва се общият бюджет на мярката; интензитет на финансовата помощ; финансови параметри за проектите (минимална, ако е приложимо, и максимална стойност). **Важно! Максималният размер на един проект не може да надвишава 400 000 лева. МИГ може да определи по-ниска максимална стойност за един проект.***

6.1. Общ бюджет на мярката: 400 000 лв.;

6.2. Интензитет: 100% безвъзмездна финансова помощ; ...% съфинансиране (ако е приложимо);

6.3. Минимална (ако е приложимо) стойност на проекта: ... лв.;

Максимална стойност на проекта: 200 000 лв.

- 6. Очаквани резултати и индикатори от изпълнение на мярката** *(посочват се резултатите и индикаторите, които мярката се очаква да постигне в резултат от изпълнение на избраните дейности. Съгласно Таблица 1 от Указанията приложимите индикатори се цитират с имената им, без да се посочват стойности за тях.)*

7.1. Индикатори за краен продукт:

Малцинства (включително маргинализирани общности като ромите);

Деца на възраст под 18 г.

7.2. Индикатори за резултат:

Участници, които при напускане на операцията са започнали да търсят работа;

Участници, които при напускане на операцията получават квалификация;

Участници, които при напускане на операцията имат работа;

Участници, подкрепени чрез социални или здравни услуги;

Участници с променени нагласи в резултат от информационни и/или общностни кампании.

Очаквани резултати

Приобщаване на ромското малцинство към социалния и икономически живот на територията на МИГ и преодоляване на неговата изолация.

Приложение съгласно чл. 17, ал. 2 на ПМС 494/2024 г. за кандидатстване за допълващо финансиране по Програма „Конкурентоспособност и иновации в предприятията“ 2021-2027 г.

Мярка „Внедряване на иновации в МСП на територията на местни инициативни групи (МИГ)“¹

Наименование на мярката²

Мярка 1ПКИП „Внедряване на иновации в МСП на територията на МИГ „Ракитово - Пазарджик“

1. Описание на мярката (до половин страница)

1.1. Формулира се целта на мярката и какви са очакваните резултати и ползи за територията в изпълнение на мярката.

1.2. Анализ на нуждите и идентифицирани проблеми на територията, свързани с иновационната активност и внедряването на иновации в предприятията (посочват се спрямо обхвата на допустимите дейности за финансиране от програмата, описва се към какви местни специфики/проблеми е насочена мярката, какъв е ефектът от подкрепата за територията на МИГ – реферира се към страница от стратегията).

1.3. Описва се заявеното финансиране по ПКИП в обхвата на кои приоритети и специфични цели попада - принос към специфичните цели на програмата.

1.1. Цел на мярката и очаквани резултати:

Основната цел на мярката е осигуряването на подкрепа за внедряването на иновации в предприятията на територията на МИГ, което да ги направи по-конкурентоспособни и да увеличи икономическата им активност и пазарният им дял.

С изпълнението на мярката ще се създадат условия за въвеждане на местно ниво в предприятията на интелигентни и ориентирани към новите технологии решения, както и на устойчиви и адаптирани към новите тенденции на развитие на икономиката производства. По този начин ще се повиши иновационната активност на предприятията. В допълнение, чрез мярката се предвижда и намаляване на ресурсоемкостта на предприятията на територията, стимулиране на кръговата икономика, намаляване на вредните емисии и подкрепата на производства, опазващи околната среда.

1.2. Анализ на нуждите и идентифицирани проблеми на територията, свързани с иновационната активност и внедряването на иновации в предприятията:

1 При идентифицирани потребности за допълващо финансиране по ПКИП МИГ може да включи посочената мярка в Приложението съгласно чл. 17, ал. 2 на ПМС № 494/2024 г.

2 При описване на параметрите на мярката, моля, посочете глава, раздел, точка, страница от анализа/ите, както и относимите текстове в стратегията за местно развитие (където е приложимо).

На територията на МИГ „Ракитово-Пазарджик“ в последните години до 2022 г. се забелязва намаление на ДМА (основно в преработващата промишленост), като то е съпътствано от намаление на броя на предприятията, но само с 5%. Понастоящем в икономиката на двете общини инвестиционната активност е ограничена, като причините за това могат да се търсят и в несигурните пазарни условия и в структурните промени, които започнаха през 2020г. Обликът на икономиката на МИГ „Ракитово-Пазарджик“ ще се определя от съществуващите и функциониращи микропредприятия, малките и средните предприятия, които функционират в община Ракитово и селата на община Пазарджик. Трябва да се отбележи, че тези предприятия са и гръбнакът на икономиката на община Пазарджик, макар и да осигуряват по-ниско равнище на заетост от големите предприятия, които развиват дейността си в град Пазарджик.

На територията на МИГ „Ракитово-Пазарджик“ се забелязва и риск от замърсяване на околната среда, предимно от битов характер. За територията на община Пазарджик обаче замърсяването е и от промишлен характер. Поради тази причина на територията на МИГ следва да се започне преход към кръгова и ресурсоефективна икономика, която е по-ориентирана към околната среда.

Едни от основните характеристики на икономиката на територията на МИГ са:

- Основната производствена специализация на двете общини е в традиционни производства. Преобладават ресурсоемки производства с ниска добавена стойност, неориентирана към околната среда и с незначителен дял на иновациите и ниска конкурентоспособност. Основен проблем е ниската производителност и ефективност на производствата;
- В района на МИГ „Ракитово-Пазарджик“ като изключим от обхвата гр. Пазарджик липсват крупни инвеститори, които да променят облика на местната икономика и да създадат нужните предпоставки за бърз растеж;
- Икономическата структура на двете общини е представена основно от микро и малки фирми, които се характеризират с ниска конкурентоспособност по начало;
- Неподготвеност на дребните производители за коопериране;
- Слаба диверсификация на икономическите дейности, което ограничава възможностите за заетост и растеж на местната икономика и увеличава зависимостта от развитието на пазара;
- Ограничено навлизане на информационните и комуникационни технологии.

На територията на МИГ се очертава като основна необходимост подкрепата за въвеждането на иновации в малките и средни предприятия, което да повиши тяхната производителност и конкурентоспособност и да даде тласък на развитието на местната икономика.

Характеристиките на местната икономика, както и идентифицираните проблеми и нужди са описани в т. 3. „Анализ на нуждите и потенциала за развитие на територията“, 3.1. „Описание на ситуацията на територията на МИГ към момента на кандидатстване“, „Икономическо развитие“ и в т. 3.4 „Анализ на силните и слабите страни, възможностите и заплахите на територията на МИГ“, както и в т. „Състояние на икономиката на района“ от Проучването на потенциала на територията на МИГ, обхващаща община Ракитово и населените места в община Пазарджик без областния град в неговите строителни граници.

Очакваният ефект от прилагането на мярката е въвеждането на иновации и модернизиране на производствата на МСП от територията на МИГ, което да доведе до повишаването на тяхната икономическа ефективност и конкурентоспособност. По този начин ще се постигне растеж на местната икономика, откриване на работни места и подобряване на благосъстоянието на местните жители.

Също така, подкрепата за внедряването на иновации в предприятията на територията на

МИГ, свързани с чисти технологии, кръгова и нисковъглеродна икономика, следва да доведе до трансформация на техните производства в по-природосъобразни, да намали ресурсоемкостта на производствата и да увеличи позитивния ефект за околната среда на територията на МИГ.

Постигнатите резултати ще се отчитат посредством изпълнението на следните показатели за резултат:

- 1) Частни инвестиции, допълващи публичното подпомагане (в т.ч.: безвъзмездни средства, финансови инструменти);
- 2) Малки и средни предприятия (МСП), въвеждащи иновация в продукт или в процес (ако е приложимо);
- 3) МСП, въвели продуктова или процесова иновация в област “Чисти технологии, кръгова и нисковъглеродна икономика” на ИСИС (ако е приложимо);

и следните показатели за краен продукт:

- 4) Подпомагани предприятия (в т.ч.: микро-, малки и средни предприятия);
- 5) Подпомагани предприятия чрез безвъзмездни средства.

1.3. Заявеното финансиране по ПКИП попада в обхвата на следните приоритети и специфични цели на ПКИП - принос към специфичните цели на програмата:

Заявеното финансиране по мярката попада в обхвата на следните приоритети и специфични цели на ПКИП:

- Приоритет 1. Иновации и растеж, Специфична цел: RSO1.1. „Развитие и засилване на капацитета за научни изследвания и иновации и на внедряването на модерни технологии (ЕФРР)“;
- Приоритет 2. Кръгова икономика, Специфична цел: RSO2.6. „Насърчаване на прехода към кръгова и основаваща се на ефективно използване на ресурсите икономика (ЕФРР)“.

2. Допустими дейности, конкретно необходими за реализация на мярката (следва да съответстват на дейностите, описани в Указанията)

Допустими са следните дейности, които се изпълняват на територията на „Ракитово-Пазарджик“:

Дейност 1. Внедряване на продуктова иновация (стока или услуга) или иновация в бизнес процесите посредством придобиване на машини, съоръжения и оборудване, представляващи дълготрайни материални активи (ДМА).

Дейност 2. Внедряване на продуктова иновация (стока или услуга) или иновация в бизнес процесите посредством придобиване на специализиран софтуер (вкл. разработване), патенти, лицензи, „ноу хау“ и др., представляващи дълготрайни нематериални активи (ДНА).

Проектните предложения ще може да включват една или и двете допустими дейности.

В края на изпълнението на проектите следва да е налице внедрена в предприятието

продуктова иновация (стока или услуга) или иновация в бизнес процесите, насочена към производство на стоки и предоставяне на услуги.

При изпълнение на дейностите следва да се спазват хоризонталните принципи, заложиени в чл. 9 на Регламент (ЕС) 2021/1060 на Европейския парламент и на Съвета:

- зачитането на основните права и спазването на Хартата на основните права на Европейския съюз;
- равенството между мъжете и жените, интегрирането на принципа на равенство между половете и отчитането на социалните аспекти на пола;
- недопускане на всякаква дискриминация, основана на пол, расов или етнически произход, религия или вероизповедание, увреждане, възраст или сексуална ориентация;
- достъпност за хората с увреждания (вкл. спазване правата и принципите, заложиени в Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания);
- целта за насърчаване на устойчивото развитие, посочена в член 11 от ДФЕС, като се отчитат целите на ООН за устойчиво развитие, Парижкото споразумение и принципа за „ненанасяне на значителни вреди“.

В съответствие с допустимите дейности се определят допустимите разходи на база на изискванията на глава 5, раздел I от ЗУСЕФСУ, разпоредбите на Регламент № 2018/1046, Регламент (ЕС) 2021/1057, Регламент (ЕС) 2021/1060 и приложимото национално законодателство за финансовата рамка 2021 – 2027.

3. Допустими целеви групи, към които ще бъде насочено допълващото финансиране по ПКІП (посочват се заинтересованите целеви групи на територията на МИГ).

Основните целеви групи на територията на МИГ „Ракитово – Пазарджик“ по линия на ПКІП са микро, малки и средни предприятия съгласно Закона за малките и средните предприятия.

Допустимите кандидати следва да имат адресна регистрация, да извършват дейността си и да са заявили подкрепа за дейности, осъществявани на територията на МИГ „Ракитово – Пазарджик“.

Кандидатите могат да развиват дейност в различни сектори на икономиката и трябва да отговарят на условията за бенефициент, определени в Закона за управление на средствата от европейските фондове при споделено управление и в приложимата подзаконова нормативна уредба.

С цел избягване на припокриването на интервенции между ПКІП и Стратегическия план за развитие на земеделието и селските райони 2023-2027 (СПРЗСР) по линия на допълващото финансиране на ПКІП няма да могат да получават подкрепа кандидати, които са:

- предприятия, кандидатстващи за финансиране на дейности за преработка и/или маркетинг на горски продукти;
- микропредприятия по смисъла на чл. 3-4 от ЗМСР, които имат седалище или клон със седалище на територията на селски район, и са заявили за подпомагане дейности по проекта, които ще се осъществяват в община на територията на селските райони в Република България. Списък на общините в обхвата на селските райони на Република България е посочен в Приложение № 2 към чл. 3, ал. 1, т. 3 на ПМС № 23/2023;

- предприятия, кандидатстващи за финансиране на икономически дейности, които съгласно КИД-2008 на НСИ попадат в сектор С - раздел 10 „Производство на хранителни продукти” и раздел 11 „Производство на напитки” и допустими за подпомагане по СПРЗСР;
- предприятия, кандидатстващи за финансиране на дейности, попадащи в обхвата на сектор риболов и сектора на рибарството и аквакултурите, които са целева група за подкрепа по Програмата за морско дело, рибарство и аквакултури 2021-2027 г. (ПМДРА).

4. Размер на заявеното финансиране от МИГ и разпределение на средствата по приоритети/специфични цели *(посочва се: общият бюджет на мярката; разпределението на средствата по приоритети).*

4.1. Общ бюджет на мярката: 550 000 лева

4.2. Разпределение на средствата по приоритети:

Приоритет 1. „Иновации и растеж“ 275 000 лева.

Приоритет 2. „Кръгова икономика“ 275 000 лева.

ПРИЛОЖЕНИЕ
по чл. 17, ал. 2 от ПМС № 494/2024 г.
към Указания за предоставяне на
допълващо финансиране за изпълнение
на СВОМР от ПОС 2021-2027 г.

ДОПЪЛВАЩО ФИНАНСИРАНЕ
ОТ ПРОГРАМА „ОКОЛНА СРЕДА“ 2021-2027 г. КЪМ СТРАТЕГИЯ ЗА ВОМР
на МИГ „РАКИТОВО-ПАЗАРДЖИК”,
(наименование на Местната инициативна група)

Приложението се попълва към стратегията на МИГ в съответствие с представената стратегия за ВОМР за финансиране от ЕЗФРСР, изведените приоритети и цели за развитие на територията и утвърдените от Ръководителя на Управляващия орган на ПОС 2021-2027 г. Указания за предоставяне на допълващо финансиране за изпълнение на стратегиите по подхода ВОМР с ресурс от ПОС 2021-2027 г.

В стратегията може да се включи или само една или и двете допустими мерки по ПОС 2021-2027 г., една за приоритет „Отпадъци“ и една за приоритет „Биологично разнообразие“ от програмата, съобразно спецификата и нуждите на съответната местна общност, както следва:

- 1. Приоритет „Отпадъци“, специфична цел: „Насърчаване на прехода към кръгова и основаваща се на ефективно използване на ресурсите икономика“ – мярка „Повишаване на осведомеността относно практиките и поведението във връзка с устойчивото потребление, кръговата икономика, мониторинга на отпадъците, както и информационни и разяснителни кампании за заинтересованите страни и населението“;*
- 2. Приоритет „Биологично разнообразие“, специфична цел: „Подобряване на защитата и опазването на природата, биологичното разнообразие и екологосъобразната инфраструктура, включително в градските райони, и намаляване на всички форми на замърсяване“ – мярка „Повишаване осведомеността относно биологичното разнообразие и заплахите за него в целевата територия на база на мерки планирани в стратегически и планови документи в сектор биоразнообразие“.*

Информацията се попълва поотделно за всяка отделна мярка.

- 1. Наименование на мярката:** *(избира се между посочените по-горе мерки)*

Мярка 1 ПОС „Повишаване на осведомеността относно практиките и поведението във връзка с устойчивото потребление, кръговата икономика, мониторинга на отпадъците, както и информационни и разяснителни кампании за заинтересованите страни и населението“

- 2. Приоритет по ПОС 2021-2027 г.:** *(посочва се приоритетът, релевантен към съответната мярка - или приоритет „Отпадъци“, или приоритет „Биологично разнообразие“)*

Мярката съответства на Приоритет „Отпадъци“ от програма „Околна среда“ 2021 – 2027 г.

3. Специфична цел от ПОС 2021-2027 г.: *(попълва се специфичната цел, съответстваща на мярката по съответния приоритет)*

Мярката съответства на специфична цел: „Насърчаване на прехода към кръгова и основаваща се на ефективно използване на ресурсите икономика“ от програма „Околна среда“ 2021 – 2027 г.

4. Цел на мярката: *(представя се обосновка защо мярката е необходима за местната общност, към какви местни специфики/проблеми е насочена, какви са очакваните резултати и ползи за територията, както и ефектът от подкрепата за територията на МИГ, какъв е приносът ѝ за постигане на приоритетите/целите на стратегията и съответствието ѝ към одобрен общински/ регионален стратегически /програмен /планов документ. Ако обосновката се съдържа в анализа към стратегията или в самата стратегия, се указва документа, страницата, разделът, точката и т.н.);*

Основната цел на мярката е повишаването на осведомеността на населението за целите за управление на отпадъците с фокус към битовите и строителните отпадъци, за правата, задълженията, възможностите и добри практики, за устойчиво потребление и прехода към кръгова икономика.

Опазването и подобряването на състоянието на околната среда е основа за поддържане на оптимална жизнена среда за населението на територията на МИГ „Ракитово-Пазарджик“. Един от най-сериозните проблеми в и около населените места, както от естетична, така и от хигиенна гледна точка, са отпадъците и тяхното правилно третиране е от основно значение за поддържането на околната среда в добро състояние.

С изпълнението на мярката се цели информиране и обучение на населението от територията на МИГ относно важността от съблюдаване на правила за депониране на отпадъци на територията. Важността на стриктното съблюдаване на правила за депониране на отпадъци е както за опазване на околната среда, така и за опазване на здравето на жителите на територията на МИГ. Чистата околна среда е основен фактор за качеството на живота на територията на МИГ и от тази гледна точка мярката е основна за постигане на основната цел на стратегията за ВОМР, както и на приоритет 2 от нея.

В двете общини управлението на отпадъците е съобразено със съществуващата нормативна уредба и приетите регионални и общински стратегически документи (планове за интегрирано развитие на общините), както и Регионална програма за управление на отпадъците на регион Пазарджик 2016-2020 г.

Информация относно състоянието на третирането на отпадъците на територията на МИГ е представена в т. „Отпадъци и управление на отпадъците“ (стр. 33) на извършеното „Проучване на потенциала на територията на МИГ, обхващаща община Ракитово и населените места в община Пазарджик без областния град в неговите строителни граници“.

5. Целева група или групи: *(представя се пояснение как са определени целевите групи, как са идентифицирани местните проблеми и потребности на тези групи, които мярката адресира)*

Населението от населените места/общини на територията на МИГ „Ракитово – Пазарджик“.

6. Анализ за необходимостта от мярката на територията на МИГ *(описват се конкретни местни специфики и обстоятелства, които обосновават необходимостта от изпълнение на мярката)*

Няма практика за разделяне и сортиране на строителните отпадъци на територията на МИГ. На територията на община Ракитово, съгласно ОУП, са предвидени терени с устройствена зона за депо за битови отпадъци където ще се складират: строителни отпадъци и компостиране на зелените отпадъци. В някои от населените места, особено около тях, и в двете общини безразборно се изхвърлят битови, строителни и други отпадъци. Затова ежегодно се отделят средства от общинските бюджети за почистване на нерегламентираните сметища, които изискват и стриктен контрол от страна на районните специалисти.

Основен извод в направеното проучване е, че „По отношение на управлението на отпадъците все още са необходими действия за подобряване на тяхната организация и дейности, свързани с наличието на недепонирани отпадъци (например препаратите за растителна защита), некултивирани бивши депа за отпадъци и други“.

В резултат на идентифицираните в проучването проблеми чрез реализирането на мярката се цели постигане на достатъчна информираност на местното население относно ползите от организираното депониране на отпадъци, която да допринесе за значително подобряване на ситуацията в това направление. По този начин ще се подобри значително и състоянието на околната среда и качеството на живот на територията на МИГ „Ракитово – Пазарджик“.

7. Допустими типове бенефициенти *(посочват се допустими бенефициенти за изпълнение на мярката и обосновка за избора им; при предвидено партньорство се представя пояснение защо същото е необходимо)*

- Общини Ракитово и Пазарджик;
- Юридически лица с нестопанска цел (ЮЛНЦ).

По мярката партньорството е задължително, когато бенефициент не е община. В този случай партньорът трябва да е общината/общините, към чието население са насочени дейностите. Партньорът/партньорите трябва да отговарят на изискванията за допустими бенефициенти. Партньорствата не е необходимо да бъдат регистрирани в съда, но правата и задълженията между страните по кандидатстване и изпълнение на мярката следва да бъдат уредени в споразумение. В допълнение:

- допустимите бенефициенти/партньори „Общини“ са Ракитово и Пазарджик;
- допустимите бенефициенти ЮЛНЦ следва да бъдат вписани в регистъра на юридическите лица с нестопанска цел или създадени по реда на специален закон, и които като цел на организацията в устава/учредителния акт са разписали такива текстове, от които да е видно, че поне една от целите на организацията е свързана със защита/опазване на околната среда. Практически опит в областта на отпадъците, кръгова икономика, устойчиво развитие е предимство при оценяването.
- допустимите бенефициенти ЮЛНЦ следва да са регистрирани по съответния ред най-малко 12 месеца, предхождащи месеца, в който е подадено проектното предложение и да бъдат със седалище и адрес на управление в община от състава на МИГ „Ракитово – Пазарджик“, а когато ЮЛНЦ кандидатства чрез клон, същият следва да е със седалище и адрес на управление в община от състава на МИГ „Ракитово – Пазарджик“.

8. Допустими дейности *(представя се описание на допустимите дейности, обосновани спрямо спецификата на територията, на целевите групи и на техните потребности и необходими за реализацията на мярката)*

Информационни и разяснителни кампании :

- организиране и провеждане на събития (кръгли маси, работни срещи, представяне в медиите, пресконференции, брифинги, представяне на добри практики на място, информационни дни);
- разработване на информационни материали (плакати, брошури, листовки);
- външна реклама (рекламни пана, билбордове и др.);

- ролбанери;
- излъчвания в регионални радиостанции (рекламно-информационни спотове);
- излъчвания в регионални телевизионни канали;
- публикации на официалната интернет страница на бенефициента;
- онлайн публикации в регионални интернет медии и портали;
- публикации в социални медии;
- публикации в регионални печатни медии;
- разработване на онлайн информационни портали, предоставящи практическа информация за системата за управление на битовите отпадъци на ниво населено място/община/регион за управление на отпадъците; за практическите възможности за разделно събиране на отпадъци и за предотвратяване образуването на битови отпадъци, препоръчително с фокус върху биоразградимите отпадъци (в т.ч. хранителни и зелени), за повишаване на общественото самосъзнание за спазване на високите нива на йерархията за управление на битовите отпадъци, и др.;
- рекламно-информационни материали (химикалки, тениски, шапки, еко-торбички и други подходящи според целевата група и посланието);
- алтернативни форми на включване на целевите групи в припознаването на темата и посланието – инсталации, перформанси, изложби, уръкшопи и други.

Когато бенефициентите възлагат дейности, свързани с доставки и услуги на трети лица, те са длъжни да провеждат състезателни, прозрачни, недискриминационни и безусловни търгове (по смисъла на параграф 89-96 от Известие на Комисията относно понятието за държавна помощ, посочено в член 107, параграф 1 от Договора за функционирането на Европейския съюз), което гарантира, че на ниво изпълнител подпомагането не представлява държавна помощ.

9. Бюджет на мярката *(посочват се финансовите параметри – обща стойност на мярката в рамките на съответната стратегия и индикативен размер за потенциални проекти (вкл. максимална стойност))*

Бюджетът на мярката е 100 000 лева. Максималният интензитет на помощта е 100% от общата стойност на допустимите разходи.

Максималният размер на допустимите разходи за един проект е 100 000 лева.

Допустими са следните видове разходи:

- Разходи за услуги;
- Разходи за персонал;
- Разходи за материали;
- Разходи за провеждане и участие в мероприятия;
- Непреки разходи.

Допустимите разходи се определят на база изискванията на глава 5, раздел I от ЗУСЕФСУ, разпоредбите на Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509 на Европейския парламент и на Съвета от 23 септември 2024 г. за финансовите правила, приложими за общия бюджет на Съюза, Регламент (ЕС) 2021/1058 на Европейския парламент и на Съвета от 24 юни 2021 година относно Европейския фонд за регионално развитие и относно Кохезионния фонд, Регламент (ЕС) 2021/1057, Регламент (ЕС) 2021/1060 на Европейския парламент и на Съвета от 24 юни 2021 г. за установяване на общоприложимите разпоредби за Европейския фонд за регионално

развитие, Европейския социален фонд плюс, Кохезионния фонд, Фонда за справедлив преход и Европейския фонд за морско дело, рибарство и аквакултури, както и на финансовите правила за тях и за фонд „Убежище, миграция и интеграция“, фонд „Вътрешна сигурност“ и Инструмента за финансова подкрепа за управлението на границите и визовата политика и приложимото национално законодателство за финансовата рамка 2021 – 2027.

Приложимият режим на държавн апомощ е съгласно т. V „Приложимост на режим на държавна помощ“ от Указания за предоставяне на допълващо финансиране от програма „Околна среда“ 2021-2027 г. за изпълнение на стратегии по подхода „Водено от общностите местно развитие“ – приложение 15 от Условиата за кандидатстване по процедура № BG06AFSP001-01.001 по интервенция „Изпълнение на операции, включително дейности за сътрудничество и тяхната подготовка, избрани в рамките на стратегията за местно развитие“ от Стратегическия план за развитие на земеделието и селските райони на Република България за периода 2023 – 2027 г.

10. Показател за резултат *(посочва се показател за резултат, чрез който ще се измерва изпълнението на мярката, базова и целева стойност, описва как ще бъде достигната целевата стойност и източниците на информация при отчитането)*

- Лица, които пряко ще бъдат обхванати от резултатите от проекта – 500.

Като базова стойност се посочва 0 бр. лица, като целева стойност се посочва броят лица, които пряко ще бъдат обхванати и ще ползват резултатите от изпълнения проект.

Лицата, които пряко ще бъдат обхванати и ще ползват резултатите по проекта са 500 души. Това са лицата, които ще бъдат включени в дейностите по проекта, свързани с провеждането на различни видове събития – изложби, инсталации, кръгли маси, работни срещи, представяне в медиите, пресконференции, брифинги, представяне на добри практики на място, информационни дни и др. Посредством другите видове дейности за масово информирание като публикации, излъчвания, ролбанери, информационни материали и др. ще се цели информирание на възможно най-широк кръг от местното население.

За доказване и отчитане на извършването на дейности и участието на местната общност в тях ще се използват доклади на МИГ и на изпълнителите, сключени договори, протоколи от събития, списъци с присъстващи на събития, снимкови и видео материали, копия на публикации, записи на излъчвания, мнения на местната общност относно проведената информационна кампания и др.

1. Наименование на мярката: *(избира се между посочените по-горе мерки)*

Мярка 2ПОС „Повишаване осведомеността относно биологичното разнообразие и заплахите за него в целевата територия“

2. **Приоритет по ПОС 2021-2027 г.:** *(посочва се приоритетът, релевантен към съответната мярка - или приоритет „Отпадъци“, или приоритет „Биологично разнообразие“)*

Мярката съответства на Приоритет „Биологично разнообразие“ от програма „Околна среда“ 2021 – 2027 г.

3. **Специфична цел от ПОС 2021-2027 г.:** *(попълва се специфичната цел, съответстваща на мярката по съответния приоритет)*

Мярката съответства на специфична цел: „Подобряване на защитата и опазването на природата, биологичното разнообразие и екологосъобразната инфраструктура, включително в градските райони, и намаляване на всички форми на замърсяване“ от програма „Околна среда“ 2021 – 2027 г.

4. **Цел на мярката:** *(представя се обосновка защо мярката е необходима за местната общност, към какви местни специфики/проблеми е насочена, какви са очакваните резултати и ползи за територията, както и ефектът от подкрепата за територията на МИГ, какъв е приносът ѝ за постигане на приоритетите/целите на стратегията и съответствието ѝ към одобрен общински/ регионален стратегически /програмен /планов документ. Ако обосновката се съдържа в анализа към стратегията или в самата стратегия, се указва документа, страницата, разделът, точката и т.н.);*

Основната цел на мярката е повишаване на осведомеността относно биологичното разнообразие и заплахите за него на територията на МИГ „Ракитово-Пазарджик“. Такива заплахи могат да бъдат, но не се ограничават единствено до: браконьерство, използване на забранени методи и средства за лов и превенция от хищници, инвазивни видове, незаконна търговия със защитени видове и др.

На територията на двете общини има наличие на богато биологично разнообразие, опазено в рамките на различни защитени територии и защитени зони. Налично е широко разнообразие на категории и брой защитени територии, обявени по чл. 5 от Закона за защитените територии, както и има множество определени защитени зони за опазване на дивите птици и местообитанията, които попадат в европейската екологична мрежа Натура 2000.

Биологичното разнообразие е от изключителна важност за територията на МИГ и в тази връзка са необходими превантивни мерки и дейности, с които ефективно да се противодейства на влошаването на показателите на околната среда и биологичното разнообразие в резултат на човешката дейност. Опазването на биологичното разнообразие на територията на МИГ „Ракитово-Пазарджик“ е от основно значение за запазване на нейната идентичност и специфики, както за настоящите жители, така и за бъдещите поколения. Важността от опазването на биологичното разнообразие е залегнала и в плановете за интегрирано развитие на двете общини, както и в интегрираната териториална стратегия за развитие на Южен централен район.

5. **Целева група или групи:** *(представя се пояснение как са определени целевите групи, как са идентифицирани местните проблеми и потребности на тези групи, които мярката адресира)*

- Населението на общини Ракитово и Пазарджик.
- Бизнес сектор.

- Ловци и рибари.
- Събирачи на лечебни и други растения.
- Туристически организации.

6. Анализ за необходимостта от мярката на територията на МИГ *(описват се конкретни местни специфики и обстоятелства, които обосновават необходимостта от изпълнение на мярката)*

Основни изводи от извършеното „Проучване на потенциала на територията на МИГ, обхващаща община Ракитово и населените места в община Пазарджик без областния град в неговите строителни граници“ (стр. 34, т. Природна среда, биоразнообразие и културно наследство) са:

- Състоянието на околната среда и биоразнообразието в двете общини – Ракитово и Пазарджик показва добри условия за живот (относително запазени въздух, почви, води), както и наличие на богато биологично разнообразие, опазено в рамките на различни защитени територии и защитени зони;
- Необходими са превантивни мерки и дейности, с които ефективно да се противодейства на влошаването на показателите на околната среда и биологичното разнообразие в резултат на човешката дейност в МИГ „Ракитово-Пазарджик“;
- Проучването на състоянието на околната среда не установи повишаване на залесителни дейности (последващи сечите и не само) в горските терени, което е важен елемент от цялостното подобряване на състоянието на околната среда в общините Ракитово и Пазарджик, както и възможности за въвеждане на мерки за устойчиво управление на горите.

Включването на мярката е в резултат на изводите от извършеното проучване и на различните проведени срещи, обсъждания и проучвания на мненията на местните жители в процеса на изготвяне на стратегията за ВОМР. От всички тях се вижда голямото значение на биологичното разнообразие на територията за нейното устойчиво развитие и за поддържането на природосъобразни и здравословни условия на живот на местните хора. Изпълнението на мярката ще допринесе изключително много за запазване на доброто състояние на околната среда и биологичното разнообразие на територията на МИГ и за добруването на местната общност.

7. Допустими типове бенефициенти *(посочват се допустими бенефициенти за изпълнение на мярката и обосновка за избора им; при предвидено партньорство се представя пояснение защо същото е необходимо)*

- Общини Ракитово и Пазарджик;
- Юридически лица с нестопанска цел (ЮЛНЦ).

По мярката партньорството е допустимо, като партньорствата не е необходимо да бъдат регистрирани в съда, но правата и задълженията между страните по кандидатстване и изпълнение на мярката следва да бъдат уредени в споразумение. В допълнение:

- допустимите бенефициенти/партньори „Общини“ трябва да са от състава на МИГ „Ракитово – Пазарджик“.
- допустимите бенефициенти ЮЛНЦ следва:
- да бъдат вписани в регистъра на юридическите лица с нестопанска цел или създадени по реда на специален закон, и които като цел на организацията в устава/учредителния акт са разписали такива текстове, от които да е видно, че поне една от целите на организацията е свързана със защита/опазване на околната среда. Практически опит в областта на опазването

на биологичното разнообразие ще е предимство при оценяването. ЮЛНЦ следва да са регистрирани по съответния ред най-малко 12 месеца, предхождащи месеца, в който е подадено проектното предложение.

- да бъдат със седалище и адрес на управление в община от състава на МИГ „Ракитово – Пазарджик“, а когато ЮЛНЦ кандидатства чрез клон, същият следва да е със седалище и адрес на управление в община от състава на МИГ „Ракитово – Пазарджик“.

8. Допустими дейности *(представя се описание на допустимите дейности, обосновани спрямо спецификата на територията, на целевите групи и на техните потребности и необходими за реализацията на мярката)*

По мярката са допустими следните дейности:

- организиране и провеждане на събития (кръгли маси, работни срещи, представяне в медиите, пресконференции, брифинги, представяне на добри практики на място, информационни дни);
- разработване на информационни материали (плакати, брошури, листовки);
- външна реклама (рекламни пана, билбордове и др.);
- ролбанери;
- излъчвания в регионални радиостанции (рекламно-информационни спотове);
- излъчвания в регионални телевизионни канали;
- публикации на официалната интернет страница на бенефициента;
- онлайн публикации в регионални интернет медии и портали;
- публикации в социални медии;
- публикации в регионални печатни медии;
- разработване на онлайн информационни портали, предоставящи практическа информация за опазване на биологичното разнообразие на територията на населеното място/общината/ МИГа; заплахите за него; практическите възможности за адресиране на тези заплахи от страна на съответната целева група; повишаване на общественото самосъзнание за опазване на биологичното разнообразие в Натура 2000 или извън екологичната мрежа и др.
- рекламно-информационни материали (химикалки, тениски, шапки, еко-торбички и други подходящи според целевата група и посланията);
- алтернативни форми на включване на целевите групи в припознаването на темата и посланието – инсталации, перформанси, изложби, уъркшопи и други.

Когато бенефициентите възлагат дейности, свързани с доставки и услуги на трети лица, те са длъжни да провеждат състезателни, прозрачни, недискриминационни и безусловни търгове (по смисъла на параграф 89-96 от Известие на Комисията относно понятието за държавна помощ, посочено в член 107, параграф 1 от Договора за функционирането на Европейския съюз), което гарантира, че на ниво изпълнител подпомагането не представлява държавна помощ.

9. Бюджет на мярката *(посочват се финансовите параметри – обща стойност на мярката в рамките на съответната стратегия и индикативен размер за потенциални проекти (вкл. максимална стойност))*

Бюджетът на мярката е 100 000 лева. Максималният интензитет на помощта е 100% от общата стойност на допустимите разходи.

Максималният размер на допустимите разходи за един проект е 100 000 лева.

Допустими са следните видове разходи:

- Разходи за услуги;

- Разходи за персонал;
- Разходи за материали;
- Разходи за провеждане и участие в мероприятия;
- Непреки разходи.

Допустимите разходи се определят на база изискванията на глава 5, раздел I от ЗУСЕФСУ, разпоредбите на Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509 на Европейския парламент и на Съвета от 23 септември 2024 г. за финансовите правила, приложими за общия бюджет на Съюза, Регламент (ЕС) 2021/1058 на Европейския парламент и на Съвета от 24 юни 2021 година относно Европейския фонд за регионално развитие и относно Кохезионния фонд, Регламент (ЕС) 2021/1057, Регламент (ЕС) 2021/1060 на Европейския парламент и на Съвета от 24 юни 2021 г. за установяване на общоприложимите разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд плюс, Кохезионния фонд, Фонда за справедлив преход и Европейския фонд за морско дело, рибарство и аквакултури, както и на финансовите правила за тях и за фонд „Убежище, миграция и интеграция“, фонд „Вътрешна сигурност“ и Инструмента за финансова подкрепа за управлението на границите и визовата политика и приложимото национално законодателство за финансовата рамка 2021 – 2027.

Приложимият режим на държавн апомощ е съгласно т. V „Приложимост на режим на държавна помощ“ от Указания за предоставяне на допълващо финансиране от програма „Околна среда“ 2021-2027 г. за изпълнение на стратегии по подхода „Водено от общностите местно развитие“ – приложение 15 от Условията за кандидатстване по процедура № BG06AFSP001-01.001 по интервенция „Изпълнение на операции, включително дейности за сътрудничество и тяхната подготовка, избрани в рамките на стратегията за местно развитие“ от Стратегическия план за развитие на земеделието и селските райони на Република България за периода 2023 – 2027 г.

10. Показател за резултат *(посочва се показател за резултат, чрез който ще се измерва изпълнението на мярката, базова и целева стойност, описва как ще бъде достигната целевата стойност и източниците на информация при отчитането)*

- Лица, които пряко ще бъдат обхванати от резултатите от проекта – 250.

Като базова стойност се посочва 0 бр. лица, като целева стойност се посочва броят лица, които пряко ще бъдат обхванати и ще ползват резултатите от изпълнения проект.

Лицата, които пряко ще бъдат обхванати и ще ползват резултатите по проекта са 250 души. Това са лицата, които ще бъдат включени в дейностите по проекта, свързани с провеждането на различни видове събития – уъркшопи, инсталации, пърформанси, семинари, кръгли маси, работни срещи, представяне в медиите, пресконференции, брифинги, представяне на добри практики на място, информационни дни и др. Посредством другите видове дейности за масово информиране като публикации, излъчвания, ролбанери, информационни материали и др. ще се цели информиране на възможно най-широк кръг от местното население.

За доказване и отчитане на извършването на дейности и участието на местната общност в тях ще се използват доклади на МИГ и на изпълнителите, сключени договори, протоколи от събития, списъци с присъстващи на събития, снимкови и видео материали, копия на публикации, записи на излъчвания, мнения на местната общност относно проведената информационна кампания и др.